Gizliden Sesler

FÜTUHU'L Gayb

Gavsü'l Azam Seyyid
Abdülkadir Geylani

Fütuhu'l Gayb
Gizliden Sesler

Gavs'ül Azam Seyyid Abdülkadir Geylani

İÇİNDEKİLER:

01. Makale: VAZİFE
02. Makale: HAYRI TAVSİYE
03. Makale: İPTİLA
04. Makale: MANEVİ ÖLÜM
05. Makale: DÜNYA VE HALİ
06. Makale: HALKI BIRAKMAK
07. Makale: KALBİN HASTALIĞI
08. Makale: ALLAH'A YAKINLIK
09. Makale: KEŞİF VE MÜŞAHEDE
10. Makale: NEFİS VE HALLERİ
11. Makale: ŞEHVETİN BEYANI
12. Makale: DÜNYALIĞI SEVMEK
13. Makale: ALLAH'IN EMRİNE TESLİM OLMAK
14. Makale: VELİLERE UYMAK
15. Makale: KORKU VE ÜMİD
16. Makale: TEVEKKÜL VE DERECELERİ
17. Makale: ALLAH'A VASIl OLMANIN YOLU
18. Makale: HAKKI ŞİKAYET ETMEMEK
19. Makale: AHDİ YERİNE GETİRMEK, SÖZDEN DÖNMEMEK
20. Makale: "SANA ŞÜPHE VERENİ BIRAK"
21. Makale: ŞEYTANLA BİR KONUŞMA
22. Makale: İMAN SAHİBİNİ TECRÜBE
23. Makale: ALLAH'IN VERDİĞİNE RAZI OLMAK
24. Makale: ALLAH'IN RAHMET KAPISINA TEŞVİK
25. Makale: İMAN AĞACI
26. Makale: EDEP PERDESİNİ AÇMAMAK
27. Makale: "HAYIR VE ŞER, İKİ MEYVEDİR"
28. Makale: MÜRİDİN HALİNİ BEYAN
29. Makale: “ZAMAN OLUR Kİ, FAKİRLİK KÜFRE YAKLAŞIR”
30. Makale: YASAK OLAN ŞEY
31. Makale: ALLAH İÇİN BUĞZ
32. Makale: HAK SEVGİSİNE BAŞKASINI KATMAMAK
33. Makale: İNSANLARI DÖRT BÖLÜMDE ANLATMAK
34. Makale: ALLAH’A DARILMAMAK
35. Makale: VERA’ ÜZERİNE
36. Makale: DÜNYA VE AHİRET İŞLERİ
37. Makale: HASEDİN KÖTÜLÜĞÜ
38. Makale: DOĞRULUK VE NASİHAT
39. Makale: AYRILMAK, BİRLEŞMEK VE NİFAK
40. Makale: SALİK’in YETİŞMESİ
41. Makale: FENÂ VE KEYFİYETİ
42. Makale: NEFSİN İKİ HALİ
43. Makale: DİLENCİLİĞİN KÖTÜLÜĞÜ
44. Makale: ARİF-İ BİLLAH’IN DUASINA NEDEN İCABET OLUNMAZ
45. Makale: İPTİLÂ VE NİMET
46. Makale: "YOLUMDA OLANIN RIZKINA KEFİLİM" HADİS-İ ŞERİFİ ÜZERİNE

47. Makale: ALLAH'A (C.C.) YAKINLIK ÜZERİNE
48. Makale: MÜMİNİN YAPMASI GEREKEN İŞLER
49. Makale: UYKUNUN KÖTÜLÜĞÜ
50. Makale: ALLAH'TAN (C.C.) UZAKLIĞI YOK ETMENİN ÇARESİ VE YAKIN OLMANIN KEYFİYETİ
51. Makale: ZÜHD ÜZERİNE
52. Makale: İMAN SAHİPLERİNİN SIKINTILARI
53. Makale: RIZA YOLUNU İSTEMEK VE ORADA YOK OLMAK
54. Makale: ALLAH'A (C.C.) VASIL OLMAYI İSTEYEN VE VASIL OLMANIN ŞEKLİ
55. Makale: HAZZI TERK
56. Makale: KULUN HALKI VE NEFSİ BIRAKMASI
57. Makale: KADERDE NİZA YOKTUR
58. Makale: HER YANI BIRAKIP ALLAH'IN (C.C.) FAZİLET KAPISINA DÖNMEK
59. Makale: BELAYA SABIR NİMETE ŞÜKÜR
60. Makale: BİDAYET VE NİHAYET
61. Makale: YAPILAN İŞİN DURUMU BELİRİNCEYE KADAR DURMAK
62. Makale: SEVGİ, SEVİLEN VE GEREĞİ
63. Makale: MARİFETTEN BİR ÇEŞİT
64. Makale: ÖLÜMSÜZ HAYAT, HAYATSIZ ÖLÜM
65. Makale: ALLAH'A (C.C.) DARILMAK YASAK
66. Makale: DUA ETMEK
67. Makale: NEFİSLE CENK VE ŞEKLİ
68. Makale: HER AN BİR TECELLİ
69. Makale: ALLAH'TAN (C.C.) MAĞFİRET İSTEMEK
70. Makale: ŞÜKÜR VE KUSURLARI İTİRAF
71. Makale: MÜRİD VE MURAD
72. Makale: ÇARŞI-PAZARA ÇIKANLAR
73. Makale: GİZLİ KUSURLARI BİLİNEN VELİLER
74. Makale: AKILLIYA GEREKEN
75. Makale: TASAVVUF VE OLUŞU
76. Makale: NASİHATLER
77. Makale: ALLAH'I (C.C.) BİLİP HALKI BIRAKMAK
78. Makale: MÜCAHEDE EHLİ VE HUYLARI

01. Makale: VAZİFE

Allah-ü Taala'ya ve Hz. Rasulallah'a iman eden şu üç şeyi yapmakla vazifelidir:

1- Allah'ın emirlerini tutmak....

2- Yasak ettiği şeyleri yapmamak...

3- Kimsenin elindekine göz dikmemek, doğru çalışmak, haline razı olmak....

İnsan, hayatı boyunca, emir, yasak ve kader çizgisi içindedir. Hiçbir zaman bunların dışına çıkamaz. Dışını Hakkın emirlerine uydurduktan sonra, iç alemi için 3 vazife başlar:

1- İnsan öz varlığı olan kalbine, iç alemine dönmeli...

2- Ruh, iyilik taraftarı olarak, kötülüğe meyilli duran nefsini muhasebe etmeli...

3- Böylece bütün gidişatını, yolunu Allah yolunun hakiki yolcularına uydurmalıdır...

02. Makale: HAYRI TAVSİYE

Allah'ın ve Hz. Rasulallah'ın emirlerine uyun; şahsi arzularınıza ve hissiyatınıza mağlup olarak bid'at yoluna sapmayın ! İtaat edin; türlü ve bozuk yollara ayrılmayın!... Allah'ı tevhid edin; hiçbir zaman şirk koşmayın!... Hakkı tenzih edin; itham etmeyin... Doğruluk karşısında şüpheye düşmeyin; tasdik edin. Hep birden kardeş olun, aranıza düşmanlık sokmayın. Doğruluktan nefret etmeyin, daima Hak yolu ve yolcularını arayın, usanmayın... Sonuna kadar çalışın; bekleyin ümitsizliğe düşmeyin... Daima doğru yolda toplanın, sevişin aranıza sevimsizlik girmesin... Yaptığınız kötülükleri bırakın; tövbe edin; bir defa yaptığınız hatayı ikinci defa yapmayın!.. İçinizi dışınızı temiz tutun. Uğursuz, çıkmaz, karanlık bataklıklara düşmeyin... Rabbınızın taatı ile ruhunuzu bezeyin. O'nun kapısından ayrılmayın. Ondan yüz çevirmeyin. Tövbenizi bozmayın... Gece gündüz Allah'a yalvarmaktan bıkmayın. Çünkü rahmet kapıları ancak bu yolda açılır. Hakiki saadeti buyolda bulmanız mümkündür. Şu bataklık aleminden ulvi ruhani aleme bu yoldan gitmeniz mümkündür. Hak'ka vuslat bu yoldadır. Rahat, huzur ve selamet evine buradan girilir. Öyle bir selamet evi ki, her çeşit binek orada, gözün görmediği her türlü hoşluk oradadır... Bu nimetlerden bıkmaz, usanmaz, bol bol yer içersiniz. O yerde sizin arkadaşlarınız Peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihler olur.. Allah cümlemize nasib etsin...

03. Makale: İPTİLA

İnsan, başına bir iş gelirse... Önce, kendi kendine kurtulmaya çalışır... Muvaffak olamayınca, etraftan yardım istemeğe koyulur...

Padişahlara gider; rütbe sahiplerine yalvarır. Zenginlere koşar... Hal sahiplerine gider; dua ister, himmet ister... Eğer hasta ise doktora gider, şifa arar. Bununla da kurtulamayacağını anlayınca, Allah'a döner.

Eğer kendi işini yapabilseydi, halka dönmeyecekti... İşini halkta bitirebilseydi, Hak'ka dönmezdi. Burada da arzusu biraz geç kalmağa başlar; fakat gidecek başka yeri kalmamıştır... Durur yalvarmağa başlar... Dua eder; sena eder. İhtiyaçlarını teker teker sayar, yalvarır... Bunları yaparken bir yandan da reddolunmaktan korkar; bir yandan da, isteği yerine geleceğini ümit ederek sevinir...

Son, bu halden de usanır; yaptığı dua ve niyazın işe yaramadığını zanneder... Bu kerre dua da dahil her şeyi bırakır... Saf, temiz bir halde beklemeğe başlar... Bu kez kader-i İlahi (Allah'ın emri) ne ise o zuhura gelir... Olacak olur... Herşeyde Allah'ın kudretini, kuvvetini sezer. Hareket, sükun... her ne varsa, ondan olduğunu anlar. Hayır, şer, iyilik, kötülük, vermek, almak, genişlik, darlık, ölmek, dirilmek, izzet, zillet, bunların hepsinin Hak'tan geldiğini mana gözü ile görür...

Bu halleri görür... Ve bu haliyle süt anasının elindeki çocuk gibi olur... Yıkayıcı elindeki meyyite benzer; kendinden bihaber... Onlar istediğini yapar... Velhasıl, bir top gibi olur, gayri ihtiyari sağa sola yuvarlanır... Bukalemun gibi renkten renge geçer. Ne kendisi için, ne de başkası için hiçbir hareket yapmaz... Hakkın işinden başka şey görmez. Gözü O' nu görür, kulağı O'nu işitir. Başka şey görse veya işitse, O'nun için görür veya O'nun için işitir. O'nun nimeti ile beslenir ve O'na yakın olmakla ferahlar... Bu halle güzelleşir... Bununla hoş olur... Sakinleşir...

Her halde Hak'la mutmain olur. O'nun sözü ile ünsiyet peyda eder. O'ndan başka her şeyden çekinir ve hoşlanmaz... Daima O'nun zikrine koşar... Ve öylece kalmak ister. Bu halde kendinde yükseklik duyar. Kuvvetini Hak'tan alır. O'na tevekkül eder. Yolunu O'nun marifet nuru ile bulur. Onunla giyer, Onunla kuşanır. Böylece Hak'kın çeşitli ilimlerini öğrenir. O'nun kudreti ile şereflenir. O'ndan işitir. O'na yaklaşır. Dua eder, hamd eder. Öylece kalır...

04. Makale: MANEVİ ÖLÜM

Halkın malına göz dikmez, onların elindekinden kendini mustağni kılarsan, kötü isteklerin ölmeğe başlar. Böyle olunca sende hiçbir kötülüğe karşı meyil kalmaz. Bunlar hep Allah'ın yardımı ile olur. Bu inayet ve yardım sayesinde öyle bir hayata kavuşursun ki ondan sonar ölüm yoktur. Bundan bulacağın zenginlik tükenmez; verilen alınmaz... Rahatın bozulmaz... Hiçbir sevdiğinden mahrum olmazsın. Öğrendiğini unutmaz, sonundan korkmazsın...

Bu yeni varlıkla bambaşka bir aleme geçersin; saadeti bitmez tükenmez... Sultanlığın bir türlü sonu gelmez. Yüksekliği bir türlü nihayete ermez. Burada yalnız tazim olunur, tahkir olunmaz.

Çünkü sende artık bir meniyet vardır. Ve doğruluk zatında mevcuttur. Söylediğin Hak, yaptığın doğrudur. Sen artık eşsiz bir cevher haline gelmişsin. Tekle tek, birle bir olmuşsun. Gizlinin gizlisi, sırrın sırrı oldun; yetmez mi?

Bu hal ve bu alemde sen, peygamberlerin vekilisin demektir. Velayet sırrı sende biter. Ebdallar –velilerden bir kısım- şekline bürünür. Her dert seninle biter. Her ihtiyaç seninle görülür. Yağmur arzunla yağar. Bitkiler sevginle biter... Yeşerir... İster sultan, isterse çoban, ister imam ister cemaat hepsinin belasını def edersin...

Sen bundan böyle ibadın ve biladın amirisin; eller sana yardıma gelir... Ayaklar sana hediyeler taşır. Diller seni övmeğe başlar. Bunlar Allah'ın izni ile olur. İki kişi dahi, aleyhinde söylenecek tek kelime bulamaz...

Ey bunca in'am ve ihsan yapan Allah, bunlar hep senin vergilerindir. İkramındır. – Allah büyük ihsan sahibidir-

05. Makale: DÜNYA VE HALİ

Dünya tuzağı, öldürücü zehirleri ile düşkünlerine verilmiştir. Gafletle Dünyayı, zahirdeki güzelliği ile görürsen aldanma... O, hilesi, dokunanı derhal öldürür. Onda sadakat, onda vefa diye bir şey yoktur. Ona iyi gözle bakıp hoşlanma; şöyle ol: Sahrada bir adam çırılçıplak kazayı-hacete oturmuş. Hem edep yri görünüyor, hem de koku geliyor. Sen mecbursun; hem burnunu tutacak, hem de gözünü kapayacaksın. İşte dünyanın hali. Ondan kurtulmak için hem gözünü kapa, hem de burnunu tut...

Dünyaya ihtiyacın kadar bağlan! kalpten sevme; Nesibin ne ise gelir üzülme..!

06. Makale: HALKI BIRAKMAK

Halkı Allah'ın izni ile bırak, yine O'nun emri ile arzularından geç. Bir ayet-i Kerimede şöyle buyrulur:

- " Eğer inanıyorsanız, Allah'a güvenin...."

Kendini Allah'ın fiiline, iradesine terket. Saydıklarımızı yaparsan, ilahi emirlere bir kab olursun.

Halkı bırakmak; onların elinde hiçbir iyilik veya kötülük olmadığına ve olamayacağına inanmakla olur. Bütün kuvveti Allah'tan görüp, halkın elinde mevcut olan bir şey görmeden Allah'ın kudretini tasdik etmekle mümkün olur.

Kendini bırakmana gelince: Hak'ka teslim olman ve sebepleri bir yana atmanla olabilir.

Kendinden hiçbir hareket görme, gücüne kuvvetine mağrur olma. Bu halinde kendini hor görüp, özünden nefret etme. Hak'ka teslim ol; O'nun emirlerine göre hareket et. Şunu iyi bil ki, her şeyi evvel ahir yapan Allah'tır...

Sen ana karnında bilinmez bir nesne iken, O besledi ve bu aleme getirdi. Ve yine sen, beşikte her şeyden habersiz yatarken esirgeyen O oldu. İşte o eski hallerini düşün ve Hak'ka güven.

İlahi tecelliler önünde yok olmak şöyle olur: Başta hiçbir istek sahibi olmamak gerekir. Bunu yaptığın an, her arzun yavaş yavaş ölmeğe başlar. Dileklerin yok olur. Daha sonra iraden ölmeğe başlar. İşte bundan sonradır ki, ilahi tecelli seni kaplar. Hiçbir meramın olmaz. Hak'kın isteğinden başkası sende hüküm süremez olur. Kalbin sakin, vücudun rahat, gönlün geniş, yüzün nurlu... Her şeyden elini çeker, yalnız yaratanla meşgul olursun. Hak varlığı ile zengin olursun...

Bu halinle seni kudret eli çevirir, ezel dili seni çağırır. Hak sana bilgiler öğretir. Türlü nevi kisveler giydirir. Ezeli ilimlerden sana nasip gelir. Gönlün açık olur. Kötülükler onda eğlenmez. Her kötülük onda erir. Varlığın Hak arzusu ile dolar. Böylece senden çeşitli kerametler zuhura gelir. O haller senden görünür, ama aslında Hak'tan gelir. İşte böylece, Hak için gönlü kırıklar zümresine dahil olursun. Bunlara, "Münkesiret'ül – Kulub " tabiri kullanılır. Zikrettiğimiz o değerli insanlar için Allah-ü Teala şöyle buyurur:

- "Benim için kalbi mahzun olanlarla olurum."

Bu Kudsi bir hadistir.

Muayyen bir zaman için halin böyle gider, ardan zaman geçer; evvelce mahrumu olduğun pekçok dünyaca hoş tanınan nefsi zararsız isteklerine kavuşursun. Peygamber S.A. efendimiz bu duruma işaret ederek şöyle buyurur:

- “ Bana dünyanızdan üç şey sevdirildi. Kadın, güzel koku, gönlümü hoş eden namaz...”

Bütün kötü arzun, hevesin kırılmadıkça, Hak, seninle olmaz. Bu hevan ve hevesin yok olunca da sende hiçbir şey durmaz olur artık. Sende ne iyilik eğlenebilir, ne de kötülük. Ne akıl kalır, ne de fikir. Hiçbir şeyi seçemez olursun. Varla yok arasında bir hal alırsın. Allah seni öldürür, yeniden diriltir. Sende, yeni ve bambaşka bir irade zuhura getirir. Her isteğini o irade ile istersin. Bu hale ki geldin ve her isteğin buna ki uydu; Hak Teala kendine izafe ettiğin mevhum varlığını alır, seni yok eder. Bu halle sonunda: Münkesiret’ül-kulüb zümresine dahil olursun... Bu makamda haberin olmadan çeşit çeşit hikmetli işler olur. Sonra benliğin erimeğe başlar. Böylece iş sonuna varmış olur. Ve Hak’ka kavuşmuş olursun; yani, lika hasıl olur... Her iş tamam olur. Bütün çalışmalar bunun içindi zaten... İşte: Münkesiret’ül kulüb’un asıl manası budur.

Yukarıda bahsedilen cümlesini biraz izah edelim: Bunun manası; tam bir sükun ve tumaninet halidir... Yani yukarıda arzedilen hale girmek ve onda tambir olgunluk peyda etmek demektir. Bunu daha açık anlatmak için Allah’u Teala’nın, Peygamberi (S.V.) lisanı ile buyurduğunu dinleyelim:

- “Kulum bana ibadet etmekle yaklaşır, ve onu severim... Sevince de tutan eli, işiten kulağı, gören gözü, yürüyen ayağı olurum, hep işlerini benimle görür... “

Diğer bir rivayette şu cümleler de vardır.

- “Benimle işitir, benimle tutar, benimle aklı erer...”

Bu hal ancak - kendinden geçiş – ile başlar. Bu iş, güç değildir, halkı bırakman kafi...

Halk; hayır ve şerden ibarettir. Sen de böylesin, hem hayırlısın heh de şerli... Halkın hayrını ve şerrini isteme... Yalnız Hak’kı tut, ötesini bırak. Yine Kader-i İlahide hayır ve şer vardır. Sen bu halde bulunmadıkça Allah seni şerrinden korur, hayrı denizine atar. O zaman hayrına kab olur, her çeşit nimete kavuşursun... Süküna rahata, hoşluğa ve nihayet her güzelliğe kaynak olursun...

Fena (1), Müna (2), Müptega (3) bunlar ayrı ayrı tasavvuf mertebesidir. Velilerin son durağı buralardır. Bunlara yönelmek öyle bir istikamettir ki, geçmişteki evliya ve ebdal hep bunları istediler. Ta ki, iradelerini Allah’a bırakalar ve O’nun iradesine göre hareket edeler. Zaten bu yolun yolcularına demek, bu manayı anlatmak içindir.

Bunların günahı nefsani arzularını Hak’kın iradesine ortak etmektir. Haddi zatında onlar bunu unutarak yaparlar. Manevi bir hale kapılı, dehşete düşerler, bu arada kendilerini kaybederler. İsteklerine kapılma neticesi Hak’ka şirk koşmuş olurlar. Sonra, Allah tarafından kendilerine bir ayıklık gelir; Allah’ın rahmeti, merhameti yetişir, blundukları halden uyandırır. Onlar da hatalarını anlar, istiğfar eder, tövbe ederler... Allah da tövbelerini kabul eder. Çünkü yalnız melekler iradeden

masumdur... Peygamberler de iradeden değil, kötülükten masumdur. Geri kalan mükellef insan ve cinler, ne iradeden, ne de kötülükten masumdur. Şu var ki; veliler, kötü arzudan, ebdal de iradeden mahfuzdur, ama masum değildir. Bu şu manaya gelir; bazen ufak tefek meyil ederler, sonra Allah merhameti icabı onlara yine doğru yolu nasib eder...

07. Makale: KALBİN HASTALIĞI

Nefsini bırak! Ve ondan uzaklaş!.. Nisbî olarak kendine izafe ettiğin mülkten ayrıl!.. Hepsini Allah'a (CC) teslim et!.. Ve kalbin kapısında bekçi ol!.. Allah'ın (CC) "gönlüne sakla" dediklerini içeri al ve "alma" dediklerini kalbine sokma!.. Kötü istekleri kalbinden çıkardıktan sonra bir daha yaklaştırma!.. Bu şeytani arzuları kalbten çıkarmak, her halde ona uymamak ve daima muhalefet etmekle olur.

Allah'ın (CC) iradesi dışında bir şey isteme!.. O'ndan (CC) başka bir şey istemek boş bir temennidir. Akılsızlıktır. Sakın böyle bir hevese düşme!.. Telef olursun.. Helak olursun!.. Hakk'ın (CC) merhametinden uzak kalırsın.

Sonuna kadar Allah'ın (CC) emirlerini tut!.. Sonuna kadar yasak ettiği şeylerden kaç!.. Sonuna kadar O'nun (CC) kaderine teslim ol!.. Yarattığı şeylerden hiç birini O'na (CC) ortak yapma. Şirk koşma!..

İsteğin, arzun, şehvetin, hepsi O'nun (CC) yarattıklarıdır…

İsteme! Kötü arzularına kapılma! Şehvete düşkün olma!.. Ta ki müşrik olmayasın!..

Ayetten: "Bir kimse Rabbına (CC) kavuşmayı istiyorsa, yarar iş yapsın. Rabbı (CC) için yaptığı ibadetlere şirk katmasın."

Şirk, yalnız putlara tapmak değildir. Kendi şahsi arzu ve isteklerinde tesir görerek, uyman da bir nevi şirk ve putperestliktir. Dünya ve onun metaından, ahiret ve onun nimetlerinden herhangi birine gönül kaptırarak, seni Yaratanın (CC) sevgisini değil, bunlardan her hangi birinin sevgisini üstün tutarsan, şirk etmiş olursun…

Bunlardan herhangi birine kapılman, gizli şirktir. Bunun için, daima sakın, onlara yanaşma, kork, emniyet etme. Gafil olma!…

Her şeyi iyice tahkik et! Ancak bu halle rahata kavuşursun. Kendini hiçbir hal ve makama sahip yapma. Ama bir makama sahip bulunuyorsan bırakıp da kaçma! Sana manevi bir vazife verilirse ve bir makama çıkarılırsan herhangi birini seçme! Çünkü Allah-ü Teala (CC) her an bir iş yapar! Tağyir eder, tebdil eder… Ayetten: "Kişi ile kalbi arasında gelip geçeni O (CC) idare eder."

Uçsuz bucaksız bir varlık bul, kendini muayyen ölçülere kaptırma. Muayyen bir çerçeve içersinde kalırsan, doğruluğunu haber verdiğin yanlış olabilir. Kalacağını haber verdiğin nesne, bakarsın ki kaybolmuş… Hakk'ın (CC) iradesine tabi ol ve hiçbir şeye karışma!.. Keşif ve keramet nevinden sayarak, bir şeyler söylersin, ama aksi olunca utanır, rüsvay olursun… Sana bu halde yine bir vazife düşer; halini saklamak… Ve senden başkasına bunları duyurmamak… İşte bu, tam sebat ve beka halidir. Bunların Allah (CC) tarafından, sana bir hediye olarak verildiğini bil. Bu hale şükür etmek için O'ndan (CC) yardım iste. Başkasına göstermemek için ört. Eğer bu haller gider de, yerine başka bir hal gelirse, üzülme; onda da çeşitli bilmediğin nimetler gizlidir… İlim vardır… İrfan, marifet vardır; ayıklığını arttırır ve edep terbiye öğretir sana… Bir Ayet-i Kerime de şöyle buyurulur:

- “Biz hiçbir ayeti, ondan daha iyisini veya benzerini getirmemek şartı ile değiştirmeyiz… Allah’ın (CC) her şeye kadir olduğunu bilmiyor musun?”

Allah’ın (CC) kudretini küçük görme!.. Takdir ve tedbirde, O’nu (CC) itham etme… O’nun (CC) vaadinin doğruluğunda şüpheye düşme… Hz. Peygamberi (SAV) kendine örnek al… O büyük insana (SAV) inen ve mushaflarda yazılan, dillerde okunan bazı ayetler kaldırıldı… Bazısı değişti, yerine başka ayet geldi… Biraz önce haber verdiğinin aksini az sonra söyledi. Ama bu hal zahirde böyle oldu. Öbür yönünü, ancak, Allah’la (CC) kendi arasında bir iş olarak kabul ederiz…

İşte yukarıda anlatılan hale işaret ederek Peygamber (SAV) Efendimiz şöyle buyurur:

- “Kalbimde değişik haller olur, bu yüzden her gün yetmiş defa istiğfar ederim.” Diğer rivayette “Yüz defa.”

Peygamber (SAV) Efendimiz, daima hal değiştirirdi. Bir halden diğer hale geçer ve olgunluğa doğru ilerlerdi. Gayb aleminin hazinelerine ererdi. Çeşitli manevi süslerle süslendi. İşte efendimiz böyle yükselirdi. Her yükseldikçe de evvelkinin noksanlığını anlar; mahdut bir halde kalmayı noksan sayar, istiğfar ederdi. Kendisi yaptığı gibi Ashabına (RA) da istiğfar telkin ederdi. Çünkü istiğfar ve tevbe halinde bulunmak kulun vazifesidir. İnsana en çok yakışan şey, istiğfar ve tevbe etmektir. Bütün kötülükleri, bir daha yapmamak şartı ile bırakmak babası Hz. Adem’den (AS), Hz. Rasulallah’a (SAV), O’ndan da (SAV) bizlere veraset yolu ile geldi… Ki Adem aleyhisselam’ın her yanını zulmet kaplamıştı; işte o zaman istiğfar etti, sonra karanlık açıldı, her yanı nur kapladı; kurtuldu. Çünkü O (AS) bir zamanlar ahdi unuttu. Dar-ı Selam’da daimi kalacağını, Rahmân ve Mennân olan Allah (CC), kendisini Cennetten çıkarmayacağını sandı… Melekler kendisini daima selamlar, övmelerle geleceğini tahmin etti. Böylece nefsine uydu ve her şeyi unuttu… İş değişti. O güzel süslerden soyundu, saltanat gitti. Derecesi düştü… O nurlu alem, aniden karanlığa gömüldü. Önceki safiyet bozuldu.

Böylece her şey elinden alındıktan sonra işin nereden geldiğini anladı. İçinde bulunduğu büyük safiyeti düşündü… İtiraf yolunu tuttu. Unuttuğunu, hata işlediğini itiraf etti. Kendi kendine istiğfar telkin etti:

- “Ya Rabbi (CC)! Biz nefsimizi kötüledik, kirlettik, bizden mağfiretini, merhametini esirgersen, sonumuz fena olur.”

Bu tevbe ve itirafa karşı kendisine hidayet yolları göründü. Nasıl işler yapacağı bildirildi. Ve O (AS), o tevbedeki gizli marifet nurları ve bundan evvel kendisine keşfolunmayan iyilikleri öğretildi. Ve neticede şuna kani oldu:

- “Bütün kaybettiğim haller bana tevbe yolu ile açılacaktır.”

Her şey değişti… İstek şimdi başka oldu. Hal başka hal oldu. Büyük bir saltanat geldi. İlk önce dünyada bir velayet-i Kübra; sonrası da ahirette… Dünya kendine ve

evladına yer oldu. Ahiret ise ebedi bir yuva… Ve sonsuz bir sığınak…Ey mümin! Senin için Hz. Adem (AS) ve Hz. Muhammed de (SAV) dostluk ve muhabbet için iyi adetler var… Herhalde hatanı bil, tevbe et!

08. Makale: ALLAH'A YAKINLIK

Manevi bir hal içinde bulunduğun zaman başkasını isteme. İser daha altını, ister daha üstünü. Hiçbir makam arzu etme...

Padişahın kapısına geldiğinde hemen içeri girmeği isteme Zorla içeri alınıncaya kadar bekle. Kendi isteğinle değil zorla içeri alınmalısın. Tekrar, takrar istemelisin. Pek nazlı da olma...

İçeri girmek için mücerret izinle de yetinme. Seni tecrübe için olabilir, belki de padişah tarafından deneniyorsundur... Koşma; bekle. Ta ki seni zorla içeri alsınlar. Bu şekilde içeri alınman senin için bir fazilet olur. Saraya bu şekilde girdikten sonra, seni kimse tekdir etmez. Tekdir ancak yapacağın kusurdan sonra gelir. O, seni bizzat içeri aldıktan sonra, korku da olmaz. Padişahın yaptığından mes'ul olmazsın. Ancak kendi isteğinle yaptığın şey sonunda mes'ul duruma düşersin. Yaptığın hareket neticesi, sana taarruz vaki olur.

Bu makamda senin için iyi olmayan şey kendi arzunla hareket etmendir... Sabrın azlığı, edebe riayetsizliğin, bulunduğun hale rıza göstermemen senin için hiç de iyi olmayan hareketlerdir...

Saraya girmek sana nasib olunca; başını önüne eğ, gözlerini etrafta gezdirmekten sakın. Edepli terbiyeli olarak, verilen her hizmet ve vazifeyi yapmağa çalış. Daha fazla yükselmeği isteme...

Ayet: " Olara verdiğimiz dünyalıklara gözlerini çevirme, onları tecrübe etmek için, dünya süsü olarak kadın verdik. Rabbın sana verdiği rızık, hem hayırlı hem de devamlıdır..."

Allah-ü Teala, bu ayetle seçkin Peygamberine edep öğretiyor, dolayısıyla bize...

- < Halini muhafaza et, verilene razı ol..."

Buyrulmasındaki Murad:

- "Sana verdiğim pek çok hayır, peygamberlik, ilim kanaat, sabır, islam dini üzerindeki saltanat ve o yoldaki mücadele senin için en büyük nimettir... Ötekilere verdiklerimden daha iyi ve güzeldir.

Bütün hayır haddi bilmekte ve ona razı olmaktadır. Bununla beraber başkalarının hiçbir şeyine göz dikmemektedir. Başka bir şeye iltifat etmemektedir. Çünkü o baktığın ve arzu ettiğin şey üç kısma ayrılır. Birincisi, senin nasibin olmasıdır. İkincisi başkasının nasibi olma ihtimali. Üçüncüsü, ne senin ne de başkasınındır. İhtimal ki; Allah'ü Teala, onu bir tecrübe vasıtası olarak yaratmıştır...

Baktığın şey her ne ise... Eğer o, sana nasip olmuşsa ihtirasa düşüp ardından koşsan da gelir koşmasan da. İstesen de gelir, istemesen de Bu hale göre, mutlaka onu elde etmek için çırpınman ve edebe uymayan bazı hareketler yapman sana

yakışmaz. Bu hal, ilim ve akıl ölçüsüne vurulursa hiç de sevilen bir şey olarak meydana çıkmaz.

Eğer o şey, başkasının nasibi ise.... çırpınman niçin?.. Çünkü o şey sana hiçbir zaman gelmez.

Yine o şey, ihtimal ki hiç kimsenin nasibi değildir, fitne ve tecrübe için yaratılmıştır. Böyle olduğuna göre, akıllı olan kimse nasıl nefsi için, böyle bir fitneyi ister. Ve kendine celb etmeği arzu eder?..

Bu izahlardan anlaşılıyor ki; bütün selamet ve iyilik, manevi hali muhafazada ve haddi tecavüz etmemededir...

Avuç içi kadar dar yerde de kalsan, geniş sahalara da çıksan, her ikisi de sana göre musavi olmalı... Ve yukarıda anlattığımız halini ve edebini muhafaza etmeğe çalışmalısın. Başını önüne eğ. Çok edepli ol... Daha da üstün vazife görmeğe çalış. Çünkü padişaha en çok sen yakınsın, senin kabahatin de çabuk görülür. Bu sebepten senin için tehlike daha fazladır.

Bulunduğun halin daha üstüne ve daha aşağısına geçmeği isteme. Orada sabit kalmayı, baki olmayı arzu etme. Bulunduğun vazifenin şeklini değiştirmeğe yeltenme... Böyle bir şey yapmağa senin bir selahiyetin yoktur. Böyle bir şey yaparsan nimetleri inkar yolunu tutmuş olursun; bu ise, dünya ahirette sahibini utandırır...

Sonuna kadar, anlattığımız şeyleri yapmağa çalış... Neticede öyle bir hale gelirsin ki, o halde senin için bir makam verilir. Seni ondan hiç ayırmazlar. Sen de onun, Allah tarafından bir vergi olduğunu anlarsın. Böyle oluşun delili ve beyanı meydandadır, bunu bilir ve o halin devamına çalışırsın...

Veliler için haller vardır. Ebdal için makamlar vardır. Ve sana hidayeti Allah nasip edecektir....

09. Makale: KEŞİF VE MÜŞAHEDE

Allah sevgililerine ve bunlardan bir kısım olan Ebdale, akıllara durgunluk veren, adet ve resmiyeti ortadan kaldıran Ef'al-i İlahi'nin tecellisi açılır. Bu tecelli iki kısma ayrılmıştır: Cemal, Celal sıfatlarının tecellisidir. Celal, aynı zamanda azamet manasına da gelir. Bunların tecellisi kalbe çok giran (*) gelir. İnsanı müthiş sarsar. Bu hal kalpde olur fakat zahiri duygulara da sirayet eder. Bazen görülür ve işitilir. Bu hali, bir ravi, Peygamber (S.A) efendimizden nakletmiştir:

Namazda, yemek kabının kaynamasına benzeyen bir ses işitilirdi. Bu ses kalbden gelmiş ve zahirde de işitilmiştir. Bu hale sebep, Allah'ın Celal sıfatının tecellisini görmesi ve azamet-i İlahi'nin keşfolmasıdır... Bu hale benzer şeyler Hz. İbrahim'den (A.S) keza, Hz. Ömer (R.A) rivayet edilmiştir...

Cemal sıfatının tecellisine gelince: Bu sıfatın tecellisinde kalb nurla dolar ve bununla boş olur. Bu halde kalb rahat eder. Lütuflara erer. Güzel konuşmaları burada duyar. Güzel sözleri bu halde işitir. Bununla beraber, kendisine yüksek hediye müjdeleri burada verilir. Ve yüksek derecelere çıktığı kendisine burada haber verilir. Bu öyle bir makamdır ki; bundan sonrasında kulun hiçbir dahli olmaz. Her şey ezeli nisbete bağlanır. Kalem kurur. Artık taksim ne ise o gelmeğe başlar. Allah fazlını ve rahmetini istidatlar nisbetinde verir, rahmet ve şevkatini onlara ispatlar. Bu hal ecel gelinceye kadar devam eder. Ki, bu malum olan ölüm zamanıdır. Bundan sonra daha fazla açılır. Perdeler kalkar. Yükseldikçe yükselir. Bunun dünyada verilmemesinin sebebi, Allah' karşı olan sevgi ve muhabbetlerinin onları bir tehlikeye götürmemesi içindir. Sonra takatları kesilir. Helak olurlar, zayıf düşer, ibadetlerini yapamazlar. Halbuki onlar ölünceye kadar ibadet etmekle mükelleftirler. Bunlara, bu maddi hayatta tam tecelli etmemesi ve tam tecelliyi öteki aleme bırakması O'nun merhametinin eseridir. Böyle yapmakla sevdiklerinin kalplerini tedavi eder. Terbiye eder ve madde alemi ile manevi alemi bu şekilde idare eder. İncelikleri bilen ve hüküm veren O'dur. Kullarına lütfunu, merhametini esirgemeyen O'dur...

Bu halleri anlatan bir rivayet Hz. Rasulullah'tan şöyle nakledilmiştir:

Efendimiz, maddi alemle biraz meşgul olduğu zaman:

- "Ey Bilal, bizi biraz dinlendir. Ezan oku da namaza kalkalım..."

Buyurmuştur. Bunu, anlattığımız güzellikleri görmek için söylemiştir... Yine bu sebeple şöyle buyurmuştur:

- "Namaz, gönlümün sürurudur..." (**)

(*) Bıktırıcı, fena, katı

(**) Sevinç

10. Makale: NEFİS VE HALLERİ

Bu kadar külfetler içerisinde, varlığını gösteren yalnız Allah'ü Taala'dır. Bundan sonra nefsin gelir. Muhatap olarak meydanda da sen varsın.

Nefis; başta Allah'ın zıddıdır. Halbuki her şey sahiplidir. Böyle olduğu için nefis, hem yaradılış itibariyle, hem de mülk olarak Allah'ındır. Bu arada nefse boş iddia ve arzu, bir de kötülükleri ile sevinmesi kalır.

İş böyle olduğuna göre, sen, Hakka uyarak nefsine muhalefet edesen; Allah için nefsine hasım olmuş olursun... Allah-ü Taala, Davud'da (A.S) şöyle buyurdu:

- "Ya Davud, ben daimi kuvvetinim, bu kuvvetini nefsine düşman olarak ibadete vermeğe çalış. "

Ey mümin, eğer sen de böyle yapar ve bu halde kalırsan, kulluğun ve Allah'a karşı olan bağlılığın doğru olur. Rızkın ne ise... rahat,güzel, hoşolarak gelir; aziz ve mukerrem olursun. Ve her şey sana hizmet etmeğe başlar. Sana tazim ederler, hürmet ederler... Çünkü onlar yaratanına bağlıdır. Sen ise onun sevgili kulusun. Onları Hak yaratmıştır. Onlar da bunu ikrar etmektedirler. Nasıl ki; Allah-ü Taala bunu şu ayetlerde haber vermiştir.

- "Allah'ı tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, lakin siz onların tesbihini anlayamazsınız."

- " Göğe ve yere isteyerek veya zorla geliniz... diye buyurdu. Onlar da dediler:

- İsteyerek geldik..."

İbadetin başı nefse muhalefet etmektir. Allah-ü Taala buyurdu:

- "Nefsine uyma; nefs seni Allah yolundan ayırır."

Davud'a da şöyle buyurmuştur:

- "Ey Davud, nefsini bırak, çünkü o, daima münazaa çıkarır. "

Beyazid-i Bestami'den (Rh.) bir rivayet vardır. Beyazid mana aleminde tecelli-i ilahiye nail olur ve sorar:

- "Yarabbi, sana nasıl gelinir?

Şu cevabı alır....

Nefsini bırak da gel...

Beyazid der ki:

Nefsimi bıraktım, yılan soyunduğu gibi ben de nefsimden soyundum... Her hayrın ve her güzelliğin onu bırakmakta olduğunu gördüm...”

Eğer takva halinde isen, nefsine daima muhalefet et... Halkın varlığını kalbinden çıkar. Onlardan her hangi bir şey bekleme. Onlara minnet etme. Onlara güvenme, onların elindeki dünyalığa göz atma. Onların iyiliği seni sevindirmesin, kötülükleri de gücendirmesin. Onların hediyesini, sadakasını, zekatlarını, adaklarını bekleme. Şayet senin mal, mülk sahibi bir adamın varsa sakın mirasına konmak için ölümünü .isteme...

Halkı hakikaten kalbinden çıkar. Onları kah açılan, kah kapanan bir kapı bil. Onları, meyvesi bazen var, bazen de yok olan ağaçlar gör... Bu işlerin hepsini bir faile bağla ve bir müdebbirin tedbiri kabul et. Bu fail ve müdebbirin de Allah olduğuna inan ki, muvahhid olasın.

Bu anlattığımız şeyleri kabul etmekle beraber kulların çalışmasını da inkar etme... Sonra cebriye mezhebine girmiş olursun. Her ikisini birleştirirsen cebriye mezhebinden kurtulursun. Allah’ın yardımı olmadan onların işi tamam olmayacağını iyi bil. Allah’ı unutarak onlara tapma. Bunların yaptığı, Allah’ın işinden ayrıdır, deme. Hakkı inkar etmiş olursun. Kadriye mezhebine girmiş olursun. Allah, gücü kuvveti verir, kullar da yapar, de...

Bu hükümlerde Allah’ın emri ne ise ona bağlan. Bunlardan haddi aşmayarak kısmetin ne ise onu al. Allah’ın hükmü, sana ve bütün mahlukata kendi verdiği hükmü ile olur. Sakın sen hakim olmaya kalkmayasın. Sen de onlar gibi kader-i ilahinin çizgisi dahilindesin. Kader ise karanlıktır. Karanlığa lamba ile gir. Bu lamba da Allah’ın kitabı, Peygamberin sünnetidir. Sakın bu ikisinden ayrılma... Eğer bir hatıra kalbine gelirse ve sıkışık durumda kalırsan, onu derhal kitap ve sünnet ölçüsüne vur... Mesela, zina etmek, gösteriş yapmak gibi şeylerden olduğunu görürsen, facir (*) ve fasiklerle (**) birleşmek gibi şeyler olursa –ki bunlar haramdır- sakın yapma... Derhal bu gibi düşünceleri bırak... Bunlardan başka haram şeyler olursa hemen ört... kaç... Kabul etme, amel etme... Bu gibi şeylerin şeytan tarafından sana hatırlatıldığını bil.

O sana gelen hatıranın, mübah olan arzulardan, evlenmek, yemek, içmek nev’inden bazı şeyler... yine yapma. İhtimal ki aklın ermediği bazı kötülükler onda gizlidir. Mesela bakarsın sana bir fikir gelir:

- Bu müşkülün için falan yere git; oradaki falan zata arz et...

Halbuki senin o zata ihtiyacın yoktur. Belki de senin ilmin, irfanın daha üstündür. Bunları da onunla anlıyorsun. Burada biraz dur. Hemen oraya koşma...

Bazen de kendi kendine dersin:

- Herhalde bu Allah tarafından ilhamdır, bununla amel edeyim...

Hayır bunu da yapma! Bu işte de hayırlısını bekle... Bunun Hak tarafından olduğunu

anlamak için, o ilhamın sana tekerrür halinde gelmesi lazımdır... Yahut sana, o işi yapman için manevi bir emir verilir, o zaman yaparsın. Allah için bilgi sahibi olanlara bu gibi şeylerde bazı alametler zuhur eder; bunu da ancak akıllı veliler ve ebdal zümresi bilir.

Bu anlatılan şeyleri sakın yanlış anlama... Bunlar, emir ve yasakların haricindeki şeylere aittir. Şer'i hükümlere uyman ve tamamiyle tatbik etmen lazımdır. Aksi halde manevi alemden hiç nasib alamazsın...

Doğruyu bilen ve o yolda hidayet eden Allah'tır...

(*) Fena huylu, günahkar

(**) Allah'ın emirlerini tutmayan

11. Makale: ŞEHVETİN BEYANI

Fakirlik halinde, geçim durumundan aciz kaldığın zamanda, nikah işiyle karşılaşırsan, bu halinde de sabreder beklersen; Hak taala, ya senin başından bu işi giderir, yahut sana bir kolaylık verir evlenirsin, yahut muhafazası altına alır geçimini kolaylaştırır. Böylece dünyada güçlük göstermeden, ahirette de sıkıntıya sokmadan istediğini sana verir ve sabrından dolayı sana: Sabırlı, haline şükreden ismini verir...

Eğer evlenmek senin nasibinde varsa, ister istemez olur; olunca yaptığın sabır şükre çevrilir... Allah'u Taala hazretleri ise şükredenlere bol ihsanlar vereceğini şöyle vaad etmiştir:

- "Eğer şükrederseniz nimetimi arttırırım, küfür yoluna saparsanız azabım şiddetlidir."

Eğer evlenmek sana nasib değilse, o arzu kalbden çıkar gider. Nefis istese de istemese de bu yazılan olur.

Her halinde sabra devam et. Kötü arzularına muhalif ol. İlahi emirlere boyun eğ. Kazaya razı ol. Bu halinden dolayı da Allah'tan iyilik um. Çünkü, Allah'ı Taala şöyle buyurdu:

- "Sabredenlerin mükafatı bol verilecektir."

12. Makale: DÜNYALIĞI SEVMEK

Allah-ü Taala sana mal verir; sen de Allah'ı unutur malla uğraşırsın, o malı sana kara bir perde yapar. Dünyayı , ahireti göremez olursun. Yalnız malı bilirsin. Çok kerre de malı alır, seni değiştirir. Fakir eder, zelil eder. Çünkü sen, asıl nimeti vereni unuttun, nimetle meşgul oldun...

Eğer, o mülk seni meşgul etmez de, ibadetinle de uğraşırsan, sana hediye olarak verilmiş olur, bir tanesi bile eksilmez. Mal sana hizmetçi olur. Sen de yaratana ibadet edersin. Böylece dünyada rahat, güzel geçinirsin. Ahirette ise sıddıklar, şehitler, salihlerle beraber olursun...

13. Makale: ALLAH'IN EMRİNE TESLİM OLMAK

İyiliğin gelmesini, kötülüğün gitmesini isteme...Eğer kısmetinde sana gelecek bir nimet varsa, istesen de gelir, istemesende.... Bela da aynı... Eğer sana gelecek bir bela varsa, kaçsan da gelir, dursan da... İstersen o belanın kalkması için duaya sarıl.. İstersen sabret. İstersen Allah için kendini bir yere attır; elbette gelecek olan gelir...

Sana lazım olan bunların hepsinde Hakka teslim olmaktır. Hepsini ona teslim et. Eğer nimet gelirse şükretmeğe başla!.. Bela da gelirse sabretmeğe çalış. Belayı hoş gör... Onu da bir nevi nimet bil. Gizlemeğe çalış! Gücün yettiği kadar gidermeğe gayret et. Hele onu her yerde anlatmaktan sakın. Allah'ın sana verdiği manevi halin kuvveti ile ve gittiğin yolun icabı olarak bunları yapmak mecburiyetindesin. Öyle bir yoldasın ki, Hak'ka taatla ve her şeyi hoş görmekle emrolunmuşsun. Ancak böyle refik-i Ala'ya çıkabilirsin. Bu hale gelince senden evvelkilerin yerine makamına varırsın. Senden evvel padişaha gidenleri ve yaklaşanları orada bulursun. Onun yanında her iyilik yolunu, rahatı, kerameti ve nimeti görürsün; kavuşursun.

Belayı bırak gelsin, seni ziyaret etsin... Yolunu aç. Kapama. Önünde durma. Sana gelmesinden ve seni yoklamasından korkma. Nasıl olsa, onun ateşi cehennemin ateşinden daha şiddetli değildir.

Yaratılmışın hayırlısı, yerin yüklendiği, semanın gölgelendirdiği, varlığın gözdesi Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) den şöyle bir Hadis,i şerif rivayet edilmiştir.

- " Kıyamet günü cehennemin üzerinden geçildiği zaman, cehennem bağıracak, çabuk geç! Ey mümin nurun alevimi söndürdü."

O cehennemin ateşini söndüren nur, ancak dünyada kazandığın ve beraber götürdüğün iman nurudur. O nur, hem isyan eden, hem de itaat edende vardır. Ama isyan eden ondan faydalanamaz...

İşte dünyadaki bela ateşini de söndüren bu nurdur. Sen de eğer sabreder Hak'ka uyarsan mükafatını görürsün. Belanın sana gelmesi seni heyecana düşürmesin. Yaklaşması seni çekindirmesin. Çünkü bela seni öldürmek için gelmez, seni tecrübe etmek için gelir, imanın sıhhatini ölçmek için gelir. Hak'ka olan bağlılığını kuvvetlendirmek ister. Senden memnun olur. Seni Hak'ka müjdeler... Allah-ü Taala buyurdu:

- "Biz sizi imtihan ederiz. Ta ki, içinizdeki mücahitleri anlayalım... Ve işlerinizden haberdar olalım. "

Hakka karşı imanın doğru olması ve O'nun işlerine boyun eğmek muvafakat göstermen yine O'nun sana bir lütfu ve merhametidir. Bunu böyle bil ve sonuna kadar sabra devam et. Hak'ka uyar bir müslüman ol. Artık bu halle bezendikten sonra, senden ve başkasından Allah'ın emirlerini yapmaktan başka bir şey bekleme. Ve yasaklarından kaçmaktan başka bir şey umma.

Her hangi bir yerde dini emirlere dair bir şey olursa derhal ona koş. Onları doğru işitmeğe çalış. Yerine getirmeğe gayret et. Derhal harekete geç, miskin miskin oturma. Kadere teslim olup kalma... Zuhurata uyup durma. Allah'ın emirlerini yerine getirmek için bütün gücünü kuvvetini sarf et. Aciz kalırsan Allah'tan yardım iste. O'na tazarru et, yalvar. Acaba:

- "Niçin ibadetten geri kaldım? "

De ve sebebini araştır. Belki de buna sebep senin bazı lüzumsuz şeyler istemen olmuştur. Belki de bazı edebe uymayan haraketler yapmışsındır. İhtimal ki, ibadete gevşek davrandın, gücüne kuvvetine güvendin... Ve nihayet bilgine güvendin, nefsi ve halkı, Allah'a karşı ortak yaptın. Netice, bunların hepsi senin helakına sebep oldu. Mevla da sana bu yüzden rahmet kapılarını kapadı. Taatından azletti. Hizmetinden kovdu. Yardımını kesti. İyilik yüzünü senden çevirdi. Ve nihayet sana kızdı, darıldı. Dünyayı, nefsi, şahsi arzuları senin başına bela etti...

İyi bilmelisin ki, bu gibi adi işlerle uğraşmak, iyi meşguliyet değildir. Bunlarla uğraşmak seni yaratanın, besleyenin rahmetinden uzaklaştırır...

Sakın mevlaya ibadet etmekten, seni mevlanın gayri alıkoymasın. Allah'tan başka ne varsa hepsini gayri olarak bil. Ve bunları Hak'ka tercih etme... Çünkü seni onlar değil Allah yarattı. Sakın kötülükleri yaparak nefsine zulmetme. Eğer, yaratanın emirlerini bırakıp, başkasıyla uğraşırsan seni ateşe atar. Öyle ateş ki; onu tutuşturan insanlar ve küfür taşıdır. Sonra pişman olursun fakat beyhude. Özür dilersin kabul olunmaz. İtap(*) olunmaya razı olursun fakat yine hiç. Tekrar iyilik yapmak için dünyaya dönmek istersin, kimse seni gönderemez.

Özüne acı, acı... Ona merhamet et. Sana verilen duygularını iman yolunda, iyi işlerde, taat ve ibadet yolunda kullan. Bunlarla marifet kazan, ilim öğren. Bu ibadet ve marifet nuru ile karanlıkları aydınlatmağa çalış. Emri tut. Yasaklardan kaç. Hak yolda bu ikisi ile yürü. Seni, ilk önce topraktan insan yapan halikini inkara kalkışma!..

O'nun emrinden başka bir şey isteme. Ve O'nun kötülediği şeylerden başkasını kötü görme. Dünya ve ahiret için elindekiyle yetin. Dünya ve ahiret için kötülediğimiz şeyleri kötü olarak bil.

Her sevilen, istenen Allah için istenmeli. Ve her istenilmeyen yine, O'nun için istenmemeli.

Eğer sen, Allah'ın emrinde olursan, bütün canlılar da senin emrinde olur. Ve eğer Allah'ı' yasak ettiği şeylerden kaçarsan bütün kötülükler de senden kaçar. Nerede bulunursan bulun daima iyilikle karşılaşırsın.

Allah-ü Taala hazretleri Peygamberlerine gönderdiği bazı kitaplarda şöyle buyurmuştur:

- "Ey ademoğlu! Ben öyle Allah'ım ki benden başka ilah yoktur; bir şeye ol dersem,

olur. Bana itaat edersen, seni de benim gibi yaparım. Her neye ol desen olur!..”

Yine buyurmuş:

- “Ey dünya! Bana ibadet edene sen yardım et... Sana koşanı da yor!..

Allah’ın yasak ettiği bir şeyi yapmakla karşılaşırsan şöyle ol: Mafsalların birbirinden ayrılmış, duygun yok olmuş, kalbin kırılmış, cesedin ölü, ümitlerin kırılmış, adet ve resmiyeti unutmuşsun. Gözünde bütün sahra karanlık ve bulunduğun yeri yıkılıyormuş gibi gör. Bina eskimiş, tavan çökmek üzere. Böylece oturduğun yerde hissiz, duygusuz kal. Kulağın sağır olsun, sanki öyle yaratılmışsın bil. Dudakların oynamaz olsun, lisanında lallik olan gibi ol. Dişlerin bir güçlük karşısında kalmış, dökülüyormuş farzet. Kolları çolak gibi, bir şeyi tutamaz olsun. Ayakların çaprazlaşmış, bir yere gidemiyor, yürüyemiyor gibi gör. Kendini cinsi münasebetten aciz bil. Öyle, sanki, cinsi hiçbir şeyle meşgul olmamışsın...

Karnın hiçbir şey yiyemiyecek kadar dolu olsun. Yemeğe ihtiyaç duyma. Aklın bozulmuş olsun, kendini mecnuna benzet. Kabre doğru gidiyormuşsun gibi düşün...

Hülasa olarak şunları söylemek isterim ki: Allah’ın emirlerini derhal duymağa çalış ve koş!.. Yasaklarına karşı olduğun yerde kal, gitme!.. İlahi kader karşısında cansız ol, yokluğa gömül, fani ol...

Bu şerbeti hoşlukla iç... Kendini bununla tedavi et. Bundan gıda al... Günahın verdiği manevi hastalıklardan bununla kurtulursun. Nefsin illetini ancak böyle temizleyebilirsin.

Bu işler, Allah’ın izni ve dilemesiyle olur...

(*) Azarlama, darılma

14. Makale: VELİLERE UYMAK

Sen nefsine, kötü arzularına taptıkça , velilerin derecesine çıkmayı isteme... Halbuki onlar yalnız Mevlaya kulluk ederler. Senin istediğin dünya, onlarınki ise ukba...

Sen yalnız bu dünyayı görürsün, onlar yerin, göğün sahibini görürler.

Sen halkla ünsiyet edersin, onlar daima Hak la olurlar...

Senin kalbin, yerdekilere bağlı; onların kalbleri arşa bağlıdır.

Sen gördüğünü tuzağa düşürmek istersin, onlara gelince, senin gördüklerine iltifat etmezler. Yalnız yaratanı görürler ve O'nun emirlerine uymağa bakarlar.

O, Allah dostları, bulacaklarını Hak'la buldular, ereceklerine erdiler. Sana gelince; zavallı bir halde, şehvetine uydun kaldın.. Yalnız dünyayı ve arzularını gördün. Halbuki onlar; halkı, arzularını, temennilerini bırakarak bu yola girdiler. Yüksek derecelere bu sayade erdiler. Onları bu makama, yaptıkları, ibadet, taat, sena götürdü. Bu da onlara Allah'ın ihsanıdır, ki istediğine verir.

Onlar; ibadete, taata; Allah'ın yardımı ve verdiği kolaylıkla, bıkmadan usanmadan koştular.

İbadet onlara ruh oldu... Manevi bir gıda oldu.

Onlar, bu hale devam ettiklerinde dünya başlarına bela oldu. Bir felaket halini aldı. Fakat onlar bunu duymadılar. Kendilerini cennet evinde gördüler. Onlar her şeyin evvelini aradılar, şimdiki haline aldanmadılar. Hak Taala onları evvelden niçin yarattı ve neyi anlattıysa onu öğrenmeğe çalıştılar.

Yer onların hürmetinde durur. Sema onların duası ile açılır. Ölüm, onların kararı ile olur. Bu salahiyeti onlara mevla vermiştir.

Padişah onları yerin düzeni için yaratmıştır, yer yüzünü onlarla bezetmiştir. Onlar hep birden dağlar gibidirler. Hak'ka giden yollar bunlar arasından açılmıştır.

Malı, mülkü gaye edinip, bunlardan kaçana merhamet yoktur.

Onlar, yeryüzündekilerin hayırlısıdır. Yer, gök baki kaldıkça onlara selam ve saygılar olsun...

15. Makale: KORKU VE ÜMİD

Rüyamda, mescide benzer bir yerde bulundum. Orada, her şeyden elini çekmiş insanlar vardı. Kendi kendime; bir zatı kastederek şöyle dedim:

- “Eğer o bunlar arasında olsaydı, bu hallerini islah ederdi…”

O cemaat etrafıma toplandı. Bana:

- “Niçin konuşmuyorsun?”

Diye sordu, ben de şöyle dedim:

- “Eğer konuşmaya razı ederseniz konuşurum.”

Sonra onlara şöyle bir konuşma yaptım:

- “Halkı bırakıp hak yolu tuttuğunuz zaman halktan dilinizle bir şey istemeyin.”

Devam ettim:

- “Buna muvaffak olursanız, kalbinizle de bir şey istemeyin. Çünkü kalble istemek, dille istemek gibidir.”

Biliniz ki Allah-ü Teala (CC) her an bir iş yapar, bozar, yeniden yapar… Yükseltir, alçaltır…

Bir kısım velileri en yüksek dereceye çıkarır, diğer bir kısmı en aşağı tabakaya indirir.

Yüksektekilerin korkusu aşağıya düşmektir… İstedikleri de bulundukları halde kalmaktır.Aşağıdakilerin korkusu da, bulundukları halin devam etmesidir. İstedikleri ise daha yüksek makama çıkmaktır… Bunları söyledim sonra uyandım…

16. Makale: TEVEKKÜL VE DERECELERİ

Seni Allah'ın (CC) fazlından ve her işe, O'nun (CC) nimetini görerek başlamaktan ne alıkoydu?.. Ancak seni bu hale koyan, Haliki (CC) bırakıp mahluka güvenmen olmuştur. Yaratanı (CC) unuttun; yaptığın kara güvendin, Mevla (CC) seni nimetlerini görmekten mahrum etti.

Halk seni, Peygamberin (SAV) çalıştığı gibi çalışıp helal yemekten alıkoyuyor. Sen bu halle kaldıkça, onlardan iyilik bekledikçe, kapılarına gidip ihsan ümit edip dilendikçe, müşrik sayılırsın. Allah-ü Teala (CC), seni bu halinden dolayı helal yemekten mahrum eder. Helal kazançtan, Hakk'a (CC) güvenerek çalışmaktan, seni geri koyar, azarlar.

Sonra… Hele bir zaman halkı bırak. Yaptığın büyük günahtan dön. Helal kazan, helal ye. Yaptığın işlere güvenme, Allah'ın (CC) fazlını gör. Allah'ın (CC) sana verdiği ihsanı unutma. O'nun (CC) ihsanını unutursan yine şirk yolunu tutmuş olursun. İlki kadar büyük olmaz, ama yine de şirktir. Bir gün büyür. Hafi iken, açık ve büyük şirk olur.

Bu haline de tevbe et, şirkin bu derecesini de kaldır. Kârına, kesbine[1] güven, ama asıl kuvvet vereni gör. Bu işleri sana kolaylıkla yaptırana ve sebepleri yaratana bağlan, seni her hayra muvaffak eder. Çünkü her hayra O (CC) götürür, rızık O'nun (CC) elindedir.

Sen devam et, yani O'na (CC) güven, rızkını O'ndan (CC) bil; nasibini çeşitli yollardan sana gönderir. Bazen seni halka gönderir istetir ama bu senin için bir iptila, yada riyazet nevinden bir şey olur. Bu halde çok dikkatli olmak lazım gelir. Bazen de rızkını, sana bir mükafat olarak, vasıtaları göstermeden, onları hakiki sebep göstermeden gönderir. Sen de rahatça O'na (CC) dönersin. O'nun (CC) kudreti önünde ta'zimle eğilirsin. Bu kere perde kalkar O'nun (CC) fazlını görürsün. Mevla (CC) sana bir doktordan daha çok, mizacına uyanı fazlı ve ihsanı icabı verir. Bunları yapmakla seni kötü huylardan muhafaza eder. Başkasına meyil etmekten esirger. Nihayet sana verdiği güzel, büyük nimetlerle gönlünü alır.

Kalbinden cümle kötü istek, şehvet, matlup[2], mahbup[3]… her ne varsa çıktığı zaman ve sende, O'nun (CC) arzusundan başka bir şey kalmadığı vakit, vereceği nimeti çok rahat verir.

Senin için gönderdiği bir rızkı, mutlaka sen alacaksın, başkası el süremez… Çünkü rızkın, senden başkasına nasip değildir. Şehvetini teskin için sana bir ihsan yapar, ihtiyacını onunla giderirsin. Ve sen bunları sana göndereni bilir, anlarsın. Bunları sana nasip edenin Hakk (CC) olduğunu anlar, şükür yolunu tutarsın… Dolayısıyla irfanın artar, ilmin çoğalır. Allah (CC) seni halkın külfetinden uzaklaştırır. Ruhunu masivadan temiz tutmaya seni muvaffak eder.

Sonra kalbin nurlanır, hakiki ilimleri anlamaya kabiliyetin artar. Gönül gözün açılır, kalbin nurlanır. Hakk'a (CC) yakınlığın ilerler, tam o alemin malı olursun.

O manevi, büyük ilmin sırlarını muhafaza edebilecek hale gelirsen, sana rızık ne zaman ve ne vakit gelecekse bilirsin. Bu hal sana Allah'ın (CC) fazlı, keremi olarak verilir. Şanını ta'zim[4] etmek için bu hale getirilirsin. Netice olarak, bunların hepsi sana Allah'ın (CC) bir ihsanıdır. Allah-ü Teala (CC) bak bu manada neler buyuruyor:

- "Biz onların içinden işlerimizin hakikatına eren imamlar yaptık, sabrettikleri takdirde buna ererler. Onlar bizim ayetlerimize inanırlar."

- "Yolumuzda gerçekten çalışanlara yollarımızı açarız."

- "Allah'a (CC) karşı ittika[5] sahibi olunuz ki size öğrete."

Bu hallere erdikten sonra tekvin sıfatı tecellisi gelir. Açık bir emirle o işi yapmaya başlarsın. Bu emirde hiçbir şüphe yoktur. Güneş gibi açık meydandadır. Bu emir sana verilir ki; her tatlıdan daha hoş ve her güzelden daha tatlı… Bu vazifeyi yapmak için, sana gelen ilhamda karşılık bulunmaz. Bu ilham nefsin kirlerini eritir. Allah-ü Teala (CC), Peygamberlerine (AS) gönderdiği bazı kitaplarda şöyle buyurmuştur:

- "Ey Ademoğlu, ben öyle bir Allah'ım ki (CC), benden başka ilah yoktur; ancak ben varım. Ben her neye 'ol' desem, olur. Bana itaat et ki, seni de benim gibi kılayım; bir iş için 'ol', diyesin ola…"

Bu haller hayret edilecek haller değildir. Bunu Peygamberler (AS) çok yapmıştır. Velilerin de (RA) bir kısmında bunlara benzeyen haller zuhura gelmiştir. Bazan havas tabakasına da bu vergi, Hakk (CC) tarafından bir ihsan olarak verilmiştir…

[1] Çalışıp kazanma

[2] İstenilen, aranılan

[3] Sevgili, muhabbet olunan

[4] Ululama, büyük sayma, saygı

[5] Sakınma, korkma

17. Makale: ALLAH'A VASIl OLMANIN YOLU

Her şey Allah'a (CC) kavuşmakla son bulur. Sen de Hakk'a (CC) vasıl olduğun zaman manen ve maddeten tekamülünü tamama erdirmiş sayılırsın.

Mevlaya (CC) vasıl olmanın manası: Halkı kalben bırakmış olmandır. Heva ve hevesin kötü yolunu terk etmendir. İrade ve şahsi arzularını bırakmış olmandır; irade ile gitmek, bu yolda iyi sayılmaz. Bu iyi olmayan ahvali bırakıp Allah'ın (CC) emirlerine bağlandığın gün, manevi yollar artık sana açılmış demektir. Bu hale erdikten sonra iyi olmayan eski huylara doğru hiçbir kıpırdanma olmamalı. Başkası da seni alakadar etmemeli… Hakk'ın (CC) emri ve O'nun (CC) hikmetli işlerini görmelisin. Bu zikrettiğimiz hal fena halidir. Hakk'ın (CC) hikmetlerinde kendini kaybetmek makamıdır. Bu makama: Vuslat, tabirini kullanırlar.

Hakk'a (CC) kavuşmak, vasıl olmak; bilinen belli başlı halkın birbirine kavuşmasına benzemez. Hakk'ı (CC) bu gibi şeylerden tenzih etmek lazımdır. O'na (CC) hiçbir şey benzemez. O (CC) hakikaten gören ve işitendir. Ama bizim gibi değil. O (CC) yücedir, mahlukatın hiç biri ile kıyas olunamaz. Bu alemi, ona kavuşan ehl-i vuslat bilir. Hakk'a (CC) kavuşmanın ne demek olduğunu Allah (CC) onlara bildirmiş ve göstermiştir…

Bu ehl-i vuslattan her birinin ayrı makamı vardır. Biri, diğerinin yerine geçemez. Aynı zamanda Allah-ü Teala (CC) her veli ve Peygambere (AS) değişik yönlerden tecelli eder. Hiçbir Peygamber (AS) diğerinin; hiçbir veli diğer velinin sırrına eremez, vakıf olamaz… Ve yine bu misalden olarak bir mürid şeyhinin haline akıl erdiremez. Aynı zamanda müridin de şeyhden ayrı çeşitli halleri vardır. Bunu da şeyh bilemez. Müridin yolu bazen şeyhin sırrına yaklaşır, yine de anlayamaz. İşte burada şeyhinden ayrılır. O müridi bundan sonra Mevla (CC) idare eder…

Artı o mürid Hakk'a (CC) teslim olmuştur. Hakk (CC) onu halktan keser. Önce şeyh onun için bir mürebbi vazifesi görüyordu, o da mahluk olduğuna göre mürid ondan kesilir. İki yılı geçtikten sonra çocuğa süt verilmez. Bu da bir bakıma onun gibidir. Nefis ezildikten sonra halka ihtiyaç kalmaz. İstek gittikten sonra kimseden bir şey beklenilmez.

Şimdi o mürid yükselmiştir. Şayet şeyh, heva ve nefisle kaldıysa müride muhtaç olur…

Sonra nefis ve iradeye gelince: Bunları Mevla (CC) yola getirir, yok olmak olmaz. Çünkü yok olmak bir nevi noksan sayılır. Bu yolda ise noksanlık yoktur. Nefis ölmez, ıslah olur.

Böylece Hakk' a (CC) vasıl olduktan sonra, kendini masivadan emin gör, huzur içinde bil. Hak ve hakikatten başka bir şey görme, ondan başkasına bir varlık tanıma… Bu yolun icabı elbette bunu gerektirir.

Bulunduğun makamda iyilik, kötülük, vermek, almak, korku, ümit, hiç birinde Hakk'tan (CC) başkasının tesiri olmaz. Çünkü kendinden korkanlara yine kendisi

sahip olur. Hataları örtecek yine O'dur (CC).

Kendini bu mertebeye getirdikten sonra, Mevla'nın (CC) hikmetli işlerini görmeğe çalış… Çok hikmet taşıyan emirlerini yapmaya gayret et. Takib edeceğin yol bu olmalı. O'nun (CC) taatıyla meşgul ol. İster dünyaya, isterse ahirete ait olsun; bütün mahluk şeylerden elini çek. Hepsinden kalben ayrıl.

Bütün mahlukatı topla. Aşağıda hikayesi anlatılacak adam gibi zavallı ve çaresiz olduklarını tahayyül et.

Şanı, şöhreti her tarafa korkunç bir şekilde yayılmış, emirleri kesin, saltanatı tam bir padişah… Bir adamı yakalatıyor, ayaklarına ve boynuna zincir vurduruyor. Sonra dalgası dehşetli, derinliğine derin, akıntısı şiddetli bir nehir üzerindeki ağaca astırıyor.

Sonra; çok kıymetli, yüce ve maddi değer biçilmesi imkansız olan tahtına oturuyor. Yanına da bir çok oklar, silahlar, mızraklar ve daha nice elemeli, paralayıcı ve öldürücü aletler alıyor…

Şimdi, padişah, o asılmış adama, rastgele okları, kurşunları yağdırmağa başlamıştır.

Hal böyle olunca… O korkunç manzarayı temaşa eden biri için o padişahtan korkmadan, merhamet nazarına sığınmamak ve korkmamak, o saltanatı görmeden geçip, asılmış adama bakmak ve ondan korkmamak doğru olur mu? Sonra böyle şeyi, akıl mantık nasıl doğru bulur? Hayır, hiçbir zaman doğru bulmaz ve seyircinin haline şu hükmü verir:

- "Aklı gitmiş, hissiyatı bozulmuş ve neticede bir hayvandır, ki; insana benzemez."

Her şeyin hakikatına erdikten sonra, basiretsiz, görmez olmaktan Allah'a (CC) sığınırız. Hakk'a (CC) vardıktan sonra ayrılmaktan, Hakk'a (CC) yaklaştıktan sonra tekrar maneviyatın kapanmasından, imandan sonra küfre, hidayetten delalete düşmekten yine O'na (CC) sığınırız…

Dünya, anlattığımız o büyük ırmaktır. O her gün taşmakta olan su ise, insanoğlunun şehveti ve lezzetidir. İnsanlara çarpan, kötü mahluklar da dalgalardır. Kader-i İlahinin cereyan eden bela ve mihnetleri ise, o oklar ve silahlardır.

Evet, insan oğlunun başına bu dünyada en çok gelen şey, bela ve mihnettir. İyilik ara sıra gelir, fakat zahmetler, incitici şeyler o ara sıra gelen iyiliği unutturur. Ara sıra gelen hoşluklar olsa bile, yine onda çeşitli felaketler gizlidir. Eğer insan, ibret nazarı ile bakacak olsa, hayatı ve iyi geçimin yalnız öbür aleme mahsus olduğunu anlayacaktır. İyi inanmış olan bunu böyle bilir. Çünkü bu hali bilip anlamak, içinde yaşatmak ehli imana mahsustur.

Peygamber (SAV) Efendimiz buyuruyor:

- " Hayat ancak ahiret hayatıdır."

Yine buyuruyor:

- “Mümin Allah’ına (CC) kavuşmadıkça rahata eremez.”

Bu sözler imanlı hakkındadır. Yine buyuruyor:

- “Dünya müminin zindanı, kafirin cennetidir. “

Yine buyuruyor:

- “Allah (CC) korkusu ile dolan kalb, Hakk’a (CC) bağlıdır.”

Bu ayan beyan haberlerle birlikte, bu dünyada nasıl rahatlık iddia edilir? Şu muhakkak ki; bütün rahatlık Allah’a (CC) bağlanmakta, O’nun (CC) emirlerini yerine getirmektedir. Her halde O’na (CC) uymaktır. O’nun (CC) yolunda boynu eğik olmaktadır.

Kul, ancak anlattığımız şekilde dünya belasından kurtulabilir. Kurtulunca da gönlü merhametle dolar, kendisine lutuflar, ihsanlar olur. Her işi ve her yaptığı doğru olur. Bu da Allah (CC) tarafından ona bir iyilik olarak verilir.

18. Makale: HAKKI ŞİKAYET ETMEMEK

Sana tavsiye: İhsan edildiğin hiçbir hayrı kimseye söyleme… İsterse bu dostun olsun…

Sonra… Hikmeti icabı sende yapacağı ve tecrübe için vereceği bazı belalardan dolayı Allah'ı (CC) ithama kalkışma… Bil ki; sana düşen vazife, bela olursa sabır göstermektir, hayra da şükretmek…

Nimeti bulmadan bulmuş gibi görünüp şükretmek, içinde bulunduğun bir felaketi şikayet etmekten daha iyidir…

Nimet-i İlâhiye'den mahrum olan tek kişi gösterebilirmisin? Hayır!.. İşte ayet:

- "Allah'ın (CC) nimetlerini saymağa kalksanız bitiremezsiniz…"

Sende o kadar Nimet-i İlâhiye var ki; hiç birini görmek istemiyorsun…

Kalben hiçbir mahluka gönül verme. Ve, kalben hiçbir kimse ile ünsiyet etme… Bulunduğun hali kimseye anlatma. Ülfetin Allah'a (CC) olsun. O'na (CC) güven. Derdini O'nun (CC) kuvvetiyle O'na (CC) açarsın… Arada ikinci bir varlık göremezsin… Çünkü başkası varlığını ispat edip zarar veya menfaat vermeğe haklı değildir. Belayı senden yine O (CC) defeder. İzzeti ve zilleti O (CC) meydana getirir… O'ndan (CC) başkası ne yükseklik vaad eder; ne de aşağı derecelere indirir. Başkası ne zengin edebilir, ne de fakir. Ve hiçbir şeyi hareket ettiremez ve durduramaz. Hepsini HakK (CC) yaratır ve hepsi O'nun (CC) yed'inde ve O'nun (CC) iznindedir. Her şey O'nun (CC) emriyle cereyan eder ve yürür. Her şey muayyen vakte bağlıdır. Kafi derecede gelir. Sonra gelecek evvel gelmez. Evvel gelecek de sonraya kalmaz. Allah-ü Teala (CC) şöyle buyuruyor:

- "Allah (CC) sana bir zarar verecekse alacak yine O'dur (CC). Şayet sana bir hayır murat edecekse, o hayrı senden çevirecek yoktur."

İhsanını istediği kullara verir. O (CC) hem Rahîm (CC), hem de Gafûr'dur (CC)…

Afiyette bulunduğun halde Hakk'ı (CC) şikayete kalkışma. Yanında Allah'ın (CC) bol nimeti olduğu halde fazlasını isteme. Sana verdiği nimeti görmez olup inkar yoluna sapma. Bu halin bir nevi istihza olur. Sonra, Allah-ü Teala (CC) seni inceden inceye hesaba çeker. Dünyada belanı arttırır, ahirette ise seni azarlar. Cehenneme atar. Sonra, seni manevi halden soyar, rahmet nazarını senden çeker.

Hakikaten şekva[1] etmekten sakın. Etlerin makaslarla parça parça doğransa da itiraz yoluna sapma.

Sakın ha sakın itiraz etme:

- "Allah (CC), Allah(CC)…"

De… Kurtuluş iste. Fakat şekva etmekle değil. Hazer[2] et… Yanlış yola sapmaktan kork. Şekva yolunu tutmaktan çekin. Çünkü ademoğlunun başına gelecek belalar ancak itirazından dolayı gelir…

O (CC), Erhamerrâhimîn olduğu halde, nasıl O'ndan (CC) şikayet edilir? Hakîm (CC), Habîr (CC); kullarına en çok acıyan ve lütfunu esirgemeyen O (CC) olduğu halde, nasıl O'ndan (CC) dert yanılır? O (CC), kullarına zulmetmez. Kuvvetli, işinden iyi anlayan bir doktora kızılır mı? Evladına acıyan bir ana cinayetle itham edilir mi?

Peygamber (CC) Efendimiz şöyle buyuruyor:

- "Allah-ü Teala (CC) kuluna çok merhamet eder; bir ananın evladını o kadar esirgemesi imkansızdır."

Ey zavallı, Allah'a (CC) karşı edep tavrını takın. Zorla gelen belaya sabret, sabretmeye çalış. Güçlükle de olsa kendini bu yola uydurmaya alıştır. Rıza ve muvafakat yolunu tut. Maneviyattan az buçuk nasibin varsa, bu yolu tutarsın. Hakikaten bu yola devam edersen eşi bulunmaz bir cevher olursun. Aksi halde her şey elinden gider, artık bir daha bulmana da imkan kalmaz.

Allah-ü Teala'nın(CC) şu ayetini dinle:

- "Kıtâl[3] size farz oldu. Halbuki siz bundan hoşlanmazsınız… Bununla beraber sizin sevdiğiniz şey iyi olabilir, sevdiğiniz şey belki de fenadır; bunu siz anlayamazsınız, ancak Allah (CC) bilir."

Çünkü hakikat ilimleri gizlidir. Böyle olunca, her hangi bir şeyi hissiyatına göre iyi veya kötü görerek uygunsuz bir yola sapma.

Eğer takva halinde isen, Allah'ın (CC) emirlerine uymaya bak. Böyle olmak, yolumuzda ilk basamağı teşkil eder. İkincisi velayet halidir. Burada da sakin ol. Hiçbir işe karışma. Nefsini güzelleştirmeye bak. Haddi hiçbir zaman aşma.

Son mertebe gavs'lık, bedeliyet hallerine vardığın zaman, kader yolunda sıddıkiyet mertebesine çıktığın zaman, bütün yolları gönlüne aç. Yalnız, nefsine meydan verme. Kötü isteklerini araya sokma.

Dilini şikayetten sakla… Bu halleri özüne benimsettikten sonra, her şey sana hoş gelir. Gelecek hayır olursa senin için güzelleşir. Şer gelirse korkma; seni, taat ibadet yolunda felaketlerden Hakk (CC) saklar. Seni o beladan dolayı halka rüsvay etmez. Hatta, o belanın, gelip gidişinden senin haberin bile olmaz. Bir karanlığın gelişi gibi, akşam gelir; gün doğunca gider. Gidince de her taraf ışıkla dolar. Ve o bela, senin için sıcak karşısında yok olan soğuk gibi olur.

Bu anlatılan güzel işleri, kendine örnek al ve misallerden ibret almaya çalış. Bu bela geldikten sonra günaha, kötülüğe yaklaşma… Kerim olan Mevlanın (CC) huzuruna günahla giremezsin. Oraya ancak iyiler girerler. O (CC), kapısına ancak temizleri sokar. Kapısına ancak bütün manevi hastalıklardan beri olanları alır. Nasıl

ki, bir padişahın huzuruna, bütün koku ve kirlerden temiz olanların girmesi icap eder. Hak'ka da (CC) ancak saf, temiz olanlar gider.

Beladan korkma…. Onlar günahlara kefaret olur. Nasıl ki; Peygamber (SAV) Efendimiz bu hali işaret ederek:

- "Bir günlük sıtma, bir yıllık günaha kefaret sayılır."

Buyurmuştur. Zahirde bela gibi görünen haller, seni daha da olgunlaştırır; bulunduğun hali muhafaza hakkı sana tanınır. İlahi sırları saklamaya emin görünürsün. Kalbin nurlanır, gönlün açılır. Lisanında bir fesahet olur. Bu fesahetin sebebiyle hikmetli konuşmalar yaparsın. Sana muhabbet, sevgi yolları açılır, hep bunları anlatırsın… Sendeki bu üstünlük sebebi ile herkesin sevdiği bir varlık olursun. İnsanlar da seni sever, başka yaratılmışlar da… Dünya da sana koşar, ahiret de….

Sen artık Allah'ın (CC) sevgilisi oldun. Her şey seni sevmeğe başlar. Mahlukatın sevgisi, Hakk'ın (CC) sevgisine bağlıdır. Aynı şekilde buğzu da, O'nun (CC) buğzuna bağlıdır.

Allah (CC) seni sevince; seni her şey sever. Buğzedince de her varlık sana düşman olur.

Bu makama yetiştiğin zaman Hakk'a (CC) kavuşmuş olursun. Kendi varlığın gider. Bir şey dileyemez olursun. Yanılıp da istekte bulunacak olsan, alacağın zaman bir de bakarsın ki, o şey kaybolmuş gitmiş.

Bu halinde, dünyadan sana pek az nasip verilir. Asıl çoğu senin için öteki aleme saklanır. Burada isteyip alamadığını ötede bol bol alırsın. Bunların arasında o kadar büyük nimetler vardır ki, akıl bir türlü onun aslına eremez… Yükseğin yükseği ve gönlün mesrur olacağı her büyük nimet orada bulunur…

Eğer bunları beklemeden, bu meşekkâtli teklif evinde onlara kavuşmak istersen, az bir şey alabilirsin, fakat buna mukabil kalbin safiyeti gider, basiretin söner. Asıl istenen ve tahakkuku ahirete kalan nimetlere kavuşmaktan mahrum edilirsin. Halbuki senin isteyeceğin ne dünyaya ne de ahirete ait olmalı; sebepleri yaratan, yeri seren, semayı yükselten Mevla (CC) olmalı. Halbuki sen, ne buranın, ne de öteki alemin nimetini beklemeden az bir dünyalığa razı oluyorsun.

Kullarına doğru yolu O (CC) nasip eder, O (CC) Sübhân'dır (CC), en iyiyi bilen O'dur (CC)…

[1] Şikayet, hoşnutsuzluk, sızlanma

[2] Sakınma, korunma, kaçınma

[3] Savaş, birbirini öldürme

19. Makale: AHDİ YERİNE GETİRMEK, SÖZDEN DÖNMEMEK

Henüz iman bakımından olgunlaşmadığın ve yakîn hali yönünden hakikate ermediğin bir zamanda; bir kimseye her hangi bir şeyi vaad edersen sakın dönme; ta ki; imanın yokluğa gömülmesin ve yakîn halin elinden gitmesin.

İmanın kalbinde kuvvetlendiği, yakîn halin de hakikate erdiği zaman, sana manen şu hitap gelir:

- "Sen bugün bizim devletimizde kararlı ve eminsin."

Bu hitap sana tekrar tekrar ve her tekrarında ayrı bir şekilde söylenir…

Sen artık bu hallerden sonra seçkin olursun, belki daha üstün. Varlığın Hakk (CC) varlığına kavuşur, iraden kalmaz. Aradığın her şeyi sende bulursun. Hayrete düşecek acaiplik görmezsin. Bu hallerin hiç biri seni şaşırtmaz… Ne gördüğün Hakk'a (CC) yakınlık gözlerini kamaştırır, ne de bulunduğun derece seni hayrete düşürür.

Himmetin yükseldikçe yükselir, maddi varlığın akar gider. Dileğini Hakk'a (CC) teslim edersin, yaratılmış şeylere değil. Gönlünü onların sahibine verirsin. Ne dünya ne de ahiret, hiç birini arzu etmezsin. Gönlünü Mevlaya (CC) verir, kalbini O'ndan (CC) gayri her şeyden temizlersin. Çünkü; Allah'ın (CC) rızasına kavuştun; cennetine vaat aldın… Netice: Hakk (CC) işlerdeki manevi tecelliyi anladın ve onlardan hoşlandın… İşte, bu in'am[1] ve ihsanlar imanından dolayı sana yapılıyor.

Anlattığımız hallerden birine erdiğin vakit, en ufak şahsi şey düşünecek olursan öteye geçemezsin; düşünmezsen bir evvelki halin daha ilerisine, daha üstün ve güzeline kavuşursun. Evvelkinden hoşlanmaz öbürüne koşarsın… Sana bütün ilim ve anlayış kapısı açılır, bu sayede içinden çıkılmayacak en ince meseleleri çözersin. O meselelerdeki hikmet kapılarını açar, saklı iyilikleri meydana çıkarırsın…

[1] Nimet verme, iyilik yapma

20. Makale: "SANA ŞÜPHE VERENİ BIRAK"

Biri şüpheli, diğeri şüphesiz iki şey arasında kalırsan şüphesiz tarafı al, öteki tarafı bırak. Mümkün olduğu kadar şüpheli şeylerden kaç…

Herhangi bir şeyin şüpheli tarafı kalmasa dahi kalbin razı değilse yine alma, bekle. Zuhurata tabi ol. Bilhassa manevi emirle yasak olduğu bildirilen şeyi yapma, emre uy. Sanki o yapacağın şeyle hiç karşılaşmadın. Rabbına (CC) dön, rızkını ondan bekle. Eğer O'nun (CC) kapısına gitmek istemezsen seni hatırına bile getirmez.

Hakk Teala (CC) seni unutmaz. Kafirlerin bile rızkını verir. Seni hiç unutur mu? Yeter ki, sen O'nun (CC) emirlerine uyasın. Gece gündüz O'nun (CC) yolunda gitmeye gayret et. Sen mümin, muvahhid gece gündüz O'nun (CC) kulluğuna bağlı olursan seni unutmaz ve rızkını bol bol gönderir…

Başka mana: Halkın sahip olduğu malı bırak, onlardan bir şey bekleme… Kalbini onlara bağlama, ne onlardan kork ne de bir şey bekle. Senin için haram olmayan şüpheden de berî olan Allah'ın (CC) helal gösterdiği şeyi al…

Her şeyi O büyük varlığa (CC) bağlamalısın. İsteyeceğini O'ndan (CC) istemelisin. Sonra, her şeyini O varlık (CC) verebilir. Ümidin ve korkun da O'ndan (CC) olmalı. O büyük varlık (CC) da Hakk Teala (CC) olduğunu bil…

Her varlığın yakasını O (CC) tutmuştur. Halkın kalbi O'nun (CC) emri ile çarpar. Şu, ayakta gezen varlıklara O (CC) hayat verir. Onlardan sana bir iyilik gelirse, onlardan değil Hakk'tan (CC) bil. Onlar mallarının başına Hakk (CC) tarafından bekçi olarak konmuşlardır. Onlar bir nevi Hakk (CC) tarafından vekil olarak, mallarının başında beklerler…

Sana herhangi bir şey verilirse Hakk'ın (CC) emri ile geldiğini anla. Verdiren ve verdirmeyen O'dur (CC). Aziz Mevla (CC) şöyle buyuruyor:

- "Allah'ın (CC) ihsanını isteyiniz. Allah'tan (CC) başka çağırdığınız putlar size gıda vermezler. Rızkınızı Allah'tan (CC) isteyiniz. O'na (CC) yalvarınız. O'na (CC) şükrediniz. Çünkü O'na (CC) döneceksiniz. Kullarım benden sorarlarsa, yakın olduğumu söyle… Ben dua edenin duasını işitirim, bana dua ediniz ki, kabul edeyim."Sizi besleyen Allah'tır (CC). O (CC) metindir. Kuvvet sahibidir. Allah (CC) dileğine hesapsız rızık verir.

21. Makale: ŞEYTANLA BİR KONUŞMA

Rüya gördüm: Büyük bir topluluk içindeydim. Şeytan da orada idi. Onu öldürmek istedim. Bana şöyle dedi:

- “Beni neden öldürmek istiyorsun? Benim ne günahım var? Eğer bir şey şer olacaksa, onu hayra çeviremem. Yine bir şey hayır olarak kalacaksa, onu da şer yapmağa gücüm yetmez. Benim elimde ne var?”

Tipi erkekle kadın arası bir halde idi. Güzel konuşması (!) vardı. Yüzü buruşuktu. Çenesinde biraz kıl vardı. Görünüşü çirkindi. Biçimi sevilecek gibi değildi.

Sonra yüzüme baktı, hafifçe utanarak gülümsedi.

Bu vaka: Hicri 12. Zilhicce’nin 516 Pazar gecesi oldu.

22. Makale: İMAN SAHİBİNİ TECRÜBE

Allah (CC), kulunu imanı nispetinde dener. Bu böyledir. İman yükseldikçe deneme nispeti o derece artar. Büyür. Çoğalır.

Resulün imtihanı, nebininkinden büyüktür. Çünkü imanı üstündür. Nebinin başına gelen de bedelin başına gelenden ağırdır. Bedelin iptilası da velininkinden zordur. Çünkü iman bakımından veliden ileridir.

Velhasıl herkes imanı nispetinde denenir.

Şu Hadis-i Şerif bu durumu çok güzel anlatır:

- "Biz Peygamberler (AS) zümresiyiz. Belanın en çoğu bize verilmiştir. Sonra sıra ile…"

Allah-ü Teala (CC) bunların gaflet yoluna sapmalarını istemez. Daima huzur içinde olmalarını arzu eder. Bu sebeple büyüklere belaya karşı tahammül verir. Çünkü, Hakk'a (CC) koşarlar. Seven, sevdiğinden başka bir şey istemez. Bela bunların kalbinde bekçidir. Nefislerinin de bağıdır. Onları asıl matlup olan, Hakk'tan (CC) başkasına meyletmekten korur. Yaratandan (CC) başkasına sığınmaktan esirger…

Bu hallerinde o büyük insanların kötülüğe karşı meyilleri kalmaz. Nefisleri kırılır. Hakk (CC) batıldan böylelikle ayrılır. Şehvet ve şahsi arzu hisleri bertaraf olur. Onlar, nefislerinin hoşuna giden şeylere meyletmekten çok korkarlar. O nefsin hoşuna giden, ister dünya işi olsun, isterse ahiret…

Bu güzel halle onlar daima Hakk'ın (CC) rızası yoluna koşmaya çalışır. O'nun (CC) hükmüne razı olurlar. Hak ne verdiyse onunla yetinirler…

Onlar, imtihan yolu ile gelen belalara sabreder, böylelikle halkın şerrini görmezler. Her şeyden emin olarak yaşarlar. Onlar bu hallerinde nefislerini kırar, Hakk'a (CC) götürmeye gayret ederler.

İnsan kendine böyle bir yol tuttuktan sonra, kalben gideceği hakiki yolda kuvvet bulur. Diğer azaların da kötü yola gitmesini önler.

Çünkü, bela imtihan için gelir. Kalbi kuvvetlendirir. Vicdani kanaati arttırır. İmanı hakikate erdirir. Hak yolda sabrı çoğaltır. Nefsi kötü arzuları zayıflatır. Her bela geldikte, mümin de sabır ve Hakk'ın (CC) hikmetli işlerine karşı teslim ve rıza olur. Ona her işinde yardım eder. Bol nimet gönderir. Kula, her yaptığı işte muvaffakiyet ihsan eder. Ayet:

- "Eğer şükrederseniz, biz de ihsanımızı arttırırız."

Nefis, kötülüklerden her hangi birine hoşlanarak giderse, şehvet yolunda harekete geçtiği zaman da, kalp ona yersiz olarak uyarsa, Hakk'tan (CC) gafil olur. Bu gafletin bir neticesi olarak, Hakk Teala (CC) hem nefse, hem de kalbe felaketli

işleri verir, aleme rüsvay eder. Çeşitli felaketlere uğratır. Halkı başına musallat eder. Aç bırakır. Hasta eder. Bunların sonu, karasız bir durum alırlar. Böylece hem kalp, hem de nefis bulacaklarını bulurlar.

Eğer kalp, nefsin isteğine uymaz, dini bir emir almadan hareket etmezse -bu emir Velilere (RA) ilham, Peygamberlere de (AS) vahiy yolu ile, diğerlerine işaretle gelir- Hakk (CC) Teala (CC) mükafat olarak kalbe ihsanlar yapar. Rahmetine bol kılar. Bereketini arttırır. Afiyet ihsan eder. Her şeyden razı olma tadını verir. Nur, marifet ve kendine yakınlık verir. Kalbin zenginliği ve bütün belalardan kurtulmak yolunu gösterir. Aynı zamanda düşmanlara karşı yardım eder.

Bu anlattıklarımızı iyi anla…Kendini hak yolda muhafaza et… Nefsine icabet etme… Belaya girmekten sakın. Hak yolda Allah'ın (CC) emrini gözet. Dünya ve ahiret işlerinde O'na (CC) teslim ol…Ve… Allah (CC) dilerse böyle ol!…

23. Makale: ALLAH'IN VERDİĞİNE RAZI OLMAK

Azla yetin ve ciddi olarak böyle kal… Daha yüksek dereceye çıkıncaya kadar haline şükret. İyisine kavuştuğun zaman da elinde bulunanın kıymetini bil… İlk başta sabırlı ol. Sabırsız insana iyilik yakışmaz. Sabır, insanın kıymetini arttırır. Dünyanın nimeti her an değişir. Sabırlı olursan durmadan yükselirsin, iyiliklere kavuşursun.

Şunu iyi bil ki; her şeyin ardından koşmak, ele bir şey geçirmez. Yalnız, kısmet olan gelir. Sabırla kısmetini beklemen, nasibini eksiltmez. Ne her şeye hırsla koş, ne de gelecek olan gelir diye, otur. Yat….

Geleni al. Giden için de üzülme. Eğer bir şey nasip değilse yıllarca didinsen eline geçmez. Hırsı bırak, sabırlı ol. Halini muhafaza et. Kalbine sahip ol, Kötülük koyma. Allah'tan (CC) afiyet iste. Sebebe yapışmayı da ihmal etme.

Allah'ın (CC) emri dışında kimseden bir şey alma. Yine O'nun (CC) emri dışında kimseye bir şey verme. Kendi hevesine kapılıp çeşitli işler yapma. Kendine bu kadar fazla güvenme. Allah'a (CC) güven. Mağrur olma. Sonra senden daha şerli kimseleri başına bela eder. Her şeye hakkını ver. Zalim olma. Zalim Allah'ı (CC) aldatamaz. Kahrından kurtulamaz. Hakk Teala (CC) şöyle buyurdu:

- "Biz, zalimleri birbirine düşürürüz."

Allah'ın (CC) emri kat'i, askerleri kuvvetli, saltanatı sonsuzdur. Her emri, istisnasız yerine gelir. Bunlara iyice inan. Böyle bir padişahın mülkünde yaşadığını bil. O'nun (CC) mülkü devam eder. İlmi, bütün kainatı kuşatmıştır. Hükmü her yerde geçer. Her yaptığı işte adalet vardır. Ne yerde, ne de gökte O'ndan (CC) saklanan bir şey olmaz. Hiçbir zalimin kötülüğü yanına kalmaz. İnsanın kendi mevhum varlığını ortaya atması da bir zulümdür. Allah'ı (CC) bırakıp mahluka güvenmek de şirk olur. Nefsini ve halkı bırak yalnız Allah'a (CC) kul ol. Şirkin büyük zulüm olduğunu Allah-ü Teala (CC), şu Ayet-i Kerimelerle bize haber verir.

- "Şirk koşma, şirk büyük zulümdur."

- "Allah (CC) şirki bağışlamaz. Ondan gayrı her günahı isterse affeder."Şirke yanaşma, şirkten çok sakın. Bütün halinde Allah'a (CC) ortak koşmaktan kork. Kalbinle ve diğer duygularınla günah işlemekten kork. Günahın gizlisini, aşikaresini bırak. Allah'tan (CC) kaçma, nereye gitsen seni bulur. Allah'ın (CC) verdiği hükümler karşı olma, sonra seni ezer. O'nun (CC) işlerine karışma, rezil olursun. O'ndan (CC) gafil olma, uyandırırsa utanırsın. O'nun (CC) sırlarını yabancılara açma, mahvolursun. Allah'ın (CC) gösterdiği yolu keyfine göre tefsir etme, yerin dibine batarsın. Kalbin kapkara olur. İman nurun söner. Anlayışın yok olur. Şeytanlar üzerine atılır. Nefsin seni boğar. Bütün dostların düşman olur. Komşuların seni sevmez. Arkadaşların senden uzaklaşır. Evinde bulunan yılan, akrep, cinler ve bütün hayvanat sana hıyanet eder. Dünyada kısmetin kesilir. Ahirette ise en çetin azaba girersin.

24. Makale: ALLAH'IN RAHMET KAPISINA TEŞVİK

Ciddi olarak Allah'a (CC) isyan etmekten kaçın. O'nun (CC) rahmet kapısına devam et. Bütün gücünü ve kuvvetini Allah (CC) için harca. Taatında sarfet. Yalvar, ihtiyaçlarını O'na (CC) arz et. Başını önüne eğ, kork, Hakk'ın (CC) gayrına nazar etme. Hevaya koşma, yaptığın işlere karşılık bekleme. Ne dünyayı iste. Ne de ahiretin güzelliklerini taleb et. Hiçbir şeyden hak taleb etme, kendini bir kul gör. Şunu iyi bil ki; kul ve elindeki bütün mal mülk efendisinindir, hiçbirine karşı hak iddiasında bulunamazsın.

Edepli ol… Hakk (CC) katında her şey ölçülüdür. Ne geç olacak erken olur, ne de erken gelecek sonraya kalır. Zamanı gelince nasibin gelir. İstesen de istemesen de hakkını alırsın…

Senin için gelmesi mukadder olan şeylere hırs göstermen yersizdir. Senin için olmayan, başkasının hakkı olan şeylere, hasret çekmen yakışıksızdır.

Halen kimseye mal olmayan şeyler iki kısımdır: Birincisi senin olması ihtimalidir. Eğer böyle ise o şeye neden hasret çekip üzüntü duyarsın. Bugün olmasa dahi, yarın o senindir. Nasıl olsa bir gün ona kavuşursun. İkincisine gelince, senin olmayacak şeylerdir. Bu durum ciddi ise, yine üzüntün ve çektiğin yorgunluk boştur. Nasıl olsa sana gelmez. Onun ardından koşman sana ne fayda sağlar. Sana, ancak boş yere zahmet çekmek kalır.

Allah (CC) yolunda, ne gibi bir terbiye tavrı takınmak gerekse onları bulmağa çalış. Bulunduğun halde Allah'a (CC) kulluk et. Hazır vaktini O'nun (CC) yoluna harca. Başını ondan başkası için eğme. Gözlerini O'ndan (CC) gayrı şeye atma. Allah-ü Teala (CC) şöyle buyurdu:

- "Gözlerini, dünya adamlarına verdiğimiz nimetlere uzatma. Onlar geçici şeylerdir. Dünya süsüdür. Biz onları tecrübe ediyoruz. Rabbın (CC) sana verdiği, hem devamlı, hem de sonsuzdur."

Bu Ayet-i Kerime'nin hükmüne göre, Hakk'tan (CC) gayrı şeylere bakman yasaktır. Ne olursa olsun, dünya için sana yetecek kadar rızık verilmiştir. Asıl vazifen ahiret için azık hazırlamaktır, ona çalış. Bilemezsin, belki dünyalık işlerin bol olsa imanın elden gider, helak olursun…

Mesela: Her şeyi iyi ölçülere vurmayı bilerek dünya nimetlerinden sayılan güzel bir kadın alırsın. (Bu mutlaka lazımdır) Buna ihtiyacın vardır. Bu ihtiyacın giderilmesi bir çok güç şartlara bağlıdır. Bu güçlükler elindeki şaşmaz kıstasa göre olursa, kolay olur. Evvela biraz tuhaf görünürse de, sonra kirden temiz, saf, güzel bir mükafat olur. Bu sayede kendini kötü yoldan, kinden, öfkeden, onun bunun namusuna bakmaktan kurtarmış olursun.

Yine elindeki sağlam ölçülerle yürüdüğün takdirde, çoluk çocuk yükleri sana hafif gelir. Elbetteki bu hafiflik, Allah (CC) yolunda olduğun müddet devam eder. Allah-ü Teala (CC) yolunda olan kullarını haber verirken, ev halkını islah ettiğini de haber

vererek:

- “Biz, ona zevcini yarar hale getirdik.”

Yine bir kulunun ağzından şöyle hikaye eder:

- “Ya Rabbi (CC)! Bize hanımlarımızdan ve türeyecek sülalemizden gözdeler yap. Bizi iman sahiplerine önder kıl…”

Bir babanın çocuğuna duasını da şöyle haber verir:

- “Ya Rabbi (CC)! Onu halinden hoşnut kıl.”

Bu ayetler birer duadır. Bu duaları okuman lazım. Çocukların ve gelecek zürriyetin için böyle dua et!

Muhakkak ki, ilahi saltanat hükmünü sürer. Senin dua etmen veya etmemen, onda bir şey arttırmaz veya eksiltmez; ama senin için çok önemi vardır. Yapacağın bir dua ile, zararlı şey zararsız şey haline gelebilir, az şeyle çok iş görebilirsin. İşte bu sebepten her zaman dua et ve Allah’a (CC) her zaman yalvar.

Bu dua işi, yalnız aile hayatını korumakla değil, dünyada bütün nimetlerde aynıdır. Elbette ki, hak ölçülere bağlı olarak, tabii ihtiyaçların hepsini tatmin edeceksin. Yemeklerini muntazaman yiyecek ve giyeceğini zamanın ihtiyacına göre temine çalışacaksın. Bunları yaparken ilahî emri takip ettiğin için maddi ve manevi mükafat alırsın. Kıldığın namaz, tuttuğun oruç, yaptığın haç gibi faydalı ibadetlerden daima iyilik bulursun.

İhtiyacından artan şeyleri, ayrıca sarfedersen daha faydalı olur. Bunları sarfederken evvela fakir, ihtiyaçlı dostlarını, yakın komşularını ve diğer fakir din kardeşlerini gözetmelisin. Bunlara verirken elindeki malını ona göre hesaplarsın. Herkese halince verirsin, kendi ihtiyacını da göz önünde tutarsın. Her:

- “ Muhtaçtır…”

Denilene bol keseden verme. Haber, görme gibi değildir. Gör, tahkik et, ondan sonra ver.

Her işlerinde olduğu gibi, bu işlerde de manevi yolu elden bırakma. Şüpheli şeylere karışma. Daima açık kalpli ve doğru ol.

Sabırlı ol,sabırlı… Allah’ın (CC) rızasını gözet, rızasını…

Kalbini muhafaza et, kalbini… Huzur içinde yaşa,huzur içinde… Şahsiyetini elde tut, elde… Sessiz olmaya çalış, sessiz… Daima yerinde konuşmaya alış, uygunsuz şeylerden çekin. Kurtuluş yollarını ara… Uçurumlardan sakın. Ruhî ve derunî kuvvetler önünde başını eğ; kalb alemine dal… Utan… Utan… Allah (CC)… Allah (CC)… Allah (CC)… Sonra yine Allah (CC)… Taa, iş sonuna varıncaya kadar böyle…

O zaman ölmeden evvel ölürsün, o devreye kadar çektiğin elemler sona erer. İlahi rahmet, fazilet denizine girersin. Orada temiz olunca çıkarılırsın. Çıkınca, çeşitli nurlar gönlüne dolar. Bilinmeyen sırlara sahip olursun. Hiç kimsenin bilemiyeceği sırları öğrenir, garip diyarlar görürsün.

Daha sonraları, rahmet kapıları önünde perde perde açılır. Sen orada, aldığın ilhamlarla açık açık konuşmaya başlarsın. Benliğin ölmüştür. Bu durumda ilahi varlık seni tamamen kapamıştır.

Bu halde, sana verilen artık alınmaz.

Yokluğu olmayan bir zenginliğe erişirsin. Kuvvetini kimse yenemez. Yüksekliğine kimse erişemez.

Eriştiğin bu makam, Hz. Yusuf (AS) makamıdır. O'na (AS) söylenen şu hitap sana da söylenir:

- "Sen bizim yanımızda yerli ve eminsin."

Hz. Yusuf'a (AS) gelen bu hitap, zahirde Mısır sultanının ağzından çıkmıştır. Aslında o sultan, Hak lisanına bir perde sayılırdı. Esas söz; Allah'ındı (CC)… O, zahirde bir padişah sayılır, ama onun temsil ettiği makam, nefis, marifet, ilim, yakınlık, hususiyet yüksek derecede idi. Arif olanlar bu hali daha iyi anlarlar.

Dünyalık nimetlerin çoğalmasına ne hacet var? Elinde az da olsa seni geçindirecek kadar dünyalığın mevcuttur. Bu arada sana gereken en önemli iş kanaat sahibi olmaktır.

Haline razı ol, fazlasını isteme, gelirse al. Her şeyi Hakk'tan (CC) bil. Helalinden almaya gayret et. Yolun böyle olsun. Bütün gayretini Hakk (CC) yolunda sarf et. Her istediğin ve her arzun Allah (CC) yolunda devam etsin. Ancak bu şekilde hareket edersen doğruyu bulman mümkündür. İyiliğe bu yoldan varılır. Gerek dünya gerekse ahiret güzelliklerini, Allah (CC) rızasını kazandıktan sonra bulabilirsin. Bir Ayet-i Kerime de mealen şöyle buyurulur:

- "Onların yaptıklarına mükafat olarak, öbür alemde verilecek nimetlere kimsenin aklı ermez. O göz kamaştırıcı nimetleri hiçbir nefis bilemez."

Beş vakit namazı, vaktinde eda etmekten daha güzel bir şey olamaz. Günahları bırakıp, Hakk (CC) yoluna girmekten daha hayırlı bir şey tasavvur edilemez. Bizim anlattıklarımızdan daha yararlı bir söz söylenemez. Allah (CC), bunları yapmayı bizlere nasip etsin. Cümlemizi, sevdiği yolda muvaffak buyursun.

25. Makale: İMAN AĞACI

Ey dünyalıktan mahrum kimse, zamana ve insanlara hoş görünmeyen ve onların bir yanda bıraktığı zavallı insan.

Ey sultanlar yanında hatırlanmayan ve dünya erbabı meclisinde ismi geçmeyen çaresiz adam.

Ey aç, cesedi çıplak, ciğeri susuzluktan yanmış bitkin…

Ey bütün ihtiyaçlarla sıkışan, kalbi darda kalan, gönlü kırılan, hiçbir maksadını yerine getiremeyen, gittiği kapıdan kovulan, mescit köşelerinde kalan, sokaklarda sürünmekle gününü geçiren adam.

Senin bu anlattığım hallerde:

- "Allah (CC) beni fakir etti, dünyayı elimden aldı. Beni perişan etti, terk etti. Buğzetti. İşlerimi dağıttı. Hiçbir işimi yerine getirmedi. Bana ihanet etti. Dünyalık olarak yeter derecede mal vermedi. Şerefimi söndürdü. Padişahlar katında, arkadaşlarım arasında beni yükseltmedi. Halbuki başkalarına bol nimetler verdi. Günleri geceleri o nimetler içinde geçer oldu. Halbuki hepimiz de müslümanız. Babamız Adem, anamız Havva… Ben böyle olayım da onlar niçin böyle olsun?" gibi sözler sakın senin ağzından çıkmasın.!..

Senin bulunduğun hali anlatalım: Bir defa Allah-ü Teala'nın (CC), seni bu halde bırakması bir hikmeti icabıdır. Çünkü senin yaratılışında bir hürlük vardır. Allah (CC) tarafından sana sabır, rıza, muvafakat verilmişti ki, bunlar en büyük nimetlerdir. Aynı zamanda iman, ilim, tevhid nurları sende vardır. İman ağacın daha eskimemiştir. Tohumları ve fidanları henüz çürümemiştir, kuvvetlidir, yaprağı boldur. Her gün dal salmakta, çeşitli gölgelik vermekte, ayrı ayrı yönlerden büyümekte ve meyve vermektedir. Senin çalı ile değnekle, onu muhafaza etmene, büyütmene, beklemene lüzum yoktur…

Allah (CC) sana, dünya işlerinde az fakat rahat edeceğin şeyleri verdi. Ama ahirette hiçbir gözün görmediği ve hiçbir kulağın işitmediği ve hiç kimsenin hatırına gelmeyen büyük nimetleri senin için hazırladı. Bunları orada sana çok bol olarak ihsan buyuracaktır. Ayet:

- "Hiçbir nefis, kendileri için öteki alemde hazırlananların neler olduğunu bilmez. Halbuki onlar gayet mesrur edici şeylerdir. Yaptıklarınıza mükafat olarak verilir."Bunun manası şudur: Allah'ın (CC) emirlerine uydukları ve bu yolda devam ettikleri için bunlar kötülükleri bırakırlar, Allah'a (CC) teslim olur ve her işlerini ona ısmarlarlar. İşte o büyük mükafata bu sebepten ererler…

26. Makale: EDEP PERDESİNİ AÇMAMAK

Yüzünden edep, namus ve kanaat perdesini açma… Bunun aksini yaptığın an halka rüsvay olursun…

Halkın yardımını kalbinden çıkar, onlara güvenme… Kudreti, kuvveti Allah'tan (CC) gör!..

Hakk'ı (CC) ve hakikatı gör, her halinde manevi meşgalen bu olursa, benliğin ölür, şahsi arzuların söner. Şahsiyetçilik davasından kurtulur, herkesin iyiliğini gözetmeye başlarsın… Dünya gözünden silinir, yalnız ahiret, cennet sevgisi ve cehennem korkusu ile işlerini yapmaz olursun. Ruhunda sonsuz bir huzur duyar, Hakk'ın (CC) iradesini görürsün… Kalbin, hak ve hikmetle dolar. Zulmet kaybolur, nura boğulursun.

Daima, Hakk'ı (CC) gözet ki; kalbinde yalnız Allah (CC) sevgisi yaşasın. Başkasına giriş hakkı kalmaz olur. Bu durumda İlâhi Vahdetin kapısı olan kalb basiretinin bekçisi olursun. Elinde tevhid, azamet, ceberut kılıcı olur. Her gördüğün aşağılık duyguları ruhundan kovar ve lüzumsuz şeyleri kökünden yok edersin.

Nefsin de, sana baş kaldıramaz. Hele kötü arzu timsali olan heva; şahsiyetçiliği temsil eden irade ve arzu, sana hiçbir zaman dünya ve ahiret işlerinde yol gösteremez.

Kalbinde, bir hakk ölçü vardır. İşittiğin her söz, gördüğün her hareketi hak ölçülere vurursun. Daha ileri giderek Hakk'ın (CC) rızası önünde boyun eğer, bütün varlığınla O'na (CC) teslim olursun. Bu halinde Allah'ın (CC) kulu ve emrine bağlı kalır, halka uymaz ve onların arzularına gidemezsin. Bir zaman böyle gider.

Zaman olur, benliğin tamamen ölür. Bir hayali varlık gibi gezersin. Allah-ü Teala (CC) bütün kuvveti ile seni muhafaza eder. Azamet ve sultanlığı hisarına sokar, hakikat ve tevhid askeri ile etrafını çevirir. Her adım atışında gayri ihtiyari dikkatli olmaya başlarsın. Çünkü, İlâhi bekçiler senindir. Nefis, şeytan, heva, irade, boş ümit, yalancı çağrı ve daha tabiatın nice kötülük ve şaşkınlıkları sana yol bulamaz. Ama her halde kader kendini gösterir.

Halk sana gelir nur almak için. Halk sana uyar doğruyu bulmak için… Halk seni ister, maddi ve manevi bataklıklardan kurtulmak için.

Sen halka yol gösteren, dinin inceliklerini öğreten örnek bir insan olursun. Sende çeşitli kerametler görülür, ama onlara aldanmadan Allah'a (CC) ibadet edersin. Hak yolunda mücadele ederek, çeşitli güçlüklere göğüs gererek Allah'a (CC) kullukta, yani ibadette sabredersin. O'nun (CC) yardımı ile, her kötülükten mahfuz ve örnek bir insan olarak kalırsın.

Halkın meyli seni aldatmaz. Onların sevgi gösterisi seni yoldan çıkaramaz. Onların seni büyütmeleri, elini eteğini öpmeğe koşmaları, kendini olduğundan fazla göstermeğe yaramaz. Sen onlardan lüzumunda istifade etmeği de bilirsin. Hak

ölçüler dahilinde, ihtiyacın kadar alır, ötesini terkedersin…

Allah-ü Teala (CC), o sultan hakkında şöyle buyurdu:

- “Biz Yusuf’u (AS) o yere sultan yaptık.”

Yine buyurdu:

- “O (AS), dilediğini yapar oldu. Biz rahmetimizi istediğimize kondururuz, iyi kişilerin mükafatını eksiltmeyiz.”

İşte, bu cümleler, Hz. Yusuf’un (AS) meleki sıfatını anlatır. O’nun (AS) nefis tarafını anlatırken de şöyle buyurulur:

- “Biz, böylece ondan bütün kötülükleri çevirdik, çünkü O (AS), bizim ihlas sahibi kullarımızdandır.”

Hz. Yusuf’un (AS) marifet tarafı da şöyle dile geliyor:

- “Bunlar, (rüya tabiri ve hadislerin tevili) Rabbımın (CC) bana öğrettiklerindendir. Allah’a (CC) inanmayan cemaatı kati olarak terkettim. Onlar ahiret gününe de inanmıyorlardı…”

Bu kitaplar, bir gün sana da gelir; o zaman büyük bir dost sayılırsın. Büyük nasibini almış olursun. Sonsuz ilim, sonsuz kudret, seni kaplamış olur. Saltanatın her yere şamil; emrin her yerde geçerli… Nefsin, senin için faydalı olur. Allah’ın (CC) izni ile her şeye sözün geçtiği gibi nefsine de sözünü dinletirsin.

Dünya ve ukba işlerinin sahibi Allah’tır (CC). Cennet O’nun (CC) elindedir. Nazarlarımız, O’nun (CC) kuvveti, kudreti yüzüne çevrili. O (CC) bizim zengin, cömert Mevlamızdır (CC). Her şeyi bol ve ziyadesi ile verir.

İsteklerin son durağı orasıdır. Ondan öteye yol yoktur. El açacak ve yalvaracak kimse bulunamaz.Bu anlatılanlar bir sırdır… Ve sözde kalır… Hakikatına Allah (CC) eriştirir. Çünkü O (CC) Rahîm’dir (CC)…

27. Makale: HAYIR VE ŞER, İKİ MEYVEDİR

Hayrı ve şerri iki cins meyve gör. Bunların kökü, bittiği yer aynı… Aynı ağacın iki ayrı dalında yetişirler. Fakat biri tatlı, biri acı… Bir dalda beldeler, iklimler, küreler bulunur. İşte bu dal da meyve yüklüdür. Ve bu meyve acıdır. Bundan uzaklaş, her şeyi ile ondan uzak ol…

Tatlı ağaca yanaş. Onun yetiştiricisi ve hâdimi[1] ol…

Bu dalları ve meyvelerini iyi tanı. Her ikisini iyi bil. Fakat, sabret ve onun yetişmesini bekle… Ve kuvvetli ol.

Sakın ve çok çekin!.. Acı ve tatsız meyveli dala yanaşma. Ondan yediğin an helak olursun, onun acısı seni helak eder.

Daima dikkatli, ölçülü olmalısın. Elinde ölçü olarak Allah'ın (CC) Peygamber'inin (AS) emri olmalı. Bu ölçüler elinde olmadan meyveleri ayırt etmek senin için kolay olmaz. Yoluna böyle devam ettikçe, rahat, huzur ve emniyet içinde olursun.

Şunu iyi bil ki bütün bu kötülükler, o acı meyveden doğar. Onu terkettiğin an felaket ve beladan uzak kalırsın.

Her iki meyveyi de önüne koy ve bak. Şekilleri aynı, tatları ayrıdır. Çok kere bilmeden veya ölçüsüzlük yüzünden bir uçuruma düşersin. Ona el atar, hata edersin. Ve onu bu hatanın mükafatı (!) yersin.

Belki bir an için sana lezzet verir. Şehevi arzularını tahrik eder, hoşlanırsın. Fakat yapacağı felaketi takdir edemezsin, dimağını bozar. Manevi teneffüs cihazını berbat eder. Bütün acılığı damarlarına yayılır. Vücudun bütün parçalarını kaplar. Sonra yapacağı felaketler saymakla bitmez ki… Bu durumda belki bir an kendine gelir, ağzındaki acıyı gidermek için su alırsın, ama çaresiz… Hiçbir fayda vermez. Çünkü o zehir vücuduna yayılmıştır…

Eğer ölçüleri iyi kullanıp tatlı meyvayı yeseydin, durum böyle olmazdı. Her halinde iyilik görünür ve bütün varlığın hoşlukta toplanırdı…

Hal malum… İkinci bir iş yapman lazım. Bu muhakkak bilinmelidir ki, ikinci sefer el atacağın acı meyva olmamalı. Eğer bir daha düşersen kalkman zor olur. Az önce anlattıklarım, birer birer felaket halinde başına çöker, kurtulamazsın.

İyilik timsali olan ağaçtan ve meyveden uzaklaşma. Onu bilmemezlikten gelme. Her yerde onu ara ve onunla olmaya bak. Ve daima onunla olmaya alış, hak ölçüleri elden bırakmamaya çabala…

Bir daha hatırlatmak lazım gelirse "hayır ve şer ilâhî birer fiildir." Bunların faili , ilâhi kudret ve yürüten o kuvvettir. NAsıl ki Allah-ü Teala (CC):

- "Allah (CC), sizi ve yaptığınız işleri halk etti."

Buyurur, Peygamber (SAV) Efendimiz de bu manaya işaret ederek şöyle buyurur:

- “Allah (CC) zalimi de zulmü de yarattı.”

Kulların yaptıkları iş, bizzat ilâhî kudretin eseridir. Yapılan işin ne olacağını Allah (CC) haber veriyor.

İşte bu durum, Hâlıkla (CC) mahlûk arasındaki farkı gösterir. Allah (CC) yaratır, kul iradesini kullanarak kesbeder.

Cennet, Allah’ın (CC) sevdiği kullarına bir ihsanıdır, fazlıdır. Oraya bu ihsan ve fazılla girilir. Ayrıca dereceleri, dünyade yapılan iyi amellerle verilir.

Peygamber (SAV) Efendimiz, bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyuruyor:

- “Hiç kimse ameli ile cenneti kazanamaz.”

Buna karşılık Sahabe (RA):

- “Sen de mi ya Rasulallah (SAV)?”

Diye sorunca, cevaben:

- “Evet, ben de; ne var ki Allah (CC) beni rahmetine garketmiştir.”

Buyurdu ve elini başı üzerine koydu. Bu Hadis-i Şerifi Hz. Aişe (RA) rivayet etmiştir.

Sen, ilâhi emre uyduğun, kötü yollardan korktuğun müddet korkma, en doğrulukla Hakk’a (CC) teslim ol, şerden korunursun. Hayır ve fazilet seni bulur. Din ve dünya yönünden ilâhi bir muhafaza içinde olursun.

Dünyadaki hâlin şu ilâhi sözle anlatılır:

- “Böylece ondan kötülükleri geri çevirdik; çünkü o, bizim ihlas sahibi kullarımızdandı.”

Dini bakımdan mahfuz olmak, yina şu ilâhi kelamla anlatılıyor:

- “Siz, Allah’a (CC) iman eder, ona şükredersiniz, neden size azap etsin? Allah (CC) şükredenleri, iman edenleri bilir.”

Şükreden bir müminin yanında bela ne arar. Çünkü afiyet ona beladan daha yakındır. O insan, her an iyilik görür ve iyiliği artar. Allah-ü Teala (CC) şöyle buyuruyor:

- “Eğer şükrederseniz rahatınız artar.”

İman nuru büyüktür; bu nur kıyamet günü cehennem ateşini söndürür. Dünya belası cehennem ateşi yanında hiçtir. O azim azap ateşini söndüren iman nuru dünya belasını nasıl yenmez? Kuvvetli bir iman sahibine bela yanaşmaz. Şu var ki; o belalı insan ilâhi cezbeye kapılan büyük bir veli ola… Elbette o aziz kulun başından bela eksik olmaz. Çünkü bu hal, onu dünyada kötülüklerden saklar.

Birçok bela çeşitleri vardır. İnsanın dünyevi sefahattan korunması için paradan yana nasipsiz olur. Şehevi arzuların ölmesi için, bazı zahirde nimet gibi görünen şeylerden mahrum olur. Halkın, sahte teveccühünden azad olması için, sevgilerini kazanamaz; çeşitli isimler takar, ondan hoşlanmazlar.

Bu hal dışında bir felaket gibi görülür; fakat değildir. O bilir ki; her önüne gelen insanla sohbet, onların sahte sevgisini kazanmak, onlarla geceli gündüzlü oturup bir manevi zarardır.

Manen yükselmeye namzed olan büyük insanlar, sayılan belalara düçardır; fakat onlar için bu bela değil bir rahmettir.

Bu, zahirde bir bela gibi görünen ilahi rahmet sayesinde kalb temiz olur. Hakk'ın (CC) tevhidinden başka bir şey kalmaz. Kalb, yalnız marifet-i İlâhiyenin yeri, ilâhi ilim ve feyzin kaynağıdır. Nura kavuşmak, Hakk'a (CC) ermek ve O'na (CC) kurbiyetin yolu oradan geçer.

Bu kalb tek şey için yaratılmıştır; ikincisi sığmaz. Ayet;

- "Allah (CC), iki kalbe sahip bir kişi yaratmamıştır."

Bir kalbde iki sevgi yaşayamaz.

- "Padişahlar bir beldeye girince orayı darmadağın ederler. Eşrafını zelil ederler."

İşte bu sebeptendir ki; İlâhi sevginin girdiği yerde başkalarının işi kalmaz. Başkasının sözü geçtiği yerde ise ilâhi feyz olmaz. Kalbinden kötülükleri at; göreceksin ki, ilâhi feyz her yanını sarmış…

Kalbindeki sevgi, şeytan, nefis ve şahsi arzular olunca senden iyi hareket çıkmaz. Her hareketin isyan, boş ve lüzumsuz şeyler olur. Çünkü senin efendin şeytan olmuştur. Ama kalbinde İlâhi sevgi yer tutunca o zaman göreceksin ki, her kötülük kendiliğinden yok oluyor. Zaten kalb yalnız ilâhi tevhid ve ilâhi marifet için yaratılmıştır, daha sonra bir şey eklemek icap ederse; Kalb, içinde Allah (CC) sevgisi yaşadıkça kalb'dir… İlâhi feyzin süre insan için faydalıdır.

İşte anlatılanlar ve hadiseler gösteriyor ki, ilâhi rahmete erişmek için her maddi varlıktan ve sevgiden kalbi temiz tutmak gerek. Bu temizlik kolay olmaz; bir çok belalar ve felaketler insanı sarar.

Herhangi bir felaket karşısında insan, azmini kaybetmeyecek. Çünkü o bir nevi nimettir. İyi düşünülürse, belanın en büyüğü Peygamberlere (AS) ve onların

yakınlarına, daha sonra sırasıyla olmuştur. Bu durumu Peygamber (SAV) Efendimiz şöyle haber verir:

- “Biz Peygamberler (AS) zümresi, diğer insanlara nazaran belanın en büyüğünü yüklenmişiz. Daha sonra sırası ile….”

- “Allah’ı (CC) en çok ben bilirim ve O’ndan (CC) en çok korkarım.”

İkinci Hadis-i Şerif’de, büyük bir manaya işaret vardır. Sultana yakınlık hasıl olunca, o nisbette korku ve çekinme çoğalır. Sebebi: Padişahın gözü önündedir, hiçbir hareketi onun gözünden kaçmaz. En küçük hatası dahi görülür ve ona göre ceza çeker.

Burada şöyle bir soru akla gelir:

- “İnsanlar Allah’a (CC) göre tek şahıs hükmündedir. Hiçbir hareket ondan gizli değildir. O halde: Padişaha yakın olana ayrı ceza verilir şeklindeki cümlenin manası nedir?”

Biz buna cevap olarak deriz ki:

- “Derece yükseldikçe, rütbe büyüdükçe hatalar gözle görülür; çünkü insan hata işlemeye daima meyyaldir. Bu halde, verilmiş olan nimetlerin en ufağını dahi azımsayan, büyük hatalı sayılır. Daima şükretmek her kula vazifedir ama, o seçilmiş kul için en büyük vazifedir. Bu arada şunu da söylemek caizdir: Bir veli ve bir Allah (CC) dostu için, azıcık ibadetten yaya kalma büyük bir hatadır; kullukta noksandır. Allah-ü Teala (CC) bu durumu şöyle anlatır:

- “Ey peygamberlerin hanımları, sizden her hanginiz bir hata yaparsa, diğer hanımlara nazaran cezası iki misli olur.”

İşte görülüyor ki, derece farkı mevcuttur. Bu sebepten Allah-ü Teala (CC) Peygamberin (SAV) zevceleri ile diğerlerini ayırıyor. Hal böyle olunca, Allah’ın (CC) rahmet ve feyzine vasıl olanların ayrı durumunu takdir kolay olur:

Allah-ü Teala (CC) bütün benzerliklerden beridir. Halktan O’na (CC) bir şey benzemez. İşiten ve gören O’dur (CC). Doğru yola Allah (CC) hidayet eder.

[1] Hizmet edeni

28. Makale: MÜRİDİN HALİNİ BEYAN

Rahat istiyor musun? Sürur, emniyet, sükûn, selâmet arzu ediyor musun? Ehl-i dil olmak, sevgi, muhabbet içinde kalmayı arzu ediyor musun? Bu hallerden çok uzaksın. Bunları yalnız dil ile arzu ediyorsun… Şayet tam manası ile istemiş olsaydın; sende adi şeylere karşı meyil kalmayacaktı. Nefsin ölecek, dünya bir yana olacak, ahiret sevgisine meylin olmayacak ve nihayet bunların yerini Allah (CC) ve Peygamber (SAV) sevgisi alacaktı. Halbuki sen bunlardan uzaksın. Çünkü sende şehevi sevgiler ve nefsanî arzular var…

Bu işler acele ile olmaz… Bekle… Olduğun yerde kal ve kendini biraz hesaba çek…

Bu halinle sana kapılar kapalıdır. Yollar sana açık değildir. Allah (CC) sevgisi içinde olmayan bir işle zerre kadar ilgin olsa, bu yolun önü sana açılmaz… Sen mükâtep –kesimli - bir kul olsan, efendinin senden bir kuruşu kalsa, kulluktan kurtulamazsın…

Allah (CC) rızası dışında olan şeylere kalbinde bir nohut miktarı meyil olsa, dünyanın manevi pisliklerinden âri ve beri olamazsın. Böyle devam ettikçe dünya sevgisi seni sarar. Nefsini şehevi arzuların peşinden kurtaramazsın.

Bu yersiz hallerin hemen birden geçeceğini sanma!.. Yavaş yavaş olur… Senin isteğinle olmaz… Bekle… Doğru çalış, helal ye, tâ ilâhi cezbe seni kaplayıncaya kadar… Sonra Allah (CC) dilerse muradın hasıl olur…

O zaman olacak olur. Şum gider, uğur gelir. Uğursuzluk yok olur, nur gelir… Mânen ilâhi bir kisveye bürünürsün. Selamete erersin… Ve nihayet, en yüksek mertebelere çıkarsın. O gün:

- “Katımızda eminsin…”

İlâhi sözü can kulağına gelir… Bununla hoş olur, sevinirsin…

O ilâhi kaynak sana açık olur. Esrar perdeleri senin için açılır. Sana her şey ayan ve her gizli beyan olur…

Kavuştuğun kaynak kurumaz. Kavuştuğun manevi zenginlik sonsuz olur. Her yandan salınan sana gelir. Ani bir duraklama olursa; sakın sana bir şey gelmez diye üzülme… Bu hale eremezsin diye mahzun olma! Bekle, sabırlı ol…

Altın sikkelerini bilmez misin? Her yerde dolaşır, her keseye girer… Ama sonu n’olur? Bir kere altını düşün, parça parça herkeste boldur. Bir gün bakkalda görülür, bir gün kasapta. Daha sonra manavda ve attarda, dabakta, süsçüde ve her çeşit altın işi yapanlarda bulursun. Bazen adi işlerde de kullanılır. Nihayet bir dirayetli sultan sayesinde o kötü ellerden alınır, kaplarda eritilir, haddelerden geçer, inceltilir süs yapılır. Sultanlara bezek, padişahlara taç olur. İşte o çeşitli ellerde gezdi, sonsuz zahmet çekti ve nihayet ereceğine erdi…

Allah’a (CC) inan! En faydalı işleri sana O (CC) yapar. O’na (CC) güven, en güzel yola seni O (CC) sevk eder. Yalnız O’nu (CC) sev ve bağlan… Bir gün en yüksek dereceye erersin ve en ulvi mertebeye kavuşursun.

Kapılar açılır. Sandık kilitleri sökülür. Her gün yeni yeni alemlerin kapıları sana açılır.

Süs olan altınlar her yerde aranır. Yıllarca ellerde dönen altın şimdi padişahların başındadır. Ateşlerde yanan, türlü cefa çeken o altın şimdi padişaha taç, sultana süstür.

Ey iman sahibi, kadere inan ve onun çeşmesi önünde dur. Herhalde kazalara rıza göster, sabırlı ol… Ancak bu yolda Hakk’ı (CC) bulursun ve bu uğurda çalıştığın müddet Hakk’a (CC) kavuşursun… Dünyada çeşitli ilimlere erersin, öbür alemin ufukları sana açık olur.

Bu alemden göç edince, başyardımcın Hakk (CC); şefaatçin Nebiler (AS), arkadaşların salihler ve doğrular olur…Sabırla bekle… Aceleci olma… razı ol, Hakk’ı (CC) itham altına alma. Ümitli ol, ancak böylelikle ilâhi af ve keremin serinliğini ruhunda duyar ve Hakk’ın (CC) ikramına nail olursun…

29. Makale: "ZAMAN OLUR Kİ, FAKİRLİK KÜFRE YAKLAŞIR"

Allah'a (CC) mutlaka kul olmak isteyen O'na (CC) iyi inanır. Ve her işini O'na (CC) teslim eder. O kul, bilir ki, rızık babında Allah (CC) kefildir. Yine okul kanaat getirmiştir ki, kendine ulaşan iyi bir iş, ilâhi fermandan habersiz değildir. Her hangi bir fena hal de kaderi ilâhinin iktizasıdır.

Bilhassa şu ilâhi vade kopmaz bağlılığı vardır:

- "Bir kimse Allah'ın (CC) emirlerine bağlı olur ve O'ndan (CC) korkarsa, ona güç yollar kolay olur. Bilmediği yerden rızık kapıları açılır. Kendisine tam tevekkül edene Allah (CC) yeter."

İman sahibi daima bu ayeti okur ve manasına göre ruhi inşirah duyar. Bolluk devrinde bunu böyle bilir. Zaman olur, hikmet icabı bir imtihan belirince derhal sızlanmağa başlar, ağlar, feryad ederse bu hal onun tam bir iman sahibi olmadığını gösterir. O kimse bilmez ki, kader-i ilâhi ağlamakla, sızlamakla şekil değiştirmez. O zavallının bu acıklı hali Peygamber (SAV) Efendimizin:

- " Fakirlik zaman olur ki küfre yaklaşır."

Hadis-i şerifinin manasına girer.

İman sahibi, hangi felaket olursa olsun, sarsılmaz ve maneviyatını bozmaz. İyi inanmıştır ki: Herşey muvakkattır. Dünya muvakkat olduğu gibi, onun imtihan devresi de muvakkattır. Yine kalbini Allah'a (CC) bağlayan bilir ki: Allah (CC) istediği an kimseden belayı kaldırır. Bu Allah'ın (CC) lütfudur. Bir gün gelir, kendisinin de imtihan devresi biter; afiyet ve bolluğa kavuşur. Daima şükreder. Hamd eder. Sena eder ve bu hal, Allah'a (CC) kavuşuncaya kadar sürer…

Bu haller gösterir ki, ilâhi imtihanlar iki yönden tecelli eder. Biri; iman sahibinin imanını arttırmak, diğeri ise; zayıf imanlının maneviyatını bozmak. Şayet o zayıf imanlı tahammül gösterirse imanı kuvvet bulur.

Allah (CC) bütün kullarına bir çok yönden bela verir. Bu belalar çoğunun felaketine sebep olur. Kul, o devrelerde Allah'a (CC) tam bağlanmaz, durmadan itiraz eder. Allah-ü Teala'yı (CC) (haşa) töhmet altına sokmak ister, söver, sayarsa…. Bu onun ebedi küfrüne sebep olur ve böylece dünyası ve ahireti berbatlaşır. Hakk'a (CC) kavuştuğu zaman ilâhi rahmetten herkesin nasibi olur; ama onun olmaz. Çünkü Rabbı (CC) ona darılmıştır. İşte Peygamber (SAV) Efendimiz bu hale işaret ederek şöyle buyurmuştur:

- "Kıyamet gününde en nasibsiz olan, dünyada fakir, ahirette cehennem azabına düçar olandır."

Bu halden Allah'a (CC) sığınırız. Çünkü bu hal felakettir. Peygamber (SAV) Efendimiz bu fakirlikten Allah'a (CC) sığınmıştır.

İkinci şahsa gelince: O, hakkıyla inanmıştır. Allah'ın (CC) birliğine ve O'nun (CC) yapacağı her türlü eza ve cefaya razıdır. Zahirde cefa gibi görünen her halin bir nimet olduğunu iyi bilir. Onda tam bir kanaat vardır ki, sevgili kullara kavuşmak için onlar gibi yaşamak lazım. Peygamberlere (AS) varis olmak için, onların çektiği gibi cefakar olmak gerek. Düşünür: Hangi alim, hangi fazıl, hangi hâkim, hangi büyük ve nihayet hangi derviş ve hangi bende cefadan, hangi efendi zordan hâli kaldı….

Ama, ne olursa olsun Allah'a (CC) dayanan herkes kurtulur. O'na (CC) inanmış olan her imanlı dar zamanında daha geniş olur. İlâhi kement onların boynundadır. Sabır dağları onları içine almıştır. Çünkü imanları kuvvetlidir. Çünkü kadere razıdırlar.

Bu sabır ve imandır ki; onu her an şükür yoluna sevkeder. Herşeye muvafakat, kaza ve kadere ve ilâhi hikmete mebni olduğunu sezdiği her şeye boyun eğer. Bu yüzden ilâhi rahmetin en büyüğüne erer. Gündüzleri onun için bir nur kaynağı, geceler ise bir rahmet sofrası olur. Dışı hoş, içi boştur. Bu halde devam eder, tâ, Allah'a (CC) kavuşuncaya kadar… Hâdî[1] Allah'tır (CC)…

[1] Hidayete erdiren, hidayet veren

30. Makale: YASAK OLAN ŞEY

İnsana: “Hangi işi yapayım, işin hilesi nedir?” gibi bir söz yasak edilmiştir.

İnsanı hayrete düşürüyor; çok kere “ne yapayım?” “Yapacağım işin sonu ne olacak?” diye söylüyorsun… Sana verilecek cevap:

- “Yerinde dur, haline şükret!..”

Sana, bulunduğun halde kalmak emri verilmiştir; o emri veren bir gün olur yolları açar. Her şey kendiliğinden yoluna girer. Allah’ın (CC) emirlerini iyi anla ve oku:

- “Ey iman sahipleri, sabırlı olunuz… Sabır yolunda birbirinize yadımda bulununuz. Birbirinize iyi bağlanınız. Allah’tan (CC) çok korkunuz. Ümit edilir ki bu yolda felaha eresiniz.”

Ey iman sahibi, Allah-ü Teala (CC) bu ayetinde, önce sabır emrini verdi; sonra bu uğurda karşılıklı yardımlaşınız ve birbirinize kenetlenininiz emrini verdi. Daha sonra bunların terki çok büyük hata olduğunu anlattı ve:

- “Allah’tan (CC) korkun…”

Buyurdu… Bunun açık manası şudur:

- “Sabrı bırakmayın, çünkü hayır ve selamet ondadır.”

Sabrın büyüklüğüne işaret için, bir Hadis-i Şerifte şöyle buyurulmuştur:

- “Vücutta baş nasılsa iman bölümleri arasında sabır da öyledir.”

Büyüklerin şöyle bir kelamı vardır:

- “Her hayır, sabırla işlenir. Herhangi bir hayrı yapana sevabı, o işteki sabrı kadar verilir.”

Hemen bu kelama uyarak: Sabrınıza hiçbir işte iyilik yoktur, derler. Sonra Allah-ü Teala (CC):

- “Sabırlı kişilere mükafatları hesapsız bol verilir.” Şeklinde buyurdu…

Kötülüklerden uzak oldukça Allah (CC) yardımcın olur. Sabırlı ol, sonunu bekle, sabrın kadar mükafat alırsın.

Büyükler için ayetin tefsirine dayanarak buyurmuştur ki:

- “İttika sahiplerine Allah (CC) kolaylık yollarını açar… İstediği yerden rızık gönderir.”

Bekle, sabırla bekle; ölüm gelinceye kadar bekle. Bu bekleme devresinde iman ve sabrın dayanağın olsun. Yalnız Allah'a (CC) dayan. Çünkü, Allah-ü Teala (CC) şöyle buyurdu:

- "Tevekkül sahiplerine Allah (CC) kâfidir."

Sen sabır ve tevekkül sahibi olduğun müddet, muhsinlerden olursun. İşte Ayet-i Kerime:

- "Allah (CC) muhsinleri sever."

Dünyada ve ahirette sabır, her şeyin başıdır. İman sahibi sabrı kadar yükselir. Muvafakat ve rıza derecesine sabırla kavuşulur. Daha sonra sabırla ilâhi fiilde yokluğa kavuşulur. Bedeliyet hali ve sonsuz ferahlık alemi ondan sonra başlar.Sakın sabrı bırakma; rezil olur, utanırsın. Dünya ve ahiretini kaybedersin. Allah (CC) esirgesin her iki alemin hayrı da elinden uçar.

31. Makale: ALLAH İÇİN BUĞZ

Bir kimseye buğzettiğin zaman, onun işlerini kitaba arz et. İman ölçülerine vur. Sünnet-i Nebiye (SAV) sun. Onlara göre iyi, sana göre hatalı ise, müjde; işlerin Allah'ın (CC) emirlerine uygundur. Şayet onlara göre hatalı, sana göre iyi geliyorsa; sen hata ediyorsun. Yanlış hareket ediyorsun, şahsi arzularına uyuyorsun.

Böyle buğzla sen hata içindesin. Allah'a (CC) asi oluyorsun. Sünnete muhalefet ediyorsun. Bunların cezası büyüktür. Tevbe et, yaptığın bu hatadan dön. Allah'a (CC) dua et, o sevmediğin kimsenin sevgisini kazanmaya çalış.

Hep Allah'ın (CC) kullarını sevmeğe mecbursun. Onların sevgisini kazanmaya devam et. Allah'a (CC) tam kul olmak için seveceksin.

Ayrıca bir insanı sevmek için, yine şeriata arzet, eğer sevmeye layık bir insansa sev… Aksi halde kaç. Ta ki, şeytan karışmasın…

Şunu iyi bil ki, Allah (CC), yalnız nefse muhalefeti emreder. Dolayısıyla nefsine muhalif ol, hevesini hak ölçülere vur.

Sonra şu Ayet-i Kerimenin tehdidi altına girersin:

- "Hevaya uyma, sonra hak yolundan saparsın."

32. Makale HAK SEVGİSİNE BAŞKASINI KATMAMAK

Birçok sözlerini işitiyorum, en çok şunları söylüyorsun:

- “Kimi sevsem aramız açılıyor. Ya ölüyor, ya kayboluyor. Yahut aramıza düşmanlık giriyor. Çoğu zaman malım kayboluyor, param elimden çıkıyor. Bu yüzden dostlarımla bozuşuyorum.”

Ey Allah’ın (CC) sevgili kulu, Allah (CC) Gayyur’dur. Sevgisine kimsenin ortak olmasını istemez. Sevgilisine bakılmaya bile razı olmaz. Kendi sevdiği kulu başkasına vermez. Hal böyle iken sen başkasına bağlanıyorsun. Şu Ayet-i Kerimeleri işitmedin mi?:

- “Allah (CC) onları, onlar da Allah’ı (CC) sever.”

- “İnsanlar ve cin tayfasını bana ibadet ederler diye yarattım.”

Bazı müfessirler ibadeti, sevgi olarak açıklamışlardır.

Rasulullah (SAV) Efendimiz bir hadis-i şerifte şöyle buyurdu:

- “Bir kul, Allah (CC) tarafından sevilince, iptilaya uğrar; buna sabrederse iktina gelir başına.”

- “İktina nedir?”

Diyen bir Sahabî’ye (RA):

- “Çoluğunu çocuğunu, malını, mülkünü alır.”

Buyurdu. Çünkü mal ve evlat, Allah (CC) sevgisine perdedir. Hakk’ın (CC) sevgisi bölünmez. İki sevginin arasına giren yanar.

Mala ve evlada sevgi çoğalınca, Hakk (CC) sevgisi azalır. İnsan bu sevgisinden ceza görür. Çünkü Allah’a (CC) bir nevi şirk koşmuştur. Halbuki Allah (CC) zatına ve sıfatına şirk koşanları sevmez. Gayyur ve her şeyden üstündür. Kendine karşı duran her şeyi yok eder. Ta ki, sevdiği kulun kalbi yalnız zatına dönsün. İşte o zaman:

- “Allah (CC) onları, onlar da Allah’ı (CC) sever.”

Ayetinin manası tecelli eder.

Bu tecelli bir süre devam ederse, sonunda Hakk’a (CC) karşı koşulan ortaklar yani şirk yok olur. Mal, çocuk ve şehevi arzular isteği gider. Mal sevgisi kalmaz. Kötü hisler ölür. Veli olmak, başa geçmek, keramet sahibi olmak, kat, makam, dereceler istenmez olur. Cennet ve onun dereceleri gözden silinir. Kalbdeki şahsi irade, temenni yok olur. Suyu saf, içi temiz bir kap halini alır. Çünkü ilahi tecelli onu kaplamıştır. Bu arada kalb yolunu şaşırdıkça ilahi tecelli onu yola getirir.

Kendinden başka her şeyi yok eder. Zaten başkası için oraya yol kalmamıştır. Mevlanın (CC) azamet ve ceberut kuvvetleri orayı sarmıştır. Bunlardan başka her şey için arada bir uçurum vardır. İlahi saltanatın vadileri o imanlı kalbin etrafını çevirmiştir. Oraya yabancı yol bulamaz. Şayet bulacak olsa bile yokluğu mani olur.

Bir çok kimselerin yüksek derecelere erdiği olmuştur. Bunlar yetişmiş olmalarına rağmen, bazı ufak tefek işlerle uğraşırlar. Bunlara yaptığı o işler zarar vermez. Çünkü hiçbiri, kalb cihetine yanaşamaz. Zaten o dereceye eren kul, bunları ilahi iradeye dayanarak yapar. Onlar; ilahi arzu icabı olduğundan, o sevgili kula bir lütuf ve keramet olur. Onun yüzünden birçok zavallı kimseler geçinir. Ayrıca bundan başka, çokça sevap kazanır. Sonra o işler bir başka yönden kulu tecrübe sayılır.Kul, şahsi arzusunu karıştırmadığı süre işler iyi gider. Teslim olunca daha iyi gider. Kötülüklere karşı, o nimetler bir nevi kalkan sayılır. Şöyle ki: Parası olur, haramdan kurtulur. Çocukları olur kimseden yardım istemez. Ailesi olur, harama göz dikmez. Velhasıl dünya ahiret selamet olur…

33. Makale: İNSANLARI DÖRT BÖLÜMDE ANLATMAK

İnsanlar dört kısımdır.

BİRİNCİSİ: Kalbsiz ve dilsizdir. Asi ve hissizdir. Allah (CC) buna hayır vermemiştir. Sebebi: Bu ve benzerleri, hayrı istemezler, hayır yolunu sevmezler. Şu var ki; Bir gün Allah (CC) rahmeti iktizası bunları yola getirir. Kudret eli bunların kalbine iman ışığı tutar. Eğer istidatları varsa onlar da hak yola girerler.

Ama sakın bunlardan olma, onların ahlakını alma, onların hareketlerine katılma… Hikmeti ise: Onlar azap, gazap ve felaket insanlarıdır. Yerleri cehennemdir, arkadaşları şakilerdir. Ancak ilim sahibi isen, onlara yakınlık sana zarar vermez. Çünkü onlara hayrı öğreten, doğru yolu gösteren bir insan olursun. Eğer kendine güveniyorsan onların arasına gir ve Hakk'a (CC) davet et. Onlara doğru yolu öğret, hak yola çağır. Görürsün ki; bu sohbetin hoş oluyor. Allah (CC) sana, Resullerin (AS), Nebilerin (AS) kadar sevap verir. Bunu anlatmak için Hz. Peygamber (SAV) Hz. Ali'ye (KV) buyurduğu bir Hadis-i Şerifi nakletmek yeter:

- "Allah (CC) bir kimseyi vasıtanla doğru yola getirirse, bunun sevabı yeryüzündeki bütün mülke bedeldir."

İKİNCİSİ: Dili vardır, kalbi yoktur. Herkese hikmetten konuşur ama kendisi amel etmez. İnsanları doğru yola çağırır, kendisi kaçar. Başkasının hatasını büyük görür ama kendisi durmadan yapar. Allah'a (CC) karşı edep ve terbiye yollarını öğretir fakat kendisi büyük günahları işlemeye devam eder. İnsanlar arasında iyi görünür, yalnız kalınca önüne geleni yutan hayvana benzer.

Peygamber (SAV) Efendimiz bu adamın durumuna işaret ederek:

- "Ümmetim için en çok endişe ettiğim şey dilli münafıklıktır."

Buyurmuşlardır. Diğer bir Hâdis-i Şerifleriyle de:

- "Ümmetim için en korkulacak şey kötü bilginlerdir."

Buyurmuştur…

Allah (CC) cümlemizi bu gibilerden korusun.

Bu zümreden çekin ve kaç, tatlı dili seni yakalar. Güzel (!) sözü seni aldatır. Günah ateşi seni yakar. Onun manevi kir kokusu seni öldürür.

ÜÇÜNCÜSÜ: Kalb sahibidir, ama dili yoktur. Halbuki o Allah'a (CC) tam inanmıştır. Allah (CC) da onu halkından gizlemiştir. Onun üzerine manevi bir örtü çekmiştir. Gözünü halktan kapatmıştır. Bu insan yalnız kendi ayıbını görür ve onu gidermeye çalışır. Kalbi tevhid nuru ile doludur. Bu nur, insanlar arasına karışmanın güçlüğünü, onların ağzından çıkan sözün boşluğunu gösterir. O insan, selametin; sükütta, sessizlikte ve yalnızlıkta olduğunu bilir. Peygamber (SAV) Efendimizin şu

hadisi-i Şerifini candan duymuştur.

- “Susan kurtulur.”

O muhterem insan her şeyi can kulağı ile dinler, bu dinledikleri arasında şu da vardır:

- “İbadet on bölümdür, bunun dokuzu sükûttadır.”

Bu zat velidir. Allah (CC) onu kötülüklerden esirgemiştir. Daima selamet içinde olur. Akıl ve fikir sahibidir. Allah’ın (CC) rahman sıfatı onda tecelli etmiştir. Hayırlı insanla arasında, bu gibileri seçilir. Bu gibilerden hem hayır umulur, hem de arkadaşlık edilir. Hakk (CC) onun işini gördürür, halk onu sever. Sen de sev, ona yaklaş… Böyle yaparsan, Allah (CC) da seni sever. Bu gibi seçkin kulları ara, onların hürmetiyle yüce Allah (CC) seni sevgili kulları ve salih kişiler arasına katar.

DÖRDÜNCÜSÜ: En yüksek derece buna verilmiş ve melekut aleminde kendisine:

- “AZÎM”

Adı verilmiştir. İşte Hazter-i Nebi (SAV) bu büyük zatın şanını tarif ederken şöyle buyurmuştur:

- “Bir kimse öğrenir öğretirse… Ayrıca bildiği, öğrettiği ile amil olursa melekut aleminde ona, AZÎM ismi verilir.”

Bu zat, alim-i billah’tır. Mertebeler ölçülürse en yüksek derece onun olduğu ortaya çıkar. Dinin hikmet yönünü en iyi bilen odur. Allah-ü Teala (CC) birçok bilinmeyen ilimleri onun kalbine yerleştirmiştir. Hiç kimsenin erişemiyeceği sırları ona sezdirmiştir. Bu saf ve temiz kul, Allah (CC) tarafından seçilmiş, sevilmiş ve Hakk’a (CC) cezbedilmiştir. İlâhi hikmetleri çözüldüğü kapıya yalnız bu insan yetişmiştir. Hidayet yolları buna açıktır. Bunda istidat çok büyüktür. Ve bütün sırları anlamak kabiliyeti vardır. Bunda bilgi sonsuz, hikmet ölçüsüzdür. Bu zat, Allah (CC) yolunda bir şahtır. Hak yola o çağırır, kötülükleri onlara o gösterir, kıyamet günü şefaatçi, dünyada temiz, Allah (CC) indinde herşeyi makbul ve merguptur. Doğrudur, doğruluğu tastiklidir. Resul (AS) ve Nebilerin (AS) vekilidir. İşte Peygamberler (AS), bunları vekil etmiştir.

İşte son had buraya kadar… İnsanoğlunun son durağı bu makama varır. Buradan öte Peygamberlik başlar. Sana bu insan lazım. Bunu ara, bulunca muhalefet etme, sözlerine darılma, uzak kalmaktan hoşlanma. Onu sev ve sözlerine bağlan, her nereye varsan böyle birini ara ve zihninde onu gezdir. Şunu bil ki: O ne söylerse selamet ondadır. Helak, bataklık başkadadır. Allah’tan (CC) onu iste, yol bundan başkaya varmaz. Himmet başkalarında yoktur. Yolunu bu ülkeye vardırmayan kurtulamaz. Ama Allah (CC) başka türlü emretmiş ise bir şey denemez. Allah’ın (CC) doğru yolu gösterdiği kimselere kimse şaşmaz.

Ey iman sahibi; insanları sana bölüm bölüm gösterdim. Kendini düşün, eğer gözün

varsa bak. Bu sayılanlara basiret gözünü gezdir ve kendine bir sığınak ara. Eğer kendine acıyorsan bunu yap ve kurtul.Allah (CC) , bize ve sana verdiği ve razı olduğu yolları göstersin… Amin!…

34. Makale ALLAH'A DARILMAMAK

Allah'a (CC) çok darılıyorsun; O (CC) senin Rabbın (CC) olduğu halde onu töhmet altına almak istiyorsun. O'nun (CC) her işine itiraz ediyorsun, zorla bağlanıyorsun. O'na (CC) bağlılığın yolu zulüm ile oluyor. Halbuki O'na (CC) candan inanman ve teslim olman lazım. Rızık babında sıkı olma, geniş ol. Zengin olursan herkese dağıt; fakir olunca da sabırlı ol. Gün olur, güçlük gider, bela kalkar. Yaptığın bir yana kalır. Bilmez misin her şeyin bir vakti var, o gelince olacak olan olur…

Şunu bil ki; malın çoğu bela getirir, çok isteme azla yetin. Bela biter, güçlüğün sonu var, biteceği gün var. Sen yalnız sabırla bekle.

Bela vakitleri değişmez, yalnız onun içinde afiyetler olur, onu gör. Bela anında ümitsizlik iyi olmaz. İmanla onu iyi gör. Fakirlik hali zenginliğe çevrilmez, ona sabırla tat kat. Hile yoluna kaçma, doğru ol, samimi ol…

Hakk'a (CC) karşı edepli ol. Sukûtu, sabrı sev, buna devam et. Haz al. İlahi fiillere uymaya çalış. Allah'ın (CC) emir ve fermanına karşı kalbinden bir şey geçerse tevbe et. Şayet Hakk'ı (CC) töhmetleyen bir kusur ettinse nadim ol.

Şunu iyi öğren ki; Hakk (CC) kapısından başka kapı yoktur. O'ndan (CC) kaçmak mümkün olmadığına inan ve hak işlerden intikam almanın imkansız olduğunu bil. Günah yapmak yalnız seni körletir. Hakk'a (CC) yapacağın taarruz, yalnız tabiatını karartır. İntikam hissi kullar arasında caridir. Vazife, bir kul tarafından verilmişse, ondan kaçınma olabilir.

Her şey, bu dünya alemine çıkmadan çok evvel yaratılmıştır. Onların kârını, zararını Allah (CC) bilir. Herşeyin ilki, sonu ona malûm, bir şeyin doğuşunu gördüğün gibi gün olur batışının da seyredersin. Allah (CC), yaptığını iyi bilir, yapacağı iş ona göre kolaydır. İşlerinde asla tenakuz bulamazsın. Yaptıklarında yersizlik göremezsin. Boş iş yapmaz. Lüzumsuz şey yaratmamıştır, yaratmayacaktır. O'na (CC) noksanlık izafe etmek caiz değildir. İşlerini beğenmeyen kişinin aklına şaşılır.

Herşey biter, yeter ki beklemeyi bilesin. Bekle zorla bekle!.. Kendini sabra alıştır. Nefsini, şahsi arzularını yen, onları emirlerine uymaya çabala. Kendini bütün varlığınla sabır aleminde yok et!.. Bekle, bir gün hepsi biter, yok olur gider.

Herşey zamanla zıddına döner. Gün geçtikçe işler değişir. Evvela kış, ardından yaz gelir. Bir zaman gündüz arkasından gece sarar. Akşamla yatsı arası:

- "Gündüz olsun…"

Dersen olmaz. Belki daha kararır, ışık olmaz. Taa, şafak atıncaya kadar, karanlık devam eder.

Boynunu yüce emirlere eğ.. Allah (CC) için, iyi düşün, iyi sabret. Senin için olmayan sana gelmez. Sana nasip olmayanı kimse eline tutuşturamaz. Hayatım pahasına da

olsa, sana yemin ederim ve sonra kendiliğinden açılır. O zaman istediğin hiç olur. İstesen de istemesen de ortalık aydın olur, her yer aydınlığa kavuşur…

İşin hikmet tarafına aklın erince, işlerin kendiliğinden yürüdüğünü görürsün. Ne isteğinle gündüz gece olur, ne de aksi olur. Çünkü güneş emrinde değil. Dünya senin fermanınla dönmüyor. Rüzgar emrinle esmiyor.

Duan, her zaman alemde makbul olmaz. Çünkü burada istenenlerin çoğu, zamansız ve yersiz isteniyor. Ama yine dua et, her an Allah'a (CC) yalvar, ancak duan kabul olmayınca Allah'a (CC) sitem etme!..

- "Niçin kabul olunmadı…"

Diyerek şaşma… Zamanı gelince olan olur, burada bir şey olmazsa öbür alemde sana sevap olur. Ama bağırıp çağırırsan, mahcup olursun… Derim ki: Daima dua edeceksin… Çünkü her şeyden evvel sen bir kulsun. Allah'ın (CC) emirlerine uymaktasın. Allah-ü Teala (CC) Hz.leri:

- "Bana dua edin, kabul ederim."

Buyuruyor. Diğer bir yerde de:

- "Allah'tan (CC) fazilet isteyin."

Deniyor. Bu mevzuda daha bir çok ayetler vardır…

Duan her zaman duyulur ama, ihtiyacın kadar verilir. Sonrası öteki aleme kalır. İhtimal ki her arzunun bu alemde yerine gelmeyişi bir hikmet icabı ve senin hayrına olmaktadır. Sonra, her olan şey, Allah'ın (CC) kaza ve kaderine uygundur.

Arzun yerine gelmeyince Hakk'ı (CC) itham etme!.. Kabul olmadı diye ümitsizliğe düşme!.. Daima dua et. Kârın olmasa bile zarar da etmezsin. Hemen olmasa bile, bir zaman sonra olur.

Bir Hadis-i Şerifte şöyle buyruluyor:

- "Kıyamet günü hesap defterinde insan, yaptığı ibadet haricinde bir çok iyilik bulur. Bunları bilemez, sorar, ona şöyle denir: 'Bunlar dünyada kabul olmayan dualarının karşılığıdır. Kader-i İlahi icabı orada yerine getirilmedi fakat sana mükafat olarak burada veriliyor'."

En azından halin, zikir olmalı. İhtiyacını O'na (CC) aç!. Başkasına bir şey deme!.. O'nu (CC) tevhid ederek, her derdini arzet… Duanın kabul edilmesi işini Allah'a (CC) bırak….

Tekrar hatırlatmak yerinde olacak… Sana iki yoldan başka yol yoktur ve olamaz. Gecen de gündüzün de aynı. Sağlığın da hastalığın da öyle. Darlık olsun genişlik olsun değişmez. Ki o: Dua ve sabırdır, yani rıza…

İyi zamanda, darlıkta genişlikte hep böyle ol…

O iki hali biraz açalım:

En iyisi, benlik davasını bırakıp, Hakk'a (CC) bağlı olmandır. Tıpkı, bir ölü gibi Hakk'a (CC) karşı iradesiz halde kalman… Bir süt çocuğu gibi, tam teslim olmandır. Senin için hak fiil ve irade önünde, topçu önündeki top gibi olmak var. İlahi irade böyle çevirir. Bu halinle sana, nimet gelirse şükür edersin… Şükür ettikçe de nimetin artar. Çünkü Allah (CC):

- "Şükür ederseniz nimetinizi arttırırım."

Diye vad ediyor. Darlık baş gösterince de sabredersin. Bu da senin için bir nimettir. Darlık zamanı, sabreder; günlerin Peygambere (SAV) salât ve selâmla geçerse daha ne istiyorsun… Bu; Allah'ın (CC) sana en büyük nimetidir. Her kula nasip olmaz, bu ayetin:

- "Allah (CC), sabırlı kullarla beraberdir.."

Mealinde buyurulan yüce manasında bu bapta kayıt vardır.

Allah (CC), kullarına yardımıyla koşar; sebatını verir. Nefse, şeytana galebe çalması için kula yardımcı olur… Bir ayette:

- "Eğer, Allah'tan (CC) yana olursanız o da size yardımcıdır. Dizlerinize kuvvet verir."

Buyuruluyor…

Nefsine muhalif ol; Allah'tan (CC) yana olmuş olursun. Allah (CC) yoluna muhalif olan herşeye muhalif ol. Hakk (CC) emirlerini itirazla karşılama, kabul et, darılma. Nefsine muhalif ol; Hak fiillerin içine düş, onlarda kaybol… Bunu yaptığın takdirde hak için mücahid sayılırsın. Nefsin her başını kaldırdığında Allah'ın (CC) emriyle vur. Onun karşısında kalkanla dur. Bu kalkan; sabır, muvafakat, sükûn, hak emirlere teslim olmaktır. Bunları yapabildiğin an, Hakk Teala (CC) sana en büyük yardımcıdır.

Bütün bunların sonunda, bir de büyük rahmete ermek vardır, ona "SALÂVAT" derler. Bu makam Peygamberlere (AS) hastır. Bu "SALÂVAT" onlarındır. Sen bir günahkar olduğun halde günahların bağışlanıyor, Nebiler (AS) için verilen sevaptan hisse alıyorsun. İşte bu manayı ifade eden bir ayet-i kerime:

- "Onlara musibet veya bir bela karşı geldiği zaman, 'biz Allah (CC) içiniz, dönüşümüz O'nadır (CC)'."

Derler. Onlara Rabb'larından (CC) salavat olsun. Rahmet onlaradır. Hidayete eren onlardır.

Buraya kadar anlatılan yaşamak zorunda olduğun iki halin ilkiydi.

İkincisine gelince: Sen Rabb'ına (CC) yalvardıkça ona yaklaşmış olursun. Allah'ın (CC) emirlerini tut. Senin yalvarmak hakkındır, ayrıca vazifendir. Hakk'a (CC) tazarru ve niyaz ettikçe, bu vazifeyi yerine getirmiş olursun.

Sakın dualarına yanlış şey girmesin. Bu mühim vazifeyi Hakk'a (CC) imanla yap!.. Duanı aziz bir yolcuyu uğurlar gibi yap. Çünkü dua, Hakk (CC) katında sana yer hazırlar…Şunu tekrarlamakta fayda görüyorum. Duana derhal icabet olunmazsa hemen bağırıp çağırmaya kalkma. Dua hem kabul olunur, hem de olunmaz. Her ikisi de senin için musavi olmalı. Sonra bu olanlardan ibret almalısın… Sakın haddi aşanlardan olmayasın. Çünkü baş vuracak kapı yoktur. Sakın, nefsinin iyiliğini veya kötülüğünü bilmeyen zalimlerden de olmayasın. Allah (CC) seni helak eder. Hiçbir şey bu helak işinden Hakk'ı (CC) alıkoyamaz. Geçmiş ümmetleri de helak etti. Şöyle ki; dünyada içinden çıkılmaz bela ile öldürür, kıyamet günü en kötü azaba sokar…

35. Makale: VERA ÜZERİNE

Vera'[1] sahibi ol, aksi halde felaket yakınına gelir. O zaman seni hiç bırakmayan güçlükle bir yakalar, öldüm desen bırakmaz. Şu var ki; Allah'ın (CC) rahmetini de hiçbir şey önleyemez. Ona da tam istidat kazanmak gerek. Hz. Peygamberden (SAV) şöyle bir Hadis-i Şerif rivayet edilmiştir:

- "Allah (CC) yolunun hak pusulası, VERA'dır. Şüpheli işler peşinde giden bir gün harama düşer. Tıpkı sınırda hayvan yayan çoban gibi. Günün birinde sınır aşılır, çoban belasını bulur."

Hz. Ebu Bekir (RA). şöyle buyurdu:

- "Biz, harama düşmeyelim diye en az yetmiş mubah terkederiz."

Hz. Ömer (RA) ise şöyle buyurdu:

- "Biz en az ondokuz helali, harama kaymayalım diye yapmadık."

Onlar tam VERA' sahibi insanlardı. Haram korkusu yüzünden helali ve mubahı terkederlerdi. Bunu şu Hadis-i Şerife dayanarak yaparlardı:

- "Her sultanın bir sınırı vardır. Allah'ın (CC) sınırı ise haramlardır. Her kim sınır yakınına gelirse tehlikeye kapılması mümkündür."

Her sultanın bir hisarı vardır. Her kim oraya girerse, birinci kapıyı geçmiş olur. Sonra ikinciyi daha sonra üçüncüyü….

Böylece saltanat kapısının gölgeliğine kadar varmış olur.

Bunun durumu her ne kadar tehlikeli ise de, sadece birinci kapıda durmasından iyidir… yani, sahrada olanın durumundan. Çünkü kendisini koruyacak sultanın askerleri ve bekçileri vardır.

Çünkü birinci kapı dışarı sayılır. Orada her çeşit vahşi hayvan ve düşman bulunur. Kendisini kurtlar kapabilir. O sebepten ne yapıp yapıp birinci kapıyı aşmak lazım. Kapıyı aşınca padişahın askerleri vardır. Dışarıda ise düşman.

İşte azimet bunun için; VERA' bu yola varmak için olmalı. O bekleme anında ilahi yardımın kesildiği görülse bile, insan ümitsizliğe düşmemelidir. Hele hak yoldan ayrılmak hiç olmaz.

VERA' en büyük ibadettir. Ancak insan çok daraldığı zaman ruhsatlarla amel edebilir. O da emir ve hadleri aşmamakla. Ruhsat bir yardımdır, ancak ibadet ve taatte kullanmalı. Çok kere ruhsatları terketmek yerinde olur. Daima ruhsatla hareket eden irade sahibi olamaz. Nefsine dizgin vuramaz. Bu hale düşünce Allah'ın (CC) yardımı kesilir. Çünkü ilahi yardım, darda kalmışlaradır. Kolaylık yollarını tutunca yardımdan mahrum olursun. Şahsi arzular seni kaplar, heva,

nefsin seni sarar. Bilmeden haram yersin. Dinden çıkar, şeytanlar zümresine dahil olursun. Halbuki şeytan Allah'ın (CC) düşmanıdır. O hak yoldan şaşırmıştır. Bu halde ölürsen helak olursun. Ancak, Allah'ın (CC) rahmeti kavuşursa ona bir şey denmez.

Son olarak şunu demek isterim ki: Baş tehlike dinde şüphelilere koşmaktır. Dolayısıyla selamet, irade sahibi olup çalışmaktır.

[1] Harama düşmek korkusu ile şüpheli işlere yanaşmamak

36. Makale: DÜNYA VE AHİRET İŞLERİ

Ahiret sermayen olsun. Dünyayı ticaret yeri say. Zamanını sermayeni batırmamak için evvela ahiretine sarfet. Eğer fazla kalırsa onu da dünyaya harca, geçimini sağla. Sakın dünyayı sermaye, ahireti ticaret saymayasın. Bunu yapınca namazını vaktinde kılamazsın. Kılsan da erkanını yerine getiremezsin. Rukûu belli olmaz, sücûdu belli olmaz. Çünkü senin için maksat dünya olmuştur. Yorgunluk gelir, uyursun. Namazın kazaya kalır, kılamazsın. Gece cife gibi yatar, sabahları tenbel olarak kalkarsın. Nefis seni peşinden sürükler, heva seni takip eder. Şeytan artık sana hakimdir. Böylece ahiretini dünyaya satmış olursun. Sen bu durumda nefsin kulu ve onun uşağı olmuşsun. Halbuki sen onu emrine alacak, terbiye edecek, doğru yola getireceksin. Bu, onun ahiret tarafı idi. Yani iyilik yüzü idi. Ama sen böyle yapmadın, onu hakkıyla idare edemedin. Onun sözlerini kabul etmekle zulüm ettin. Onu kendi başına bıraktın, netice lezzete, zevke, sefaya daldı ve şeytana uydu. Sen de ona uydun. Daha sonra hem dünyan battı, hem de ahiretin.

Yarın kıyamet günü iflas halinle meydana çıkarsın. Orada ne din bakımından, ne dünya bakımından hiç karın olmaz. Ne kazandın nefse uymakla?.. Eğer onu doğru yola getirseydin, her iki cihanda da mesut olacaktın. Nefse uymadan ahireti sermaye kabul etseydin, her ikisini de kazanacaktın. Ayrıca dünyadaki nasibin, bol ve rahat gelecekti. Sen her kötülükten temiz ve her pislikten beri olacaktın. Peygamber (SAV) Efendimiz buyurdu:

- “Allah (CC), dünyayı ahiret niyetine göre verir. Ahireti, dünya niyetine göre vermez.”

Niçin aksi olmuyor? Olmaz, çünkü ahiret Allah’a (CC) kulluktur. Allah’a (CC) kulluk niyeti ile ibadet eden ahireti bulur. Niyet ibadetin ruhu ve özüdür. Kötülüklerden çekinerek ibadet edersen dünyan hoş olur. Dünya bir yana der, yalnız ahireti arzularsan Allah’ın (CC) öz kullarından ve O’na (CC) halis ibadet edenlerden olursun. Dolayısıyla ahiret nimeti senin için olur. O nimetlerin başında cennet ve Allah’a (CC) yakınlık gelir.

Dünya sana hizmet eder. Kısmetin kendiliğinden gelir. Çünkü her şey yaratanına bağlıdır. Eşyanın haliki ise Allah’tır (CC), sen de O’nun (CC) öz kulu olduğuna göre, her şey senin olur.

Ahireti bırakır dünyaya çalışırsın. Hakk (CC) sana gazabını karşı yapar. Ahireti kaybedersen, dünya sana isyankar olur. Her şeyini güçlükle alırsın, ufacık bir makam elde etmek için güçlük çekersin. Çünkü Allah’ın (CC) sevmediği bir insan oldun. Dünya ehli olup ötekini kaybetmeyi mi, yoksa ahiret ehli olup dünyada manevi bir huzur duymayı mı?

İnsanlar iki kısımdır. Biri dünya arar, diğeri ahiret. Bunlar kıyamet günü de böyle olacak. Bir kısmı cennet ehli, diğer kısmı da cehennem…

Yine o gün, bir kısım insanlar hesap çokluğundan korunurlar, bunlar ahiret ehlidir. O günün uzunluğunu anlatırken:

- “O gün, dünya gününe göre bir günü ‘bin’ senedir.”

Buyuruldu. Yine o gün bir kısım insanlar Peygamber (SAV) Efendimizin buyurduğuna göre şöyle anlatılır:

- “O gün siz, arşın gölgesinde rahat edersiniz, lezzetli meyveleri yer, tatlı yemekleri tadarsınız. Kardan daha beyaz, soğuk ballardan afiyetlenirsiniz…”

Diğer bir Hadis-i Şerifte ise şöyle buyuruldu:

- “Cennet ehli, o gün yerlerine bakarak görürler. Hesap bitince yerlerine giderler. Onlar yerlerini tanırlar. Dünyadaki evlerine gider gibi, cennetteki yerlerine varırlar.”

Bunlara verilen bu yüksek derece, dünyayı terkettikleri için oldu. Dünyayı attılar bir yana, Allah’a (CC) kul oldular. Diğer kısmın, şiddetli hesaba maruz kalması ise dünyaya tapmaları yüzünden oldu. Dünyaya tapmanın neticesi onları öbür alemde buldu.

Allah’ın (CC) emri hilafına gidiş felakettir. Bu hataların hepsi yarın senin önüne çıkar. Hata işleme, hata ettikçe batarsın. Kitap ve Peygamberin (SAV) emirlerinde bulun, yoksa ne iyilik, ne kötülük kaybolur.

Nefsine acı; ona rahmet ve şefkatle bak. Onu kötü yola atma. Ona hata işleme fırsatı verme. Onu birinci sınıftan yapmağa çalış, ikinci sınıftan koru. Nefsine kötü arkadaş seçme, insan ve cin şeytanlarından onu esirge. Kitap ve sünneti eline al. Her zaman onları gör, onlarla amel et. Oldum olası sözlerle uğraşma. Boş heveslerle kendini yorma. Allah-ü Teala (CC) şöyle buyurdu:

- “Peygamberlerin (AS) getirdiklerini alın, yasak ettiği şeyleri yapmayın.”

Allah’tan (CC) korkunuz. O’na (CC) muhalefet etmeyiniz. Ameli terkediyorsunuz. Peygamberlerin (AS) getirdiği şey ile amel etmiyorsunuz.

Boş işle nefsini aldatma, amel ve ibadetini daima yap. Yeni icadlar çıkarmaya kalkışma. Allah-ü Teala (CC) icatçı bir kavim hakkında şöyle buyurdu:

- “Bir kısım dini kisve giyenler icat çıkardılar, halbuki biz onlara böyle şey yazmamıştık.”

Sakın icatçı olma, uyucu ol. Hakk’a (CC) uy, Peygamber (SAV) yolunu tut. Allah-ü Teala (CC) Hz. Peygamberi (SAV) kötülüklerden temiz kılmıştır. Peygamberimiz (SAV) hakkında şöyle buyurdu:

- “O (SAV) kendiliğinden konuşmaz. O’nun (SAV) konuştuğu vahiydir. O’na (SAV) vahyolunur.”

Yani Peygamberin (SAV) getirdiği bendendir. Şahsî ve indî mütealası değildir. Dolayısıyla O'na (SAV) uyunuz. Sonra Peygamberimiz (SAV) şöyle buyurdu:

- "Allah'ı (CC) seviyorsanız bana uyun. Bana uyarsanız Allah da (CC) sizi sever."

Anlaşılıyor ki; sevgi sevilene uymakla olur. Söz ve hareketle Peygambere (SAV) uymak gerekir.

Peygamber (SAV) Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurdu:

- "Çalışmak adetim, tevekkül halimdir."

Zayıf iman sahipleri çalışmasına güvenir. Çalışmak, Peygamberin (SAV) sünnetidir. Kısmetli iman sahipleri tevekküle bağlanır. Çalışmaya devam edersen Peygamberin (SAV) sünnetini işlemiş olursun. Tevekkül yoluna kıymet verdikçe de Peygamber'in (SAV) ruhaniyeti seni sarar. Allah-ü Teala (CC) tevekkül üzerine şöyle buyurdu:

- "İnanıyorsanız Allah'a (CC) tevekkül ediniz. Allah'a (CC) tevekkül edene O (CC) yeter. Allah (CC) tevekkül edenleri sever."

Bu ayetlerle sana tevekkül emri veriliyor. Bunu Hakk Teala (CC) Peygamberine de (SAV) emretti. Her halinde Allah'a (CC) tevekkül et. Allah'ın (CC) emri haricine gitme. Her halinle Allah (CC) ve Peygamberin (SAV) emrini rehber tut. Çünkü Peygamber (SAV) Efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurdu:

- "Emrimiz haricinde işlenen hiçbir şey makbul değildir."

Bu emir her şeye şamildir. İster dünya, ister ahiret, ister söz, ister iş hepsini işine alır.

Benim için Allah'tan (CC) başka Allah, Peygamberden (SAV) başka peygamber yoktur. Kur'an ve sünnet yolundan başka, her kapı kapalıdır. Biz onlara göre amel etmeliyiz. Aksi, şeytan ve nefsin yoludur. Allah- ü Teala (CC) bu manada şöyle diyor:

- "Hevaya tabi olma, seni yoldan alır."Selamet kitap ve sünnettedir. Helak bunların haricindedir. Kul, bunlarla yükselir. Veli, bedel ve gavs makamlarına bunlarla erer. Velhasıl, insan-ı Kamil bu yolda yetişir. En doğrusunu Allah (CC) bilir.

37. Makale: HASEDİN KÖTÜLÜĞÜ

Ey iman sahibi, seni bir tuhaf görüyorum. Komşuna hasetli bir haldesin. Onun yemesini çekemiyorsun. İçmesinden hoşlanmıyorsun. Onun giydiği sana tuhaf geliyor. Evi gözünde büyüyor. Hanımı dahi senin için çekilmez bir dert oluyor. O Mevla (CC) nimeti içinde zengin olmuştur. Onun zenginliğinde bir türlü hoşluk bulamıyorsun. Bu hallerin neden oluyor?

Bilmiş olman gerekir ki, bu halin iman zafiyetinden ileri geliyor. Bu hal seni Allah'ın (CC) rahmet nazarından uzaklaştırır. İlahi gazabı üzerine çeker. Peygamber (SAV) Efendimiz kudsi hadisi ile hasedi şöyle anlatmıştır:

- "Hased eden nimetimin düşmanıdır."

Ayrıca; Peygamberimiz (SAV) bir Hadis-i Şerifinde buyurdu:

- "Hased, iyilikleri yer. Ateş odunu yaktığı gibi iyilikleri bitirir."

Zavallı!.. neye hased ediyorsun. Sen mi verdin o nimetleri? Onları sen değil, Allah (CC) verdi… Allah'ın (CC) verdiği nimete nasıl hased edersin. Allah-ü Teala (CC):

- "Onların dünya geçimlerini aralarında dağıttık.."

Diye haber vermiştir.

İlahi nimetlerle beslenen o adamı hor görme. Ona karşı hased etme. Onun nimeti için de kimse hak iddia edemez. Herkese Allah (CC) nasibince verir, herkes nasibini bulur.

Bu halinle o akılsız bir duruma düşmektesin ki, senden daha akılsız daha cahil, bahil ve cahil görülemez. Acaba o adamdakileri senin mi zannediyorsun. Bu o kadar cahilliktir ki, tarifi imkansız. Eğer sana gelecek bir şey varsa başkasına gidemez. "HAŞA" Allah'a (CC) mı kin tutuyorsun. Halbuki Allah-ü Teala (CC):

- "Emrim değiştirilemez. Ben kullara zulum etmem."

Buyuruyor. Allah (CC) sana zulmetmez. Senin kısmetini başkasına vermez. Bunu böyle bil. Aksini düşünme, cahillik etme.

Allah'ın (CC) verdiği nimete karşı durmak hıyanettir. Kendine zulumdur. Sonra bir nevi yere hased etmektir. Çünki, o hased ettiğin insanın nimeti yerden çıkar. Altın, gümüş yerden gelir. Bunlar miras olarak gelir. Geçmiş ümmetlerden. Ad, Semud, Kisra, Kayser'lerin elinden geldi. Bir zamanlar bu mallar, bu mülkler onlarındı. Asıl onlara hased etmek lazım. Çünkü komşunun malı onların malının milyonda biri olur.

Senin bu hasedine bir misal vardır:

Bir insan koca bir sultanı askeri, mülkü, tacı, tahtı ve bütün saltanatı ile görüyor.

Onun çeşitli nimetlerini her an seyrediyor. Buna hased etmiyor. Beri yanda padişahın köpeklerinde birine hizmet eden bir yabancı köpek görüyor. Yabancı köpek ile yerli köpek oturuyor, kalkıyor. Her türlü geçimini onun sayesinde sağlıyor. O zavallı adam bu hale tahammül edemiyor. O yabancı köpeğin ölmesini yerine kendinin geçmesini temenni ediyor.

Bu hal alçaklığın ve hasisliğin en büyüğüdür. Böyle düşünen bir adam için, zühd, inanç diye bir şey olmadığı gibi, ondan daha ahmak, daha bilgisiz kimse de olamaz.

Zavallı, eğer kıyamet gününde o hased ettiğin komşunun başına gelecekleri bir bilsen, hiç hased etmezsin. Eğer, o adam Allah'ın (CC) emrine uymuyorsa, nimetlerin hakkını ödemiyorsa onun başına gelecekleri yalnız Allah (CC) bilir. Allah (CC), nimetleri kendi yoluna sarf edilsin diye verir, aksi halde nimet felaket olur.

Peygamber (SAV) Efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyuruyor:

- "Kıyamet gününde bir takım insanlar etlerinin makasla kesilmiş olmasını isterler. Buna sebep, zavallı kimselerin dünyada çektikleri bela yüzünden orada aldıkları sevabı görüp, imrenmeleridir."

O gün, senin zengin komşun bir fakir olmayı ister. Kıyamet günü bir sürü hesabın görülmesi ve münakaşası onu yorar. Güneşin sıcaklığı altında beyni pişer. Böyle günlerce bekler. Oranın bir günü, buraya nisbetle elli bin senedir. İşte o dünyadaki nimet hesabını böyle verir. Halbuki sen, eğer hased etmeden sabırlı durursun. Dünyada güçlüklere sabredenler orada rahat eder. Sıkıntılara göğüs gerenler, orada mesud olur. Sen de dünyada iken kazaya, kadere iman edip, kaderine razı olduğundan orada en büyük nimete mazhar oldun. Başkasının zenginliğine göz dikmediğin için, orada tam afiyet buldun.

İşte dünyada kendi hastalığını, başkasının iyiliğine, darlığını başkasının genişliğine, düşkünlüğünü başkasının iyiliğine tercih edenler öbür alemde arşın gölgesine sığınırlar..Sana en büyük tavsiye: Belaya sabret, nimetlere şükret ve her işini ulvi gök kubbesini yaradana ısmarla…

38. Makale: DOĞRULUK VE NASİHAT

Yaradanına (CC) karşı doğruluk gösteren, yabancıdan kaçar, sabah akşam Hakk'la (CC) olur. Gayrısına yüz vermez.

Ey cemaat!.. Size ait olmayanı istemeyin. Hakk'ı (CC) birleyin, şirk koşmayın.

Allah'a (CC) yemin olsun ki, kader okları sizi bulur. Bir defa yerinden çıkan kader oku, nerede olsanız sizi bulur. Kendini hak yola vermişler, Hakk'tan (CC) gayrisini yitirirler, fani varlıkları yok olur. Sonra Allah (CC) onlara kefildir.

39. Makale: AYRILMAK, BİRLEŞMEK VE NİFAK

Her hangi bir şeyi ilahi emir olmadan nefse uyarak almak inattır. Kötülüktür.

Nefse uymadan almak iyidir. Fakat pek iyi değildir.

Arzu etmeden geleni almak hoştur, yalnız ahlak nizamına uyması şarttır.

Allah'ın (CC) göndermiş olduğu rızkı kabul etmemek, almak için manevi bir emir beklemek yerinde bir iş değildir. Buna riyakarlık denir. Münafıklık olur.

40. Makale: SALİK'İN YETİŞMESİ

Bu günkü halinle ruhaniler zümresine girmeyi özleme. Bütün varlığın yok olmadıktan sonra erenlere katılamazsın. Bütün duyguların tek tek hak yola girmeli. Bir bir varlığın maddi alemden ayrılmalı.

Şöyle bir dünya aleminden silkinip varlığını kurtarmalısın. Tuttuğun hak için, hareket ve sükûnun O'nun (CC) için olmalı. O'nu (CC) gör ve O'ndan (CC) işit. Hakk'ı (CC) konuş, Hakk'a (CC) yapış, O'nun (CC) için çalış, aklın Hak işlere ersin.

Bir zamanlar yoktun. Sonradan sana bir varlık izafe edildi. İşte bu varlık, seni Hakk'tan (CC) ayırdı. Ruhaniler zümresine girmene mani oldu. Bu varlıkları terkedince ermiş olursun. Erince de, ruh olursun. Ruhaniler zümresine girersin.

Sır ol… Tek ol… Sırrın sırrı, gizlinin gizlisi, her şey sana düşman görünmeli: Seni Hakk'tan (CC) uzak tutan her şey… Bu düşmanları içinden seçmelisin.

İşte İbrahim (AS):

- "Bana Rabbülaleminden (CC) başka hepsi düşmandır."

Buyurdu. İbrahim Halil (AS) putlara:

- "Düşman…"

Diyordu… Şimdi senin için put zahirde yoktur, ama gizlide çoktur… Hakk'tan (CC) başkalarıyla meşgul eden her şey sana düşmandır, sana puttur. Bu putları bırak. Halktan bir şey umma. Görürsün ki sır alemi sana açılmış, ruhaniler alemi sana açık olmuş…

Kimsenin bilmediğini bilmeye başlarsın. Yapılamayacak işler senden zuhur etmeye başlar. Adet dışı, tabiata uymayan işler görmeye başlarsın. Bu işler, gerçekte öbür aleme has ise de sana burada görmek nasib olur. Çünkü öldün dirildin. Varlığını Hakk (CC) yolunda yok ettin. Ölmeden evvel ölenlerin sırrına erdin. Kudret alemi sana kapı açtı. Her halinle oranın malı oldun. Artık kudret aleminde yaşayanlar gibi işitmen, konuşman, tutman, görmen, yapışman, yürümen, akıl etmen… Hasılı huzur ve sükunun Hakk'la (CC) olur, başkası sende yoktur. Hiçbir şeyi göremez olursun. Çünkü senin için, Hakk (CC) varlığından başkası yoktur.Yalnız bu alemin içine dalınca Allah'ın (CC) emirlerini bilmen gerek, yasaklarına katiyyen yakın olmamalısın. Eğer Peygamberin (SAV) yaptıklarının birini terk edersen şeytana oyuncak olduğunu bil. Hemen ilahi emirlere koş, şahsi arzulara düşme. Hangi iş; Allah (CC) ve Peygamberin (SAV) emrine uymazsa, o iş sapıklıktır. En doğrusunu Allah (CC) bilir….

41. Makale: FENÂ VE KEYFİYETİ

Sana bir misal getireceğim. “Fena” üzerine olacak. Şunu demek isterim. Bir sultan, halk içinden seçeceği kimseyi bir beldeye tayin eder. Ona her türlü yetkiyi verir. Bir vali için lazım olan her çeşit nişanları takar. Borozan, bando, asker vs. Bu hal bir müddet devam eder.

Aradan zaman geçer. O vali kendini beğenmeye başlar. Padişahın nimetini unutur. Sanki o yer kendisine bakidir. Kendini beğenir,ilk halini unutur, eksiğini hatırlamaz, eski fakirliği aklına gelmez. Halbuki bir zamanlar bir köşede unutulmuştu.

Bu kibir o zavallıyı sarar. Kendini çok beğenir. Firavunlaşır. Bu hali çok iyi bilen şah onu azleder. Öyle bir hal alır ki, ilk devrini arar ama eline geçmez.

Padişah ondan yaptıklarının hesabını sorar. Bütün hatalarının cezasını çektirir. Emirlerin yapılmayışı, yasaklara tecavüz etmek o zavallıya pahalıya mal olur. Çok feci bir şekilde hapsolur. En dar yere tıkılır. Büyük sıkıntıya düşer. Devamlı bir ihtiyaç içinde kıvranır. Bu kıvranma onun için iyi olur. Böbürlenmesi ölür. Kibri gider. Haddini bilir. Nefsi körlenir. Şahsi arzusu söner. Benliğini eritir. Bunlar padişahın gözünden kaçmaz. O şahsın bilgisi bunları kaybetmez.

Bu durumda padişahın merhamet nazarı ona dokunur. Rahmet ve merhamet nazarına mazhar olur. Dolayısıyla, zindandan çıkarılma emrini verir. Bu arada bütün in’am ve ihsanını ona yağdırır. Eski devletini verir. Ayrıca o miktarın iki misli de mükafat verir. Artık bu iş böyle devam eder. Bundan sonra kötülüğe girmez. Kibri, gururu unutur. Saf ve temiz olarak vazifeye devam eder.

İşte bu misal bir iman sahibinin halidir. Bir kimse Allah’a (CC) yaklaşınca, Allah (CC) onu sever ve seçer. Kalb gözü açılır. Nimet, in’am ve ihsan kapıları ona açık olur.

Zaman olur, o kalb gözü ile kimsenin görmediğini görür, işitmediğini işitir, akla hayale gelmeyen garip işler seyreder. Yerin, göğün hikmetini anlar. Onlardaki esrarı çözmeye başlar. En güzel vaadi alır. Vaad olunduğu şey kendisine bol bol verilir.

Hakk’a (CC) yaklaşır. O’nun (CC) güzel sözlerini duyar. Bu duygu yalnız safiyetten ve manevi yükselmeden gelir. Bu hale fenaya ermiş kişi kavuşur.

O sözün hikmetini söyler. Çünkü kalbi temizdir. Safiyete ermiştir. O temizliğin nuru, kalbten dile gelir. O nurlu hal, o büyük insanın her halinde sezilir.

Fenaya ermiş olan kibirli değildir. Gönlü engin olur. Dışı mütevazi insanlar gibi olur. Aldığı helâldir. Her haliyle Allah’ın (CC) yasaklarına yanaşmaz. İşte bu halde o insan kendinden emin olur. Kendini huzur içinde görür. İşte bu hoşluk bir zaman devam eder, bunun bir daha gitmeyeceğini sanır aldanır. Aniden belaların kapısı açılır. Çocukları yok olur. Malı telef olur. Kalbindeki huzur bozulur. İlk zamanda verilmiş olan bütün nimetler yok olur.

Bu haller bu zatı hayrette bırakır. Üzülür, kalbi kederle dolar. Zahirine baksa yalnız kötülük görür. Kalbine dönse, yalnız hüzün ve zulmet görür. Allah'a (CC) dua etse icabet bulmaz. Bir yandan vaad alsa verildiğini göremez. Birine bir şey vermek istese yerine getiremez. Bir rüya görse tabir etmek kolay olmaz. Halka karışmak istese yapamaz. Şayet bir kolaylık bulup halka gitmek istese derhal bela ile karşılaşır.

Halkın eli, bu durumda ona musallat olur. Neredeyse tırnaklarıyla vücudunu parçalarlar. Dilleri ırzına malına dokunur. İlk halinden bazı şeyler anlatmak isterse, diyemez. Evvelce gördüğü nimete karşı, şimdiki belayı hoş görse yapamaz. Bu halde, nefis onu böyle yok eder. Heva, şahsi arzu onu ilk halden alıkoyar. Manevi yolculuğu tükenir. Oluşlar durur. Manevi hal kapanır. Daimi bir telaş içinde kalır. Her gün sıkıntısı üzüntüsü çoğalır. Bu haller devam ederken haberi olmadan manen yükselir. Birden kapı açılır, bu açılış ani olur, açılışla beraber maddi ve manevi varlık yok olur, yalnız ruh kalır.

İşte bu halde işler başka olur. Batıni deruni sesler işitir. İlk söz; Hz. Eyyub'a (AS) olduğu gibi tecelli eder:

- "İşte sana, tatlı su, iç ve şifa olduğunu bil, yıkan!.. Ayağını vur, o çıkar…"

Kalbinde rahmet çeşmeleri akmaya başlar. İlahi rahmet ve şefkat onu diriltir, ona hakikat kapıları açılır. Gönül yolları gösterilir. Her kuvvet karşısında söner. Her varlık hizmetine koşar. Diller onu över. Her canipten onun ziyaretine koşarlar. Şah diye geçinen, kendilerini yaratıcı olarak tanıtanlar, onun kapısında köleye benzerler.

O, insan olmuştur. Rahmet onun yüzünden okunur. İLAHİ NUR, gözlerinden çıkar. Kendisini de halinden memnun eder. Bu hali Hakk'a (CC) varıncaya kadar devam eder.

Sonra kavuşacağına kavuşur. Dünya gözü onu görmez, buranın duygusu o alemi sezemez. Allah-ü Teala (CC) onlara hazılanan nimetleri anlatırken şöyle buyuruyor.- "Onların mükafatı büyüktür. Buradaki ölçüler ve tartılı bilgi onları bilemez. O göz kamaştırıcı nimetleri hiçbir nefis bilemez."

42. Makale: NEFSİN İKİ HALİ

Nefsin iki hali vardır. Üçüncüsü yoktur. Biri bela diğeri afiyet…

İnsanlar, başlarına bir bela geldiği zaman bağırır, çağırır, Allah'ı (CC) şikayet eder. Allah'a (CC) darılır. Her şeye itiraz eder. Hakk'ı (CC) töhmet altına almak ister. Ne sabır bilir, ne de bir nasihatçıya uyar. Yalnız kendi aklına göre Allah'a (CC) (haşa) eş bulma yoluna girer, bir uygunsuz hareket yolu bulur. Öylece gider.

Afiyet haline gelince; ondan daha iyisi yoktur, güler, oynar sevinir. Zaman kaybetmeden şehvet yollarına koşar. Hiç biriyle yetinmez. Biri eskiyicince yenisini aramaya koyulur. Yemek beğenmez. İçkilerin her çeşidini sofrada bulundurur. Evinde hanımını da hemen savar, onun da yenisini arar. Evini beğenmez, iyisini arar. Binek işi de çok önemlidir. Daima günün en iyisini ister. Elinde olan her şeye bir ayıp bulur, hemen yenisini tedarik etmeye koyulur. Böylece bütün rahatını kendi eliyle kaçırır. Bilmez ki, her şey kendisi için değildir. Buna akıl erdiremeden iyi şeylerin peşine düşer.

İşte bu haller insanı yorar. Elde mevcut şeylere razı olmamak, insanı her çeşit güçlüğe sürükler. Sonu gelmeyen eziyet, içinden çıkılması mümkün olmayan felaketler bundan sonra başlar. Dünyalığı var, rahat etmesi gerekirken, eliyle keyfini kaçırır.

Bundan sonra öbür alemin işi başlar. Ölür, sorguya çekilir, hesap veremez. Çünkü düzenli hiçbir iş tutmamıştır. Bazıları şöyle der:

- "Öbür alemin ve buranın en çok cefasını çekenler, kendilerine ait olmayanı isteyenlerdir. Ve yapamayacakları işin peşinden koşanlardır."

Bir insan düşünelim: Bir zamanlar her türlü maddi sıkıntı onun manevi durumunu da bozmuştur. Bu halinde yalnız belanın gitmesini ister. Yalnız bunun için Allah'a (CC) yalvarır. Bir gün duası kabul olur, her çeşit darlık zail olur gider. Genişlik başlar. Bundan sonra o zat, evvelce çektiği bütün sıkıntıyı unutur. Allah'ı (CC) da unutur, kulluk etmez. Her çeşit günah yollarını seçer. Bu adamın hali nasıl olur? Elbette ki "iyi olur" denemez.

Tam tahmin edildiği gibi olur. Dünyada israfın yolunu tuttuğu için her şeyi az zamanda biter, yine darlığa düşer. Ve artık, eski halini de bulamaz, sürünerek ölür gider… Bununla bitse iyi, öbür alemde bir de hesabını vermek vardır.

Eğer bu insan beladan kurtulduğu zaman, derhal ibadet ve taat yolunu tutmuş olsaydı, bir daha eski haline düşmezdi. Elinde bulunanla yetinip gayrısını bulmak için onları bir yana itmemiş bulunsaydı, ömrü rahat içinde geçerdi. Dünyası hoş olurdu, Ahireti ise onun çok üstünde rahatlık verirdi. Öbür alemin en güzel şeylerine kavuşurdu.

Dünya ve ahiret selameti isteyen sabırlı olmalıdır, elinde bulunanla yetinmeyi adet eden rahattır. Daima Allah (CC) vergisine şükür edenin nimeti artar.

İnsan fani varlıklara dayanmamalı. Onların elindekini unutmalı ve Hakk'a (CC), ihtiyacı için dua etmelidir. Ve Allah'ın (CC) emri üzerine çalışarak her şeyini kazanmalıdır. İşte böylece eğer darda ise dua ederek kurtuluşunu O'ndan (CC) beklemelidir. İnsanların kurtarması ne kadar sürer, birinden ne kadar iyilik görülürse görülsün, devamı beklenemez. Bir zaman gelir her iki taraf da bundan usanır. İyilik eden vermekten, kabul eden de mihnet altında kalmaktan bıkar. Ama Allah (CC) böyle mi? O (CC), usanmaz, daima iyilik eder. Kafir kullarının dahi rızkını kesmez.

Yeri gelmişken şunu da söylemek yerinde olur: Allah'ın (CC) verdiğini iyiye kullanmak şarttır. Bunun icabı budur. Mahzurları yukarıda belirtilmesine rağmen bir daha söylemek iyi olur. Bu sebeple helâlin hesabı, haramın azabı olduğunu hatırlatmak lazım gelir.

Her şeyin iyi tarafını görmek en iyisidir. Yoksullukta güzellik olabilir. Bazı zahmetli işlerin sonunda iyi olmaları muhtemel. Bazı hastalıklarda şifa vardır. Şunu da unutmamak iyi olur ki, Allah'ın (CC) emri kesindir, başka şeylere benzemez. Onun içindir ki bu yolda çok dikkat gerek. Onun her iradesi mutlak yerine gelir. İtiraz etmekle hikmet değişmez, emri geri alınmaz. "O (CC), her neye "ol"… Demeyi murad ederse… O olur…"

Hakk'ın (CC) her işi hikmettir. Her emrinde fayda vardır. Şu da var ki; Allah (CC), hiçbir zaman insanların zararını istemez.

Söz buraya gelmişken; bir daha ilk sözleri tekrar etmek iyi olur. Gerçi tekrar değildir ama, sözün baş tarafında belirtilenlere benzediği için böyle diyoruz. Söylemek istediğimiz şudur: En yerinde ve insana yakışan iş, razı olma melekesine sahip olmak ve teslim haline ermektir. Bundan sonra ibadet gelir ki, onun hakkında bir diyeceğimiz yoktur. Çünkü her müslüman onun ne demek olduğunu bilir.

İbadet sadece kulluk etmektir. Ötesi yine teslim halidir. Yani kader ne ise onu gözetmekten ve ona uymaktan başka kurtuluş yoktur. Bundan sonrası kader bahsi ile ilgilidir ki, incelemek iyi olmaz. Çünkü o bir ilâhi sırdır. Ona kolayca akıl ermez. Bu bapta tavsiyemiz, yalnız bir sükûttan ibarettir. Çünkü bu ince mesele ancak duygu ve halle sezilir, ilim yolu ile bilinmez.

- "Bu iş nasıl oluyor, neden ve ne zaman olacak?"

Gizli gözler yerinde olmaz. Kaderin iç nizamını kurcalamak bir nevi şirke benzer ve Allah'ı (CC) töhmet gibi olur. Bu sözümüz İbn-i Abbas'dan (RA) rivayet olunan bir Hadis-i Şerife istinad eder.

İbn-i Abbas (RA) şöyle diyor:

- "Birgün ben Resulallah'ın (SAV) ardındaydım, yürüyorduk. Bana döndü ve: 'Ey Allah'ın (CC) kulu, Allah'a (CC) iyi sarıl, O'nu (CC) bırakma. Bu gayreti içinde saklarsan Hakk (CC) da seni esirger. Bu duyguyu taşıdığın müddet Allah'ı (CC)

kendine yakın bulursun. Bir şey isteyecek olursan, O'ndan (CC) iste. Yazılan yazılmış ve kalem kurumuştur. Olacak şeyler de olur. Bütün insanlar bir araya gelse, ilahi bir hüküm yoksa, sana fayda sağlayamazlar. Ve eğer kaderinde yazılı değilse, bütün insanlar sana zarar vermeye gelseler yapamazlar. Eğer kendinde kuvvet görüyorsan, iyilik yap ve doğru çalış. Kötülüğe meylin varsa sabırlı olmaya çalış. Yapmamaya gayret et. Hayrın çoğu sabırdadır. Şunu da bil ki, yardım sabırlılara olur. Darda kalmışlar genişliğe çıkarlar. Her sıkıntının sonunda bir ferahlık vardır'."İşte, her mümine lazım olan odur ki: Bu Hadis-i Şerifi kalbinde bir ayna gibi saklaya, işini gücünü buna göre ayarlıya ve böylece çalışa. İşte son nefesine kadar böyle gide… Allah'ın (CC) rahmet ve inayeti sayesinde dünya ve ahirette böylece güçlüklerden salim ola; vesselam…

43. Makale: DİLENCİLİĞİN KÖTÜLÜĞÜ

İnsan, kendisi gibi acizden bir şey isteyemez. Yalnız cahil olduğu için ister. İmanı zayıf olduğu için bu yolu tutar. Marifeti yoktur, yakin derecesine varmış imanı yoktur. Sabrı yok denecek kadar az olduğu için bu yola düşmüştür.

Dilencilik huyunu bırakan insanda şu yüksek vasıflar mevcuttur:

Allah'ın (CC), kendi halini bildiğine inanır.

İlm-i İlahinin her şeyi kuşatmış olduğuna yakîni vardır.

Her an iman yolunda ilerleme kaydeder.

Yaratanını (CC) hiçbir zaman unutmaz, her an onu tefekkür etmekten hoşlanır.

İşte bu hallerde o, kimseden bir şey istemeye ve rastgele herkese dert yanmaya utanır.

Ve daima huzurla:

- "Beni benden daha iyi bilen var." Der, günlerini böyle bitirir…

44. Makale: ARİF-İ BİLLAH'IN DUASINA NEDEN İCABET OLUNMAZ

Başta şunu söylemek iyi olur. Arif insan için iki kanat vardır. Biri korku, diğeri ümit. Bir kuşun zayıf kanadı diğerine tesir ettiği gibi, arifin de bu iki halinden biri zayıflarsa yol alamaz. İmanı tekamül etmez.

Hal ve makam da, bir insandaki ümit ve korku gibidir. Şu da var ki: Her halin ve mekânın korku ve ümitleri kendilerine göredir. Şunu da diyelim ki, her makamın kendine has halleri vardır. Bazı derecenin korkusu, bazısının da ümit fazlalığı vardır. Şu da var ki. Arif bunları bilemez. O yakınlık derecesine kavuşmuştur. Arzusu yalnız Mevlâsıdır (CC). Dua, ümid, korku; bunlar onun için bir şey ifade etmez. Yalnız Hakk'la (CC) olur. O'ndan (CC) gayrini sevemez, başkası ile ünsiyet edemez. Duasının kabulü, ahdinin yerine gelmesi onun için bir şey ifade etmez. "Bu hal benim şanıma layık değildir. Benim işim böyle olmalıdır, şöyle olmalıdır", gibi sözler onu alakadar etmez. Daha doğrusu o böyle şeylerle uğraşmaz.

Burada iki şey meydana çıkar. Bunun biri, dua kabul olduğu, istek yerine geldiği takdirde, bazı sebepler yüzünden edep ve terbiye yolları unutulur. Diğeri ise, şirk koşma gibi bir hal zuhur eder. Bu da insan için bir çeşit mekir gibi olur… İşte bunlar için de, duanın kabul edilmeyişi yerinde tefsir edilmelidir. Çünkü, zahirde Peygamberlerden (AS) başka nefse uymayacak ve günah işlemekten masum yoktur. Bütün Peygamberler (AS), bilhassa bizim Peygamberimiz (SAV), O'na salat ve selam olsun…

Eğer bir arifin duası her zaman makbul olsa, kendine gurur gelmesi muhtemeldir. Bunu bir adet haline getirebilir. Emre imtisalen değil de keyfine göre hareket etme yolunu seçebilir.Yukarıda belirtilen zararlardan daha fenası, şirk yolunun tutulması ihtimali vardır. Şirk ise her halde fenadır. Hangi makama ererse ersin, bir arif ancak emir dahilinde iş yapmaya mecburdur. Bilhassa namaza, oruca ve diğer farz ibadetlere dikkat etmek yerinde olur. Peygambere (SAV) ittibaen nafile ibadete devam edilmesi iyidir. Duaların da bu zamanlarda yapılması lâzımdır.

45. Makale: İPTİLÂ VE NİMET

İnsanları iki şahıs olarak görürüz. Biri iyilik içindedir..

Nimet içindeki adam sıkıntıdan ve kederden kurtulamaz. Sebebi, nimetin bolluğu ve bunların icabı maddi sıkıntıdır. Mal, mülk, her zaman iyilik getirmez, her parçasının ayrı derdi vardır. Evladı olur hastalanır, kaza olur, mal mülk telef olur. Bunlar tabii afetler olduğu halde o insan normal karşılamaz, haliyle elindeki nimetin tadını bulamaz.

Eğer zenginlik; nimet, rahatlık, mal, şöhret, hizmetçi ve uşakla olacaksa bunlar o zatta vardır ve ayrıca düşmandan emin bir durumdadır. Azıcık sıkıntılarla bu nimetleri unutmak yerinde olmaz. Haddizatında, o adam için darlık yok demektir. Bunları kendi mütalâasına göre bela saysa bile, yalnız Allah'ı (CC) bulamayışına ve dünya halini sezemeyişine bağlamak yerinde olur. Bu zat Allah-ü Teala'yı (CC) "İstediğini yapar, değiştirir, güzellik verir. Sonra hepsini götürür. Zengin eder, fakir eder, alçaltır, yükseltir, öldürür, diriltir. Önce verir veya sonraya bırakır." bir zat olduğunu bilseydi, elindeki nimetin hiçbirisine aldanmazdı…

Zaman olur, bu genişlik içinde yüzen adam cehaleti yüzünden bu hale iyice bağlanır. Aslında az olan ve esasa taallûk etmeyen darlığın giderilmesi için çalışmaya başlar. Bu kere de sıkıntı birse beşe yükselir. Bunun nedeni yine dünyayı bilmeyişidir. Halbuki dünya; bela, keder, hasret ve bir sürü teklif ve tekdirle doludur. Bunlar her ne kadar zahirde bela gibi görünseler de aslında nimet sayılırlar. Burada sabır meyvesini misal vermek doğru olur. Bu meyve evvela acıdır sonra tatlı olduğu anlaşılır. Bunun tadına, insan ancak acı çektikten sonra kavuşur. Acısını tatmayan ve ona tahammül edemeyen tad bulamaz. Belaya sabreden kimseye iyilikler kendiliğinden gelir. Şunu da diyelim ki; bir işçi ancak ekmeğini alın terinden sonra alır. Ve ruhen, bedenen bitap düşüp, ayrıca bir sürü gönül darlığı çekip kuvvetten düştükten sonra ücretini alır. Dahasını söylemek lazım gelirse, kendi gibi birisine hizmet edip manevi bir çöküntüye uğrar, benliği söner, bunun mukabili ücretini alır. Fakat yine de bu para tatlı gelir. Sonu malum. Bu kadar güç işlerden sonra alınan para güzel yemek olur. Hoş katık, tatlı meyve ve sevilen elbise haline gelir. Tabii olarak sevinç ve rahat başlar.

Azın azı dahi olsa, dünyanın evveli, üst makama erinceye kadar acıdır. Şunu misal verelim: İnce ve acı tabaka ile sarılı bala benzer. Bala ermek için acıyı tatmak asıldır, ancak bu halden sonra tada erilir ve asıl aranan bulunur.

Her şey sırası ile olduğu gibi acı ve tatlı karışık da olur. Bunun için acıya sabır, tatlıya da razı olmak gerekir. Kul sabrını ilâhi emirlere uymakla göstermelidir.

Yasaklardan çekilmek, kaderin akışına boyun eğmek yerinde olur. Böylece her şey hoş geçer, bilhassa ilâhi emirlerin gereğini yapar, nefsine ve şahsi arzularına karşı olursa ömrünün ilk demleri hoş geçtiği gibi, sonu da tamamen iyiye döner. Gençlik temiz olunca ihtiyarlık da herkes tarafından saygı ile karşılanır. Herkes sever, hürmet eder. Böyle olanın en büyük arzusu dahi yerine gelir. İradesiz süt çocuğuna yapılan karşılıksız hizmet gibi, hiç kimse bir şey beklemeden hizmet eder. Dünyası

böyle geçtiği gibi, ahireti daha üstün, daha farklı olur. Çünkü işin acılı tarafı geçmiş ve her darlığı yenmiştir.

Burada hatırlatmak istediğimiz bir durum vardır ki; bu: Nimetlere aldanmamak ve daima şükür etmektir. Aksi halde insan Hakk'ı (CC) gücendirmiş olur. Elindeki nimetleri kaçırır. Peygamber (SAV) Efendimiz buna işareten:

- "Nimet ehlî değildir. Onu şükürle bağlayınız."

Buyurdu. Nimetin şükrü, vereni itiraf etmektir. Nimetin sahibi ise Allah'tır (CC). Bu durumu her halde görmek lazım.

Her yerde haddi aşmayarak, İlâhi emirler dahilinde hakkı ödemek gerekir. Zekât, yemin kefareti, adak, fakir ve düşkünlere yardım gibi şeyleri esirgememekle beraber, gerek borçlu olanlara ve gerekse zaman zaman, çeşitli hadiseler karşısında çaresiz kalanlara yardım etmek yerinde olur. Bilhassa bir hatanın sonunda bir iyilik yapmak, bolluğa, genişliğe kavuşmaya vesile sayılır…

Her nimetin kendine göre şükrü vardır. Mesela: Vücud sağlığının şükrü, zayıflara yardım ve ayrıca bol ibadet yapmak olmalıdır. Sonra kötü şeylere bakmamak, kötü yerlere gitmemek, günahtan sakınmaktır. Sıhhatin ayrıca mal ve mülkün elden gitmemesi için de bir çaredir. Hakkını gözeterek çaresizlere elindekinden vermelidir. Aksi halde: Ağaç sulu meyvesini vermez, yaprakları düşer, tadı kaybolur, sanki yokmuş gibi olur. Hakkı gözetilmediği için de her şey bereketini kaybeder. İlâhi emirlere uyulduğu takdirde daima iyilik zuhur eder. Her şeyde bolluk olur. Dünya işleri yoluna girer. Ahirete gelince: Peygamberler (AS), şehidler, sıddıklar ve salihlerle beraber olunur. Ayet:

- "Bunların arkadaşlığı hoş olur."

Eğer dünya zinetine aldanır ve geçici zevklerin peşinde olursan her iyilik kaybolur. Hiçbir şeyin sade olmaz. Herşey gözünde küçük görünür.

İnsan, hoşlandığı hiçbir şeyi bulamaz, fakat yine de dünyayı bırakamaz.

Her kim dışı süslü, içi öldürücü zehirlerle dolu olan işlere kapılırsa, onun için söylenecek şey; belanın yaklaşmış olduğu ve az zamanda geleceği olur. Dünyada böyle olduğu gibi, öbür alemde de en güç azaba düçar olur.

Her bela bir suçun cezasıdır ve her darlık işlenen bir suçun karşılığıdır. Buna; bir deneme, bir tenbih denilebilir. Günahlara kefaret demek de yerinde olur, günahkar için bu hüküm verilir.

Büyük insanlara gelince, onlara bela, yükselme sebebi olsa gerek. Çünkü her belanın sonunda yüksek makam ve ulu dereceler vardır. Zaman aşımıyla, bela gibi görünen şeyler aslında bir lütuf olduğu anlaşılır. Her hareket ve adımda yükselme kaydedilir. Çünkü büyüklerin darlığı perişanlık için olmaz, bilakis daha yüksek makamlara ermek için bir imtihan sayılır. İmanın hakikatına ve güzelliğine erip

ermedikleri, darlık zamanında çeşitli sebeplere baş vurmamaları ile meydana çıkar. Böylece Allah (CC) onların sağlam iman sahibi olduklarını kullara anlatmak ister.

İşte bir Hadis-i Şerif:

- "Sabırlı ihtiyaç sahipleri, kıyamet günü Hakk'ın (CC) misafiridir. Dünya ve ahirette Hakk'tan (CC) uzak olmazlar."

Dünyada kalpleri hoştur, ahirette ise rahatları artar.

Balâ onların kalplerini temizler. Halkın ve sebeplerin tesiri olamayacağını bildikleri için, Allah'a (CC) çok bağlanırlar. O'na (CC) varmak için benlikleri ve şahsi hevesleri bir tuzak olduğu kanaatine sahip olduklarından yalnız Hakk'a (CC) bağlanırlar. İyi bilirler ki, her şey Hakk'tan (CC) ve Hakk'ındır (CC).

Son şunu diyelim: Bela onlar için nimet demektir…

Belanın gelişi iki sebebe bağlanır. Birincisi, yukarıda da belirtildiği gibi sabırsızlığın ve kötü yolların tutumu neticesinde olur. İkincisine gelince, yine anlatıldığı gibi günahlardan temizlenmek için olur. Her iki halde iyi sabreden için netice hayırlıdır. Bela ne kadar çoğalırsa çoğalsın sabretmek, taatı ve ibadeti bırakmamak yerinde olur…

Hal, sabırla devam ederse görülecektir ki; insan iyilikler ve hoşluklar içindedir. Yani sabır devam ettikçe ilâhi fiiller zuhura gelir ve her kötülük iyiliğe çevrilir.İşte… Günler ve aylar devam ettikçe her halde sabretmek daha hayırlı olur, durumun inkişafı için daha yararlı olur…

46. Makale: YOLUMDA OLANIN RIZKINA KEFİLİM HADİS-İ ŞERİFİ ÜZERİNE

Diğer bir kudsi hadiste Peygamberimiz (SAV):

- "Zikrimle uğraşıp benden bir talepte bulunmayan kimseye, dua ederek ihtiyaç gösteren kimselerden daha fazla ihsan ederim."

Buyurdu. Bu Hadis-i Şerifi biraz açıklamamız lazım. Buna anlayışımıza göre mana vermemiz gerekirse aşağıdaki şekilde manalandırmamız lazım gelir:

Allah (CC), bir kimseyi kendine halis kul etmek arzu edince onu birçok derunî hallere kaptırır. Geçen makalelerimizde dediğimiz gibi her çeşit belaya mihnete, fitneye kaptırır. Zengin olmuşken fakre düşürür. Öyle zaman gelir ki dilenmeye kadar yol açılır. Çünkü her taraf sarılmış olur; çalışamaz, edemez. Fakat dilenemez. Borç etmeyi aklına alır. Onu da yapamaz, sonunu düşünür. Ama sonunda Allah'ın (CC) yardımı ile çalışma imkanına sahip olur. Allah (CC), bu çalışmada ona çok kolaylık ihsan eder.

Her zaman böyle gitmediği de olur. Öyle zaman gelir ki benliği kırılısın diye dilenmek zorunda kalır. Ama az zaman sonra bunlar da kaybolur gider. Bu dilenme hususu birçokları için aynı olmaz. Düşkünlük zamanı dilenmek, şirk olmaz. Bu da belli bir zaman için devam eder; sonra değişir. Borç alma yoluna düşer. Bu da bir nevi mecburiyet tahtında olur. Sonra bu da geçer. Halkı bırakır. Onlarla yaptığı muameleyi keser. Kalbine bir ilham gelir, her derdini hal dili ile Allah'a (CC) açmaya başlar. Allah (CC) da ona bol verir. Sussa da gelir; hal dili susar, kalpten istemeye başlar. Bunların hepsi sıra ile olur.

Şu muhakkak ki dille istenecek olsaydı belki dilek yerine gelmezdi. Zaten bu hale düşen bir kimsenin halktan bir şey istemesi yerinde olmazdı.. Ve mümkün de değildi. Çünkü Allah (CC) onu her uymaz işten esirger. Bilhassa zatını bırakıp halka koşmaktan… Durum böyle olunca her ihtiyacı bol verilmeye başlanır. Ve artık beşerî durumuna lazım olan her şey kolay temin edilir.

O insan öyle bir hale kavuşur ki bir şey kalbine gelse sanki kudret alemindeymiş gibi istediğini önünde bulur. İşte bu manaya delalet eden ayet:

- "Allah (CC) sevdiği kulların dostu olur, onları esirger."

İşte.. Bu ifadeler karşısında yukarıda belirttiğimiz:

- "Zikrimle uğraşıp benden bir talepte bulunmayan kimseye, dua ile ihtiyaç gösteren kimselerden daha fazla ihsan ederim…" Hadis-i Şerifinin sırrı anlaşılır.

Bu anlatılan hale "fena" tabir olunur. Velilerin (RA) son derecesidir. Ebdalların son mertebesi sayılır.

Bundan sonra yukarıda belirtilen bir nevi keramet sayılan yapma ve icat etme gibi haller zuhur eder. Sanki her şey iradesine bırakılmış gibi istediğini yapmaya başlar.

Çünkü o insan, kendisinde değil, Hakk'ladır (CC). Nasıl ki Allah-ü Teala (CC) Hz.leri bir kudsî hadiste şöyle buyuruyor:

- "Ey Ademoğlu! Ben Allah'ım (CC); benden başka ilah voktur. Ben bir şeye 'ol' demeyi istersem o olur. Sen de bana itaat edersen sana istediğini yapabilecek kuvveti veririm."

47. Makale: ALLAH'A (C.C.) YAKINLIK ÜZERİNE

Rüya gördüm, bir ihtiyar bana sordu:

- “Kul için Allah’a (CC) yakınlık nasıl olur?”

Cevap olarak:

- “Bunun ilki ve sonu var.”

Dedim ve sonra devam ettim:

- “İlki var; fani, kötü işleri bırakmak; sonu ise Allah’tan (CC) razı olmak. O’na (CC) teslim olup candan bağlanmaktır.”

48. Makale: MÜMİNİN YAPMASI GEREKEN İŞLER

Mümin evvela farzları yapmalı. Bundan sonra sünnet-i şerifleri yerine getirmeye gayret etmelidir. Daha sonra bunların dışında kalan ibadetleri yaparak faziletli işleri takip etmelidir.

Farzı bitirmeden sünnetle uğraşmak, pek akıl kârı değildir. Zaten farzları terk ederek yapılacak işler makbul değildir. Buna bir misal vermek lazım gelirse şöyle demek yerinde olur: Bir kişiyi padişah emrini yapmaya çağırıyor; O zata gelince, gitmek istemiyor; padişahın hizmetçilerinden birinin sözünü yerine getirmeye uğraşıyor.

Hz. Ali (KV) bir Hadis-i Şerifi şöyle rivayet eder:

- "Farzı bırakıp nafile ibadetle uğraşan, doğuracağı zamana yakın çocuğunu düşüren kadına benzer."

Yapılan ibadetin yerine gelmesi için ilk önce farzları yerine getirmelidir. Aksi halde yapılan ibadetlerin kabulü güç olur. Buna ikinci bir misal olarak sermayesini bilmeden, ticaret yürüten taciri göstermek yerinde sayılır. Bir tacir evvela sermayeyi bilmeli ve onu kurtarma yolunu bulmalıdır. Keza bir müminin de ilk başta farzı bilmesi gerektir. Şunu da burada belirtmek yerinde olur; bir kimsenin sünneti yapmadan bazı evliyanın keşif yolu ile naklettikleri ibadeti yapmaya çalışması yerinde görülmez.

Farzlardan bazılarını şöyle sıralamak yerinde olur sanırız. Başta haramı bir bütün olarak bırakmak, en büyük farzdır. Sonra hassaten şirk yolunu bırakmak gelir… Hak ve hakikat karşısında itirazı bırakıp doğruya uymak da farzdır.

Yine farzların arasında halkın hizmetini görmek, onlara yardım etmek vardır. Bu arada ilahî emirleri zedelememek yerinde olur… Çünkü Hz. Peygamber (SAV) Efendimiz şöyle buyurdu:

- "Hakk'a (CC) isyan şeklinde mahluka koşmak yakışmaz."

49. Makale: UYKUNUN KÖTÜLÜĞÜ

Uyanıklığa götüreni bırakmak iyi olmaz. Her zaman uykuyu değil, biraz da uyanıklığı aramak lazım. Ayık olmak varken gaflet yolunu seçmek, noksanı ve azı, çoğa, iyiye tercih sayılır. Ayıklığı icap ettiren halleri terk, bütün iyi şeyleri bir yana itmek sayılır. Bu, yerinde bir şey değildir.

Gaflet bir nevi ölümdür. Bu yüzden iman sahibine gaflet yakışmaz. İlahî emirler karşısında gaflete düşmek, çok yakışıksızdır… Dikkat edilirse doğruyu bulma arzusu arttıkça gaflet azalır. Bunun icabıdır ki ariflerde bayağı uyku azalmaya başlar.

Bundandır ki meleklerde uyku yoktur. Ehl-i cennet uykuyu bilmez. Bunların derecesi çok yüksektir. Çünkü uyku gaflettir. Dolayısıyla noksanlıktır.

Bütün hayır işler, ayık olmadadır. Bütün şerler gaflette toplanmıştır.

Bunun çeşitleri vardır. Zahirî, uykudan kurtulmak için az yemeli, az içmeli, çok yiyip içince çok uyku olur.

Gafletin çeşitli sebeplerinden biri de çok yemekten hasıl olan uykudur. Daima uykuya dalmak ve her şeyi unutmak kötüdür.

Çok yiyen kimse, rahat ibadet yapamaz. Çok yiyen kimse, oruca dayanamaz. Bilhassa haram yiyenler, tam bir gaflet içinde ve ölü gibidirler. Az da olsa haram yiyene az yedi, denemez. Haram şeyin azı da çok sayılır.

Herhalde dikkatli olmak varken az gaflet eden çok nadim olur.

Haramdan çok sakınmalıdır. Çünkü onun azı yoktur. Haram imanı örter, kalbi karartan odur. Alkollü içkilerin azı, aklı yıkmaya yettiği gibi haramın da azı imanın ışığını söndürür.

Zamanla iman ışığı sönerse ibadetin ve iyiliğin yararı kalmaz.

Helal yemeli, helal içmeli. Helalin azı da yeter Çünkü onunla gönül rahatlığı ile ibadet edilir…

Helal, nur üstüne nurdur. Haram, kir üstüne kirdir.

Helali de nefse uyarak yemek olmaz. Allah'ın (CC) emirlerine göre yiyip içmeli. Aksi halde bir nevi israf yolu seçilmiş olur; bu da yakışmaz.Haram yemek daima gaflet getireceğini ve ondan sakınmayı bir daha hatırlatırız.

50. Makale: ALLAH'TAN (C.C.) UZAKLIĞI YOK ETMENİN ÇARESİ VE YAKIN OLMANIN KEYFİYETİ

İşlerin şu iki şey arasındadır: Biri Allah'a (CC) yakınlık, diğeri de O'ndan (CC) uzak olmak.

Eğer sende ilahî nurun bir cezbesi yoksa neden durursun? Bu büyük kısmeti kaçırmana ne sebep var? Bu, bu kadar az aramakla kolay ele geçmesi imkansız olan nimeti neden oturarak beklersin. Durma, çalış; Hak yolda yürü ve kısmetini bulmaya bak. Çünkü selamet bu yoldadır. İyilik bu tarafta bulunur. Dünya ve ahiretin zenginliği böyle elde edilir.

Bu yolda yürürken iki kuvvetin olmalı; tam mertebeni bulman için bunlar senin iki kuvvet kanadındır.

Onların biri şehvet kuvvetini arttıran bilumum rahatlıkları terketmektir. Hatta mubah olan şeyleri dahi bir zaman için bırakmak yerinde olur.

Diğer kuvvet ise güçlü kuvvetli olmaktır; oldukça ibadetlerin zahirde ağır kısmını yapmalı. Daima kolay taraflarını seçmek iyi olmaz. Ancak bu şekilde nefsin elinden kurtulmak kolay olur. Bu durum kuvvet bulursa dünya ve ahiretin meşakkati kalmaz… Zafer yolları açılır. Yani Allah'ın (CC) emirlerine giden yollar, zafer meydanı senin olur.

Muvakkat bir zaman için mahrum olsan da sonra her şeyin senin olduğunu görürsün. Sonra senden büyük kerametler de zuhur eder, izzet sahibi olursun.

Bir gün gelir tam Hakk'a (CC) ermişlerden olursun. O ermişler, tam ilahî cezbenin içine düşmüşlerdir. Onlar, hak ve hakikatin çekici kuvvetine uymuşlardır. Rahmet deryasına dalmışlardır. İşte bunların derecesine çıktığın zaman edepli ol. Bulunduğun hale aldanma. Hizmette kusur etme. Asli hüviyetin olan karanlık tabiat alemine dalma.

Anlatmak istediğimiz mana yönünden şu iki ayet-i kerimeyi oku:

- "Emaneti insan yüklendi; ama kendini bilmez, nefsini kötüye kullanmak ister."

- "İnsan aceleci oldu."

Kalbine sahip ol; halk, nefis ve şeytandan gelen şeylere iltifat etme. Sabrı terketme. Başına bir iş geldiği zaman feryada başlama; bekle, sabırla bekle. Sopa ile sağa, sola yuvarlanan top gibi iradeyi biraz bırak. Süt emen bebek gibi yumuşak başlı ol. Ölünün, yıkayıcıya teslim olduğu gibi teslim ol Hakk'a (CC)… Son olarak şunları da ilave edelim: Hakk'ın (CC) zatından gayrına karşı kör ol. O'ndan (CC) başka şeye varlık verme. Kimsenin fayda ve zarar babında bir kuvvet sahibi olacağını aklına getirme. Bütün mahlukatı Hakk'ın (CC) kamçısı altında müsavi gör. Herkese gelen sana da gelir. Onlara kısmet olan sana da olur. Ama herkese istidadı kadar gelir.

51. Makale: ZÜHD ÜZERİNE

Zühd olan bazı sebepler yüzünden iki defa sevap alır; bunun biri bir şeyi terkeder, ama nefsi için değil… Bundan bir manevi huzur duyar, sevap alır. İkinci defa: Yalnız Allah (CC) emir verdiği için alır; bundan da ayrı bir mükafat kazanmış olur.

Zahid, nefsine uyarak hiçbir şey almaz, nefsine muhalif kalır. Bu hal gerçekleşince hakikate erenlerden sayılır. Veli olmaya hak kazanır; emin zümresine karışır; ariflerden olur.

Bu hale geldiği zaman bir nevi varlığı yok gibi olur. Bu durumda verilen emir dahilinde işlerini yapmaya çalışır. Sakin olur; daima huzur sahibidir. Nasibi neyse kolayca gelir.

Öyle zaman olur ki yer, içer, fakat iradesi sönmüş olur. İyiye yönelen şahsi arzuları ondan fenalık çıkmasını önlemiştir.

İşte bu durum karşısında emre uyarak iradesini karıştırmadan kader-i ilahinin önünde işlerinin akışını devam ettirmeye muvaffak olursa kârların en üstününü elde etmiş olur. Çünkü ilahi fiillere uyarak işlerini yürütmüş olur.

Burada bana biri:

- Bu kâr sözünü neden söylüyorsun?

diyebilir. Bunların bütün irade ve arzuları öldükten sonra Hakk'a (CC) ermiş olurlar. İstek, arzu, bazı dereceler kazanmak bunlar için düşünülemez. Bunlar bulacaklarını bulmuşlar, Hakk'ın (CC) has kulu olmuşlardır. Bir kula mükafat vermek olur; fakat kul kendiliğinden bir şey kazanamaz.

Biz bu soruları şöyle cevaplandırırız:

- Doğrusun; şu kadar var ki Allah (CC) onları fazlına kavuşturur; lütfuna, keremine erdirir. Kulun bütün iradesi hemen söner; ama ne de olsa beşeri alemdedir, az da olsa bir iradesi vardır. Ve bunu kötü yola koymamak için bir gayret sarfında bulunmuştur. Onun için her şey vardır; her güzellik verilmiştir. Bu verilenleri o zat, kendiliğinden elde edebilir mi? Edemez. Sonra kazanç, kâr denince akla yalnız cennetin ırmakları gelmemeli; Allah'ın (CC) ihsan buyurduğu lütuf ve hayır işe yardım da bir mükafat sayılmalıdır. Şunu da burada söylemek lazımdır ki o veli, bir çocuk gibidir; ilk zamanda iradesine fazla hakim olsa bile sonra tamamen varlığı yok gibi olur. İşte bu sırada onun her çeşit kötülüğe düşmesi muhtemel sayılır. İşte onun bu kötü işlere kapılmaması elinde değildir. Daha önceki hareketlerinin sağlam olması sonucu ona kazanç temin etmiştir ve bu kazançta onun kötü işlerden korunmasıdır.

Kazançlar çeşitlidir. Bir çocuğun da kazancı vardır. Nasıl ki ana ve babasının himayesine sığınan bir yavru için himaye edilmek bir kazançtır. Babanın rızık temini, ananın kalbine konan şefkat duygusu yine o yavru için en büyük kârdır… O

insan da bir çocuk gibidir. Halkın onu sevmesi, ona yardım etmesi kendisi için bir kazanç sayılır. Bunu Allah (CC) vermiştir.

İşte cevap: Bu kazançlar böyledir. İlahi emirleri yapmak yine bir nevi mükafat sayılır. Çünkü insan her istediğini yapamaz. Onu yapması için ilahi lütuf ve kerem ihsanı gerektir. Allah (CC) daima sevgili kullarının yardımcısıdır.

52. Makale: İMAN SAHİPLERİNİN SIKINTILARI

İman sahiplerinin bazen mihnete düştükleri olur. Bunun bazı sebepleri vardır. Daha doğrusu buna hikmet icabı demek yerinde olur.

İman sahibinin mihneti bir nevi lütuf sayılmalıdır. Hiç olmazsa Allah'ını (CC) hatırlar, dua eder. Duası makbul olur. Belki bir an için gaflete düşmüştür. Gelen ufacık bir mihnet çok iyi nimetlere sahip olmaya sebep olur.

Sonra insan niçin duadan kaçınsın? Ve niçin Allah'ını (CC) unutsun? İşte unutunca ufacık bir uyarma ameliyesi yapılır. Haliyle iman sahibi bunun nereden geldiğini hemen anlar, dua eder. Elbette o za man dualar makbul olur. İlahi lütuf ve kerem kapılan açılır.

Allah (CC) hiçbir kulun duasını karşılıksız bırakmaz. Burada olmasa da öbür alemde karşılığını verir. Haliyle bu arada kaderin de icabı yerine gelir. Bunu da unutmamak yerinde olur.

Anlatıldığı gibi bazı ufak tefek mihnetler başa geldiği zaman edep ve terbiye dışına çıkmak yersiz olur. Bir bela gelince insan kendini kontrol etmelidir. Günahını araştırmalı ve onu gidermeye gayret etmelidir.

Bir güç işe düşüldüğü zaman günah yollarını değil, sevap işleme yollarını aramak yerinde olur. Bir günah işleyince nasıl olsa işlendi diye öbürlerini sıraya koymak yerinde olmaz. Hele kader bahsinde uygunsuz yol tutmak, hiç de bir Müslümana yakışır şey değildir.

En uygun yol, dua yoludur. Bela geldiği zaman dua etmek, Allah'a (CC) yalvarmak, günahlarına tevbe etmek hepsinden iyidir.

Doğru yola hidayet eden ve en iyisini bilen yalnız Allah'tır (CC).

53. Makale: RIZA YOLUNU İSTEMEK VE ORADA YOK OLMAK

Allah'tan (CC) rıza ve yoklukta var olmayı isteyin. Bütün olanlara boyun eğip bir yana durmak, en büyük rahatlıktır. İlahi emirler dahilinde işlerin yoluna girmesini beklemek en iyi şeydir. Dünyanın cenneti, gönül rahatıdır. Buna ermek isteyen sakin ve olanlara razı olmalıdır.

Olanlara razı olmak, bunların içinde kendini Hakk'a (CC) teslim olmuş bulmak en iyi yoldur. Allah'ın (CC) mana kapısı buradan açılır. Ve kulun sevilmesi böyle oldukça gerçeğe uyar. Sıkıntı denen illet en büyük dünya azabıdır. Ahiret azabı daha başkadır. Allah (CC) bir kuluna sevgi yolunu gösterirse evvela ona gönül rahatlığı verir; o da bu rahatlık sayesinde hoş bir ömür sürer.

Allah'a (CC) kavuşma yolu buradan başlar. O'nun (CC) nuruna vasıl olma böyle tahakkuk eder.

Geçici zevklerin ardına düşmeyin. Ele geçmesi mümkün olmayanın ardıda koşmayın. Eğer kısmetse gelir; değilse zaten gelmez. Kısmet olmayan bir şeyin ardına düşmek, bir ahmaklıktır. Akılsızlık ve bilgisizliktir. İşte dünyanın en büyük azabı budur. Daha evvelki sözlerimizde geçtiği gibi en büyük dert imkansız şeylerle uğraşmaktır.

Kısmetinde yazılı şeyi istemek de ayrı bir görgüsüzlüktür. Daha doğrusu hırstır. İbadet ve kulluk tarafından incelenecek olursa şirk demek de yerinde olur…

Bu kadar istek neye? Hem Allah'ı (CC) sevenin bu kadar lüzumsuz şeyleri istemesi yerinde olmaz. Yaradanını (CC) seven, O'nu (CC) ister. O'nunla (CC) beraber başka bir şey istemek, yerinde olmaz; Sevgilinin gayrini istemek, sevgide yalancılık sayılır. Sevgili için yapılan işten ücret istemek, ayıp olur. İhlasın yokluğunu açığa vurur. İhlas sahibi, kulluk hakkını ödemeye bakar; ötesini efendisine havale eder.

Allah (CC), her varlığın sahibidir. Yapılan her işi ister ki kendisi için olsun. İster ki kulunun bütün işleri kendisi için olsun.

Bir kul şunu iyi bilmelidir ki kendisi ve yaptığı işler efendisine aittir; bu durumda nasıl kendine mahsus olmak üzere birçok şeyler talep edebilir.

Birçok yerlerde de anlattık. Kulun ibadet etmesi ona Allah'ın (CC) bir muvaffakiyet kudreti vermesi sonucudur. Ona kudret, kuvvet vermek Allah'ın (CC) elindedir.

Ceza veya mükafat beklemektense elinde bulunana şükretmek daha iyi olur.

Sonra o kul görmüyor mu ki her kimin elinde nimet çoğalırsa neticesi iyi olmuyor. Bu, çok kere vakidir. Evvela iyidir; sonra ne olduğu görülür. Azar, Allah'a (CC) darılır; kadere kabahat bulur, Nimeti beğenmez; derdi, gamı çoğalır. Kendinde olanı beğenmez, az görür. Başkasının malına göz diker.

Bu insanlar neden ellerindekine razı olmazlar? Öyle zaman olur ki bu huysuzlukları

sonunda ellerindeki de gider. Çünkü kendilerine has olan hiçbir şeyi beğenmezler.

Bütün bu durum, onları öyle perişan eder ki çabukça yaşları büyür. İşleri dağılır. Vücutları yorulur. Bir başkasının elindekine ermek için günlerce alınlarından ter boşanır. Netice olarak günah veya sevap kaygıları da yok olur ve böylece günah sayfaları dolar.

Bu arada en büyük suçları yapmaktan çekinmezler. Emr-i ilahi, onların hiç düşünmek istemedikleri bir şey olur. İstediklerini de bulamazlar. Dünyadan giderken elleri boş olur. Ne başkasının malı fayda vermiştir ne de kendi mallarından bir kazanç temin edebilmişlerdir.

O zavallılar, eğer Allah'a (CC) şükredip dursalardı en büyük nimete ererlerdi. Elinde bulunana ve kısmetine razı olup şükür ve ibadet yolunu aramış olsalardı kendileri için iyi olurdu. Sanki başkasının malına göz dikmekle, ellerine kısmetten fazla bir şey mi geçti?

İstediklerini bulamadılar, aradıklarına eremediler. Yalnız ömürlerini boşa geçirdiler. Ahiretlerini de batırdılar. Onlar bu yaptıkları ile en akılsız bilgisizlerden oldular. Kısmetlerine razı olup ibadet ve taat, ile meşgul olsalardı kendilerine yetecek kadar dünyalık gelirdi. Öbür aleme geçtikleri zaman ise, umduklarından daha iyisini bulurlardı.Allah (CC), cümlemizi haline razı olanlardan kılsın… Her hususta halini bilenler zümresine dahil eylesin. Sevip doğru yola gidenlerden eylesin.

54. Makale: ALLAH'A (C.C.) VASIL OLMAYI İSTEYEN VE VASIL OLMANIN ŞEKLİ

Ahirete hoş gitmek isteyen zahid olsun; kötü yerlerden kaçınsın. Dünyasını temiz tutsun. Allah'ına (CC) ak yüzle varmak istesin. Dünyada O'nun (CC) tevhid nuruna ermeyi arzulayan yine zahid olsun. Ahiretin güzelliğini, nimetini, tadını istemesin.

Bir kimsenin kalbinde yalnız maddi taraf varsa o zahid değildir. Ki bu maddi arzuları şöyle sıralamak mümkündür:

Şehevi arzular, dünyanın geçici lezzetleri, dünya rahatı sayılan evlad, aile, yemek, içmek, giymek, binmek, gezmek, hoş olmak, ilim yolu ile kibre, gurura kapılmak, iyi konuşmaya heveslenmek ve daha akla gelen birçok dünyaca şöhret sayılan şeyler… Bunların haricinde beş vakit ibadetler hariç desinler için yapılan şeyler, hiç de zahidlik alameti değildir.

Bilhassa bela geldi mi sızlanmak, az zarar görünce ağlamak, hafif bir menfaatin gidişi karşısında kızmak pek hoş değildir. Kaldı ki zahid olmaya çalışan için hiç yakışık almaz.

Bu sayılan şeylerin hemen hepsinin içinde nefsin isteği vardır. Halbuki zahidlik, evvela zahidlik ne ise ona uymayı sevmektir.

Yukarıda söylenen işler, çoğu insanı dünyaya bağlar. Bunların peşinde koşan kendini dünyanın daimi kalacak bir varlığı sanır. Kendi kendine nasıl olsa ben ölmeyeceğim der gibi hal ve tavır takınır. Halbuki zahid olmak için ilk başta bunları kalpten çıkarmaya çalışmalıdır. Layık olan da bulur. Gerekli olan odur ki her zahid, nefsini kötü şeylere uymaktan tuta. Bütün bu kötülükleri ruhundan kazımaya çalışmayan zahid olamaz. Her zahid, kendini daimi tevazu içinde tutmalı. Oldukça çekimser bir tavır takınmalı. Her yerde ataklık zahide yakışmaz.

Şunu da bilmek gerekir: Değeri bir nohut kadar dahi olsa dünya sevgisi kalpten sökülmelidir. Bu durum geliştikten sonra rahatlık başlar; kalpten sıkıntı kalkar. Zaten bütün dertler, sıkıntılar dünyayı sevmekle başlar. Dünya sevgisi azalınca tabiî olarak üzüntüler de azalır.

İşte dünya sevgisi azalınca Allah (CC) sevgisi çoğalır. Buna işaret olarak Hz. Resul'ün (SAV) şu Hadis-i Şerifini zikredelim:

- "Zühd yolunu tutmak, gönlü ve vücudu rahata erdirir."

Dünyanın sıkıntısı, derdi çoğaldıkça Allah'a (CC) karşı bir perde çıkar. O'na (CC) yaklaşmak kolay olmaz. Bunların inkişafı, yani Allah'a (CC) yaklaşma yolu dertlerin azalmasıyla başlar.

İşte ahireti kazanmak için bir baştan öbür başa tüm olarak dünya sevgisinden kurtulmak gerek.

Bundan sonra eğer Allah'ı (CC) bulmak bir gaye ise ahiretin de bütün derecelerini

bırakmak lazımdır. Oranın yemesini, içmesini ve daha başka ehl-i imana vaad olunan şeylerden kalbi temizlemek icab eder.

Madem Allah'ın (CC) rızası isteniyor, yapılan amelin öbür alemde mükafat getirmesi istenmeyecek.

Yapılan işlerin neticesi elbette mükafatsız veya cezasız kalmaz. Allah (CC) kimsenin istemesine bakmadan fazlasını verir veya ceza lazımsa keser… İstemeye lüzum olmadan yakınlık veya uzaklık verir. Allah'ın (CC) adeti budur. Bütün Peygamberlerine (AS) ve sevgili kullarına büyük ihsanlar etmiştir.İnsana lazım olan, bütün hayatı boyunca dünyasını temiz geçirmektir. Ahirete göçtüğü zaman orada gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalplere dahi gelmeyen iyi nimetlere erer. Bu nimetlerin tarifini zihin kavrayamaz. Tabirler bunu vasıflandırmaktan acizdir.

55. Makale: HAZZI TERK

Hazzı terk üç devrede mümkün olur. Bunun birinci devresi avama mahsustur.

Bir insan tahayyül edin, şahsi iradesinde devam eder, yer, içer; tabiatına göre hareket eder. Hiçbir dava peşinde koşmaz. Sadece bir insiyakla yola devam eder. Hakk'a (CC) ibadet etmez, dine uymaz. Hiçbir had hudud tanımaz; daha kısa bir tabirle iddiasızdır, davasızdır. Bu arada ilahi bir nazara uğrar; rahmet kapıları açık olur. Böylece ilahi bir tevafuk olarak bir gün karşısına bir nasihatçı çıkar. Bu nasihatçı salih kimse olduğundan tesirli olur; bu hal karşısında o iddiasız adam, kendiliğin, hakkı kabullenir.

Bu durum böylece devam eder gider. Çünkü o nasihatçının sözleri, o adamı yola getirdi. Her gün kendine has usulle dinlediklerini tatbike koyulur. Bu halin tabiî bir neticesi olarak ayıplarını görmeye başlar. Tabiat ve nefsin peşinde koştuğunu sezer. Ani olarak iman yoluna girmiş olur. Allah (CC) yolunu kendine seçer; şeriatın emirlerine göre hareket eden halis bir insan haline gelir. İlk defa gitmekte olduğu tabii hava söner, yavaş yavaş kötülükleri bırakır. Haram şeylere yaklaşmaz. Şüphelilerden çekinmeye koyulur. Halkın minnetini, dünyanın uygunsuz işlerini bir yana atar, Allah'ın (CC) verdiğine ve O'nun (CC) emirleri ile gelene bakar. İslam dininin:

- "Helaldir."

Dediği şeyleri alır. Yemesinde, içmesinde, giyiminde, kuşamında, ahlak ve fazilet yolunu arar. İster ki hep taata, ibadete sevk edecek şeyleri yapsın; Ötesini yapmasın.

Bundan sonra onda Hakk (CC) vergisi bir anlayış hasıl olur; bilir ki dünyadaki kısmetini yiyip bitirmeden ölmez. Sakin olarak düşünür, helal yer; mubah yoldan kazanır, günlerini böylece geçirir gider.

İkinci devre başladığı zaman o, bir velidir. Hakikata erenlere dahil olmuştur. Haslara katılmıştır, azimet sahibi olmuştur. Bu kere yaptığı işleri daha ince bir süzgece tabi tutmaya başlar. Emirle yer, ilahi duygu ile hareket eder.

Üçüncü devre başladığı zaman ona bir ses gelir. Bu seste:

- "Ayaklarına takılanları bırak… Dünyayı ve ahireti terket. Bunları isteme…"

Emri verilir. Daha sonra:

- "Bir baştan öbür başa bilcümle izafi mevhum varlıklardan uzaklaş, hepsini bırak. Yersiz varlıkları yok bil; tevhid nuruna dal ve onda güzelleş."

Daha bunlar gibi birçok emirler.

Artık şirk terkedilmiş irade, Hakk'a (CC) bağlanmış ve o, tam bir edep ve terbiye

içinde ilahi huzura kavuşmuştur. Gönlü boş… Başı öne eğik; ne sağında olan ahirete ne de sola geçen dünyaya bakar. Halk sağlığı, bir sürü garip istek ve bunlara benzeyen şeyler kalbinden silinmiştir.

Bu makam son duraktır. İzzet tacı ve ilahi saltanat bu makamda verilir. Sonsuz bilgiler bu devrede gelir. Fazilet ve ihsanların çeşitleri bu makamdan daha çok verilir. Bunlar verilirken ona:

- "Bunları al, giyin, kuşan; nimetlerden faydalanmayı bil… Yalnız sakın edep dışı iş yapma, bunları kabul etmemek gibi şeyler aklına gelmesin. Çünkü iyiliği kabul etmemek sahibine hakarettir. Nimeti az görmektir."

Denir. Alır, giyer; yer, içer. Her türlü ilahi nimetlerden faydalanmaya başlar. Bir zamanlar nefsinin emriyle aldığı şeyleri şimdi kudret eli ona verir.

Sözü buraya kadar vardırmışken nimetlerin alınması ve yenmesi için bazı haller olduğunu söylemek isterim. Bunları dört kısma bölmek yerinde olur:

Birincisi: Tabiidir; nefse, şeytana uyarak yemektir. Bunu hemen söylemek lazım gelirse "Haram" olduğunu söyleriz.

İkincisi: Kur'an ve hadiste belirtileni yiyip içmektir. Yani Kitap ve sünnete göre… Bu şekilde bir yiyip içmek şer'îdir. Adı ise "Helal ve Mubah."

Üçüncüsü: Emirle almak. Herhangi bir işi yapmak için ruhi bir emir beklemek. Bu iyidir; fakat herkeste olmaz; yalnız velilerde olur.

Dördüncüsü: Bu en üstün derecedir. Burada emir, istek ve arzu herhangi bir işaret beklemek yoktur. Bu makamda olanlar iradeden soyunmuşlardır. Burada bulunanlar, kadere tabi olan zatlardır. Bunlar, her şeyi Allah'ın (CC) fazl ve ihsanı ile görür. Bunlar salihlerdir. Bunlara salih demekle de hudud çizmiş oluruz. Yalnız bir ayet-i kerimede:

- "Allah (CC), sevgili kullarının hamisidir. Salihlere O (CC) sahip olur."

Belirtilen salih vasfına nispeten biz de salih diyoruz.

Bu son makamın sahiplerini birkaç defa anlattık. Burada bir daha anlatmadan geçemeyeceğiz. Bunlar tamamen maddi varlıklarından âri, beri insanlardır. Kendi şahısları için ne bir iyilik düşünebilirler ne de kötülük. Bunları kader eli çevirir. Kader eli yardımlarına koşar. Bu hal çok büyük bir iştir. Sözle anlatılmasına da imkan yoktur. Ancak zevkle bilinmesi gerektir…

Bunların zamanları da hayli gariptir. Bazı zamanlar öyle bir ağırlık duyarlar ki ihtiyarsız bağırmaya başlarlar. Fakirlik veya zenginlik bunlar için bir mesele olmamasına rağmen dilenmeleri de mümkündür.İşte bunların ömrü çok garip hadiseler içinde geçip gider. Olacakları kadar olmuşlardır. Allah (CC) kudsiyetlerini artırsın. (AMİN)

56. Makale: KULUN HALKI VE NEFSİ BIRAKMASI

Kul şahsi hevesi, nefsi, iradeyi, dünya ve ahiret ümitlerini bırakmalıdır. Bunları bırakıp kalbine yalnız Allah (CC) sevgisi girdiği an doğruyu bulmuş sayılır. Artık kalbinde yalnız Allah (CC) sevgisi vardır. Her şeyi Allah'tan (CC) ister; başka bir şey arzu etmez. Çünkü Allah (CC) onu kullar arasından seçmiştir. Onların içinden saf olarak almış; hem kullara sevdirmiş hem de kendisi sevmiştir.

İnsanların kalbi, o sevilmiş, seçilmiş insanın sevgisiyle doludur. Bu yapılanlar, onun için bir nimet sayılır. Sonra sonsuzluk ifade eden hoşluklardır. Bunların içinde ebedi kalma saadeti vardır. Kul, bu halinde elinde olmayan ilahi bir irade ile düşünür ve ilahi tecelliler arasında kendisini yok olmuş bulur. Hakk'ın (CC) tedbiriyle hareket eder. O'nun (CC) dilediği gibi olur, O'nun (CC) rızasına göre razı olur. O'nun (CC) emrine uyar, başkasını bilmez. O'ndan (CC) başka kimsede varlık göremez. Bu durumda bilir ki fiil, söz ve hareket hepsi Hakk'a (CC) tabidir.

Bu durumda ilahi vaadler alır; hayal dahi edemediği şeyleri bulur ve alır. Burada da ilave yapmak gerekirse deriz ki, kulun iradesi yok olmuştur. Yalnız ilahi irade kendini gösterir.

Bu mevzuyu biraz açmak isteriz. Kastımız, kulun iradesi yok olduktan sonra bazı değişiklikleri bildirmektir. Kul bir iş diler, fakat kendi iradesi ile değil. Hakk'ın (CC) iradesi dahilinde. Az zaman sonra o değişir, başka bir şekil alır. Bu değişik iş, belki o kulu üzer; ama üzülmemek gerek. Çünkü Allah-u Teala (CC) Hz.leri şöyle buyuruyor:

- "Biz bir iş değiştirdiğimiz zaman ancak yerine ondan daha iyisini, daha güzelini veya aynısını getiririz. Allah'ın (CC) her şeye kadir olduğunu bilmez misin?"

Burada sözle söylenmesi gerekmeyen işler vardır ki onu yalnız tasavvuf ehli bilir.

Yukarıda zikredilen Ayet-i Kerimenin bir nüzul sebebi vardır. Ama biz bunun üzerine duracak değiliz. Yalnız bazı hususları belirtmek için anlatmakta fayda vardır.

Hz. Peygamber (SAV) irade bakımından Hakk'ın (CC) emir ve tecellisine bağlıydı. Şu kadar var ki bazı ilahi irade yönünden iyi, fakat zuhur eden hadiseler cihetinden zahirde hatalı görülen şeyler sezerdi; ama kalben… Bunu bilen ancak Allah'tı (CC). Değiştirmek de Allah'a (CC) ait idi. Hal böyle iken değişen bazı ayetler Peygamberi (SAV) üzerdi. Bunun üzerine bu ayet nazir oldu. Peygambere (SAV) ihtar edildi.

Tasavvufi ve öz manası ele alınırsa şu ayet-i kerime de kastımız olan inceliği belirtmeye yeter:

- "Dünyanın geçici nimetlerini istiyorsunuz. Halbuki Allah (CC), öbür alemin güzelliğini sever. Eğer geçmiş bir hüküm Allah (CC) tarafından verilmiş olmasaydı sizi büyük bir azap tutardı; bu yaptığınız işin cezası olurdu."

İşte burada sözü edilen “geçmiş hüküm”, ilahi iradedir. Buna Hakk’ın (CC) arzusu denir. Bu irade hiçbir an değişiksiz olmaz, daima değişir. Makamı buraya varan kul, iradesi ile bir iş yapmaya kalkarsa ceza görür. Hakk’ın (CC) iradesine göre hareket edip fakat kalbine bir şey gelirse yalnız bir histen ötürü olur. Aksi halde: “Bu neden oluyor?” gibi sözler sarfedilirse Allah (CC) kulunu azarlar, kaderin daima değişmesi gerektiğini söyler, sonunda şöyle buyurur:

- “Allah’ın her şeye kadir olduğunu bilmiyor musunuz?”

Bunu biraz tefsir etmek gerekirse şöyle:

- “Sen kader denizindesin. Onun dalgaları seni çevirmektedir; kah bu yana kah öte yana.”

diyebiliriz. Şunu da burada ilave etmeliyiz ki her veli son makama erdiğini sandığı derece, bir nebinin ilk adımı olsa gerektir. Velilik ve ilahi iradeye geçtikten sonra yalnız nebilik, yani peygamberlik makamı vardır. Ve her veli, peygamberin makamına ermesine imkan olmadığını da bilmelidir. En iyisini Allah (CC) bilir.

57. Makale: KADERDE NİZA YOKTUR

Bütün manevi haller saklıdır. Allah (CC) dostu da onları saklamaya memurdur. Her saklanması lazım gelen şeylere Kabz hali, diğerine de Bast tabir olunur. Bu cihetten bir velinin iki hali vardır demek icap eder:

Biri Kabz (Sıkıntı), öbürü Bast (Serbest).

Hali muhafaza Kabz; kaderle hareket etmek Bast'tır. Kadere uymak, serbest haldir. Ona bağlı olarak işleri kader çerçevesi içinde görmek en rahat alemdir. Daha sonra zuhura gelecek manevi halleri saklamak lazımdır. Bir veli, kerametini saklamak zorundadır.

Kaderde saklanacak bir şey yoktur. Bu yüzden ona münakaşasız uymak, onun zuhurunu beklemek en iyisidir. Gelen kendiliğinden gelir. Olacak iş, istenmese de olur.

Bunların kendine göre makamları vardır. İrade-i İlahîye ile hareket eden kimsenin kaderden haberi olmayabilir ki o kimseden bazı haller zuhur edebilir; bir nevi keramete benzer… fakat değildir. Bu sebepten zuhura gelecek bir işi saklamak yerinde olur. Çünkü hikmeti bilinmez. Çünkü iyi sanılan şey kulun arzusu hilafına çıkması mümkündür.

Kader-i İlahîye tam dalmış olanda böyle bir mahzur yoktur. O, kendisine bir şey izafe edemez. Keramet bile olsa kader-i ilahi olduğunu bildiği için açığa vurmasından bir zarar gelmez. Bu makam çok ağır bir makamdır. Bu kader makamına girmek için birkaç devre geçmesi lazımdır.

Başta insanın bu makama ermesi ilahi irade ile istendiği takdirde kendisine şahsi istek ve temenniler hakkında bazı emirler vaki olur. Bazı zamanlar bir yoklama gibi sual gelir. Suale benzemez, ama öyle demek daha iyi olur. Mesela:

- Bu iş nasıl?

Gibi bir teklif vaki olur. Bunu takiben de:

- Bu işi bırak.

Emri gelir. Daha başka şekilde zühd yolu telkin edilir. Ve o yolu tutar. Böylece bir zaman kalbi boşalır. Bütün istek, arzu, temenni yok olur; yalnız Allah (CC) aşkı kalır.

Bundan sonra gelecek tecelli değişebilir. Bazı vasıtalarla istemeye izin verilir. Kısmetini istemeye başlar. Çünkü kısmetini alması ve nasibini yemesi lazım. Bu sebepten yer içer, ama kaderin içinde kaldığını iyi bilir. Bunu bildiği halde yine Allah'a (CC) dua eder. Nasip ister. Halbuki istemese dahi o şeyin geleceğini bilir. Bunu yapmasının sebebi de edep icaplarına uyduğunu göstermektir. Bunu böyle yaptığı için Allah (CC) indinde sevgi derecesi daha çok artar. Kerametlerin

saklanması halinden kurtulmak bir nimet sayılır. Bir velinin her işi açık olması da ayrı bir fazilettir. Bu duruma gelmek için isteme derecesine çıkmak lazım. Haddi aşmamak bir yüktür. Buna her veli dayanamaz. Bu makam ağırdır. Kader içinde kalmak daha iyidir. Bir sürü güçlükler ve sır saklamalar ağır bir vazifedir. Ama kader içinde hoş geçinmek daha rahattır. Çünkü gizli tutulması gereken bir hal yoktur.

- İşte kaderdir, ne ise oluyor.

denir, geçilir.

Burada bir sual tevcih etmek mümkündür. Bu da bizim bu anlattığımız son şekil için bir, Kaderiyeci tabirinin kullanılma tehlikesidir.

Madem kader içinde hareket ediyor, o halde emir ve vazifelerin ne lüzumu var? Sonra:

- "Ölüm gelinceye kadar Allah'a (CC) ibadet et."

Ayetini red demek oluvor gibi bir söz söylenmesi beklenebilir.

Bunun cevabı basittir. İlk bakışta hiçbir veli böyle bir kötü yola girmez. Allah'ın (CC) sevgili kullarını böyle bir hareket yapmaktan tenzih ederiz. Şu iyi bilinmelidir ki bu kadar yüksek bir makama eren kötülük yapamaz. Kötülüğe ait bütün arzuları sönmüştür. Daha evvel de belirttiğimiz gibi bu hal lafla değil, kolay anlaşılması için evvela hal sahibi olmak lazımdır. Bir insan, ilahi kudret ve kuvvet sayesinde en üst makama çıksın; sonra da dinin emirleri dışında iş yapsın; bu imkansızdır. Bir defa bu makam sahibinin iradesi Hakk'a (CC) bağlıdır. Hakk (CC) ise en güzel şeyleri ister. Hakk'tan (CC) güzel işler zuhur eder. O insan, iyi iş yapmak için bir güçlükle de karşılaşmaz. Allah (CC) onu her kötülükten esirger. Nasıl ki Allah-ü Teala (CC):

- "İşte biz, ondan bu şekilde kötülükleri bertaraf ettik. Çünkü O, bizim sağlam kullarımızdandı."

Buyurdu. Diğer ayette ise:

- "Bütün kullarım üzerinde senin hükmün olamaz."

Buyurdu. Bu, şeytana bir azar idi.. Ayrıca şeytanın:

- "Yalnız Allah'ın (CC) halis kullarına bir şey yapamam."

Dediğini de Rabbimiz (CC) bize haber veriyor.

Yukarıdaki sualinle senin bir zavallı insan olduğun anlaşılır. Zamanımızın sapıkları gibi bir veliyi görmek yerinde olmaz. Veli, Allah'ın (CC) himayesindedir. Diğeri ise şeytanın kucağındadır.

Allah’ın (CC) himayesinde olana şeytan nasıl yanaşır? Böyle bir makam sahibi için kötü şeyler nasıl düşünülür? Yukarıdaki soruyu sormak kadar düşünmek de bir hatadır. Bu yolun hakiki yolcuları, yalnız hal sahibidir. Onlar, sözde bir veli geçinip dinin emirlerini hiçe sayan değildir. Bu sual yolunu takip edenler, bir sapıklık içinde bulunmaktalar.Allah (CC) sonsuz kuvvet ve kudretiyle bizleri bu yolun sapıklarından saklasın. Ve bizleri muhafazası altına alsın. Bizleri ve bu yolun hakiki yolcularını gerek dış ve gerekse iç alemi zengin olanlardan kılsın. İyiliklerini üzerimizden eksik etmesin.

58. Makale: HER YANI BIRAKIP ALLAH'IN (C.C.) FAZİLET KAPISINA DÖNMEK

Bütün yönleri bir yana at, bırakıp attığın şeylere yanaşma. Onların birine dahi iltifat, maneviyatı yıkar, ilahi faziletin kapısı sana açılmaz. Allah'a (CC) yaklaşamazsın.

Tevhid nuruyla bütün cihetleri kapa. Kendini, nefsini, bilgini ilahi ilim karşısında yok gör. Kalp gözün açılır. Fazilet kapılarını baş gözünle dahi görmeye başlarsın. Artık baş gözün maddi göz değil, kalp gözüdür. İman, yakın nurudur…

Bu nur, iç alem parladıktan sonra dışa vurur. Bir evin içi aydınlık olduktan sonra gecenin dışardaki karanlığını deler gibi dış alemi aydınlatır. Bu nur, zuhur ettikten sonra her varlığın ona uyar. Allah'ın (CC) verdiği o nur önünde eğilir; bir vaad-i ilahi icabı bunlar oldu.

Nefsini ezme; onu kötülüğe atma. Ve onu kendi başına bırakma. Onu kendi isteğine bırakırsan şaşar; halka bağlanır. Hakk'ı (CC) unutur. Maddi kuvvete ve sebeplere güvenir; mahvına sebep olur. Hayır kapılarını sana kapar.

Nefsi kendi başına bırakmak bir cehalettir. Allah'a (CC) bir eş tutmaktır. Bu yapıldığı takdirde mukabili olarak manevi taraf kapanır. Çünkü Hakk (CC) terk edilmiş ve batıl tutulmuştur. Şunu da bilmelisin ki ilahi kapılar her zaman açıktır. Her an tevbe yolları görünmektedir. Onları tuttuğun an yine Hakk (CC) yardımına erersin; merhamet eli seni yine kurtarır.

Bir defa kapıldım, deyip ötesini aramamak olmaz; Allah'a (CC) dönmek istediğin an kabul olunmuş sayılırsın.Dön ve yalvar; O'nun (CC) rahmeti seni tutar. Hastalıklara şifa verir. İstediğin zenginliği ve her güzelliği bulursun. Eğer yine bir şaşkınlık yapmazsan böylece kalırsın ve yokluk senin için yok olur.

59. Makale: BELAYA SABIR NİMETE ŞÜKÜR

Halin iki durumdan başka yorumlanamaz. Onlar, bela ve nimet halidir.

Bela içinde isen sabretmeye çalış. Sabretmeye çalışmak, her insan için en az yapılması gereken bir vazifedir. Bundan sonra sabırlı olmak var. Zorla sabretmek, pek iyi sayılmaz. Bizzat haliyle sabırlı olmak daha iyidir. Ama güzeli rızadır. Bundan sonra uysallık gelir. Uysal olmak, bir insan sahibi için en iyi şeydir.

Kendini yok görüp kadere teslim olmak da iyidir, ama herkes bunu yapamaz. Bu, varlığını ilahi varlığa veren zümrenin işidir.

Sana gelen nimet olduğu takdirde şükür yolunu tutman gerekir. Bu şükür ise üç şekilde olur: Dille, kalple ve bütün duygularla.

Dil İle Şükür: Bütün nimetlerin Allah'ın (CC) olduğunu itiraf etmek. Nefse, kuvvete, halka, güç ve kuvvetine bir pay çıkarman şükrü bozar. Birçok vasıta ile sana iyilik yapılabilir. Bunları da Allah (CC) tarafından yaratılmış birer sebep bilmen gerek. Çünkü dış görünüşte her ne kadar bazı sebepler ve deliller varsa da bunların ötesinde ilahi kudreti sezmen gerek.

Her şeyi yapan Allah'tır (CC); yaratan, veren, getiren O'dur (CC). O (CC), şükredilmeye herkesten daha layıktır. Neden sebeplere bağlanmak doğru görülsün? Asıl sebebi de yaratan Allah (CC) olduğuna göre şükre hak kazanacak olan da Allah (CC) olmalı, değil mi?

Sana bir hediye gelse, o hediyeyi getiren güzele mi bakman lazım?.. Ona mı nimet sahibi diye itibar göstermen gerek? Hayır, asıl o hediyeyi sana gönderene şükür ve saygılarını takdim etmen gerekir. Nimeti getireni görüp onun esas sahibini unutuyorsan şu ayetin bildirdiği zümreye dahil olursun:

- "Onlar, dünya hayatının dışını bilirler, bunun ötesinden gafildirler."

Akıllı kimse, işin sonunu bilendir. Sebeplere bağlanan kısa akıllıdır. Dışa bağlanıp işin iç alemini unutmak bir cahillik sayılır.

Kalp İle Olan Şükür: Bu bir itikat işidir. Buna inanmak lazımdır. Kopmaz bir manevi bağa sarılmak gerektir. O bağ şöyle gelişmelidir; bilmelisin: İçinde ve dışında durmanda veya yürümende ne gibi tad ve iyilik varsa hepsi Allah'ındır (CC). Hatta yaptığın şükür bile. Kalben bunları bildikten sonra dilin ona bir tercüman olmalıdır.

Allah-ü Teala (CC) Hz.lerinin şu ayetlerine iyice inanmalısın. Çünkü kalpten bunlara inanmış olman bir şükürdür:

- "Sizde olan bütün nimetler Allah'tandır (CC). Allah (CC), dışınıza ve içinize nimetlerini bol bol sermiştir."

- "Allah'ın (CC) nimetlerini saymakla tüketemezsin."

Bunlara inanmış olan bir iman sahibi için Allah'tan (CC) başka yardımcı ve şükre layık kimse düşünülebilir mi?

Duygularla Olan Şükür: Bu da bütün duyguları ibadetle kullanmakla olur. Şunu da ilave edelim ki Allah'ın (CC) emirleri dışında hiçbir sese kulak vermemek lazımdır. Bu durumda nefis, şeytan ve şahsi arzu uyulmaması gereken şeylerdir. Allah'tan (CC) gayri hiçbir şeye uymamak lazımdır. Hele Allah'a (CC) ibadet eder gibi bir şeye tapmak hiç olmaz. Bu yapıldığı takdirde zalimler içine girilmiş olur. Bu zümreye zalim denildiği gibi haksızlıklar için cebir kullanan demek de olur. Allah'ın (CC) emri dışında başkasına emir vermek, bir zor kullanma olmasa dahi zulümdür. Bu hali insan şahsi için yapsa da zulüm olur. Bu yol, salih ve yararlı insanların yolu sayılmaz. Bunlar hakkında ilahi hüküm şudur:

- "Allah'ın (CC) emri haricinde hüküm veren fasıktır…"

denir. Diğer bir ayetle ise kâfir olduğu beyan edilir.

Bu işin sonu da iyi olmaz. Netice ilahi bir azap olan cehenneme kadar götürür. O cehennem, akla gelen basit ateş gibi değildir. Onu tutuşturacak şey, kükürt taşı ve insandır. Dünyanın hafif ateşine bir an dayanmak imkansızdır. Ahiretin büyük azabına nasıl dayanılır? Nefse uyar, halka tapar, Hakk'ı (CC) bırakırsan gideceğin yerin cehennem olacağını unutma. O gün orada:

- "Kurtuluş, kurtuluş…"

diye bağırmak fayda getirmez. Her ne kadar:

- "Allah… Allah… Allah…"

söylesen yine seni çıkaran olmaz. Ancak imanın elden gitmemişse bir zaman yanar, sonra çıkarsın. Ancak günah kadar yanmak lazımdır.

Nimet ve bela halinde ol ve onların icaplarını yerine getirmeye bak. Bütün ömrün bunların dışında değildir. Yukarıdan beri anlattığım gibi her şeyin has hakkını öde… Belaya sabret… Nimete de şükür…

Bela halinde insanlara şikayette bulunma. Bu halinde en ufak bir sıkıntı hali dahi belli etmemeye çalış. Halini kimse bilmesin. Hakk'ı (CC) itham etme. Hikmetine karışma. Nimetini boşa götürme. Dünya ve ahiretle işlerine yarayacak şeyleri seç. Eğer bir derdin varsa Allah (CC) istemedikten sonra kimse şifa veremez.

- "Derdi Allah (CC) verdi; şifayı kul verdi…" deme. Derdi veren Allah (CC), şifa sebebini de veren yine O (CC). Aksi halde Hakk'a (CC) eş koşmak olur. Halbuki O'na (CC) mülkünde ortak yoktur.

O’nun izni (CC) olmadan iyilik ve kötülük olmaz. Ne gelir olur ne de gider. Gerek afiyet gerek gayrı hepsi O’nun (CC) emriyle olur. Gerek dış aleminde gerekse iç aleminde insanlara fazla kıymet verme. Herkesi olduğu kadar değerlendir. Netice de onlar da senin gibi bir kuldur. Allah’ın (CC) isteği olmasa senin hiçbir şeyin zayi olmaz. Bu hallerde sana düşen en büyük iş, sabretmek ve razı olmaktır. Çünkü Hakk’ı (CC) bırakıp halka koşmak haramdır, yasaktır.

Hakk’ı (CC) her kötülükten tenzih et. Nefsin şerrinden ona sığın. Tevhid yoluna gir. O’nun (CC) birliğini itiraf et. Nefsin elinden kurtulman en büyük iştir; buna çalışman lazımdır. Taa ömür sona erip nefsin bitinceye dek sabırlı ol; Hakk’ın (CC) emirlerine uy.

Elbet darlık gider. Bir gün olur darlık kalkar. Nimet gelir; saadet, selamet yolları açılır. Peygamberimizin (SAV) halini düşün. Diğer Peygamberlerin (AS) başına gelenleri dinle. Bilhassa Eyyub Peygamberin (AS) hali senin için en büyük derstir. Hepsinin sıkıntısı gitti; hem de gecenin gündüze karşı yok olan karanlığı gibi. Yaz olunca kaybolan kışın soğuğu gibi. Her şeyin bir zıddı vardır. Her şeyin bir sonu ve her şeyin bir bitim tarihi olur. Sabır, her iyiliğin anahtarı hükmündedir. Bir Hadis-i Şerifte:

- “Bir vücut için kalp ne ise iman sahibi için de sabır odur.”

Buyuruldu. Diğer yerde ise:

- “Sabır, imanın hepsidir.”

Buyurulmuştur.Şükür, nimetin saklanma kabıdır. Gelen her nimet bir muhafazaya muhtaçtır. Muhafaza edilmezse yok olup gider. Nimetlere şükür etmediğin zaman elinden hepsi gider. Bu anlatılanlar, büyük öğütlerdir; bunları oku. İbret al. İnşaallah bir gün kurtulursun.

60. Makale BİDAYET VE NİHAYET

Bidayet, belli ve rastgele bir hayattan meşru olana çıkmakla başlar… Emre geçilir. Sonra bu da kalkar; kader başlar. Bunun neticesi yine rastgele yaşanan bir hayata dönülür. Bunu iyi anlatmak için şu misali vermek yerinde olur:

İlk önce bilinen bir hayat başlar. Yani: Çocukluk alışılmış bir hayat olarak devam eder. Yedi yaşıa gelince birden değişir; tahsil çağı başlar. Bir zaman serbest yaşamayı kaybeder. Netice yine eski hayata döner, serbest yaşar. Fakat bu dönüş eskisine az benzer, birtakım vazifeler uhdesine tevdi edilir.

İşte bir velînin ilk ve son devrine misal. O velînin tekrar bilinen hayata dönmesi lâzımdır. Ve döner. Ama bu arada onun için şart olan kendini bilmektir. Artık ilk devir geçilmiş, son devre ulaşılmıştır. Bu devir son derece nazik bir devir sayılır; bu yüzden yeme, içme, giyme, evlenme ve daha başka maddî zaruretlerin giderilmesinde dinî emirleri tatbik etmesi icap eder. Bütün hareketlerinde Hz. Peygambere (SAV) uyması gerekir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruluyor:

- "Resûl'ün (SAV) yararınız için getirdiği şeyi alın. Yasak ettiği şeyleri yapmayın."

- "Söyle, eğer Allah'ı (CC) seviyorsanız bana uyun; bunu yaparsanız Allah (CC) da sizi sever."

Nefsini kurtar. Onun tembelliğini gider. Şahsî ve kötü arzularını kır. İçinde ve dışında Allah'ın (CC) birliğinden gayrisi kalmasın; için tevhid nuru ile dolsun; dışın ibadetle bezensin. Emir ve yasak babında titiz ol. Senin daimi adetin bu minval üzere devam etsin. Anlayışın, davranışın ilahi emirlerle olsun. Yürüyüşün ve duruşun ona göre ayarlansın. Gecen gündüzün böyle geçsin. Darlığını ve genişliğini buna göre ayarla. Hastalığına burada şifa ara; sağlığını bu yolda devam ettir.

İşte kader yoluna böyle gir. Burada kader seni kucaklar. Varlığın hiçbir tesiri olmaz. Kuvvetin bir iş göremez olur. Ortada yalnız kader hüküm sürer.

Kalem ne yazdı ise sana gelir. İlahî bilgi seni kuşatır. Emniyet ve muhafaza altında bulunursun. Hakk (CC) seni her kötülükten esirger.

Bu arada birçok sapıklık yolları açılır. Sakın yolunu değiştirip sapmayasın. Birçok kimseler bu yolda şaşar, ama sen şaşma. Zaten ilahi kuvvet seni esirger. Yeter ki O'na (CC) teslim olmasını bilesin. Allah-ü Teala (CC) Hz.leri şöyle buyurdu:

- "Kur'an'ı biz indirdik, onun muhafızı biziz."

- "Biz böylece ondan kötülüğü çevirdik. Çünkü O, bizim doğru kullarımızdandı."

Yolunu şaşırmak istemediğin müddet esirgenirsin.

Elinden muayyen bir zaman için bazı kısmetin eksilir. Bu az bir zaman devam eder; yani nefsini yola getirinceye kadar. Buna alışman lazım.

Ey tabiat içinde kalan, ey nefis ve kötülüğün geçiş yollarında duran zavallı; bırak onları. Senin için bunlar bir yüktür. Bunlar senin için yük olmasın. Fenanın eşiğine bu yükle varılmaz; fenayı buluşun Hakk'a (CC) yaklaşma haliyle başlar. Fenanın kapısına varılmayınca Hakk'a (CC) vusul nice olur.

Bırak bu yükleri. Ufak bir hal görünce erdiğini sanma. Dünya varlığını kalbinden çıkar. Çıkar ki o tabiat karanlıkları iman nurunu söndürmesin.

Tabiat ölmez. Sen ölünceye kadar o zulmet olmaz, bunu iyi bil. Eğer yok olsa insan melek olur. Tecelliye uyulur. Hikmet kalmaz; emirler hükümsüz olur.

Bekle; bir zaman böyle gider. Daha sonra her arzun verilir. İşte bunu anlatan şöyle bir Hadis-i Şerif vardır:

- "Dünyanızdan bana üç şey sevdirildi: Güzel koku, kadın ve gözümün nuru namaz."

İşte bir zaman maddî şeyleri bırakıp sonra istemek. Buna istemek denmez, "sevdirildi" denir.

İşte bir zaman sonra sana da isteklerin verilir; zamanı gelince bol bol.

Bu hal Peygamberlerindir (AS). Onlar en çok istidatlılardır. Zaman geçince ilahi rahmet şümulünü gösterir.

Her velî, halince Peygamberleri (AS) kendine örnek almalıdır.İşte işin ilki bir garip halle başlar. Sonu ise olgunlukla biter. Her velî, kendini emre vermeli. İlahî emirler dışına çıkmamaya gayret etmelidir.

61. Makale: YAPILAN İŞİN DURUMU BELİRİNCEYE KADAR DURMAK

Her imanlı ayık olmalı. Kaldı ki ayık olmak, her işin aslını bilmek bir vazifedir. Her geleni almak değil, onun aslını araştırmak gerekir. Ta verilen hüküm belli oluncaya kadar durmalıdır. Helalliği bilinecek, mubah olduğu anlaşılacak, ondan sonra kabul faslı başlayacaktır.

İman sahibi teftiş eder, sonra alır. İçi bozuk, münafık ise önüne geleni alır. Peygamber (SAV) Efendimiz bu manaya işaret ederek şöyle buyurdu:

- "Mümin, işin temeline vakıf olandır"

Bir başka Hadis-i Şeriflerinde ise şöyle buyurdu

- "Şüpheliyi bırak, şüpheli olmadığı bilindikten sonra kabul et."

İman sahibi önüne serilen her sofraya oturmaz; bekler. Verilen her şeyi içmez. Teklif edilen her kadını almaz. Bunların dışında kalan diğer işlerde yapılan tekliflere de hemen koşmaz; bekler, sağlam hüküm verilinceye kadar elini sürmez. O hüküm verildi mi iş tamamdır. Yer, içer; ibadet eder. İş bu sayılanlar, her iman sahibinin en az uyması gereken iştir.

Şayet iman sahibi takva derecesinde ise daha titiz davranır. İyi olduğuna dair hüküm verilse dahi yine bekler. Belki de sonra verilecek emirlerin gereği yapılınca şimdikinden üstün dereceler alacaktır. Bilinmez ki…

Burada üç hal anlatmak icap eder:

a) Bu her müminin işidir. Allah'ın (CC) emirlerine göre iş tutmak.

b) Bu velîlik mertebesidir ve fenafillah halidir. Bunlar yalnız kadere uyar.

c) Bu zümre sayılan iki zümreden daha üstündür. Belki de yaptıklarının hiç farkında olmazlar. İşlerinde yalnız kudret eli hüküm sürer; hasılı büyük insanlardır.

Birinci derecede olana yine beklemek gerek. Ama ikinci için değil… Üçüncü dereceye varan için değil…

İş bu üçüncü derecede belirtilen zatlar, yer içerler. Bunlardan ilahi emir dışı hareket çıkmaz. Bu vasfı alan belirttiğimiz iman sahibi kötü işlere karşı mahfuzdur. İman hudutlarını aşması beklenemez. Allah (CC), Hz. Yusuf'u (AS) esirgediği gibi bu vasfı alan iman sahiplerini de kötülüklerden korur.

Kul, bu durumda esirgenen ve her işi kolaylıkla biten biridir. Sanki iyi yollar onun için sonuna kadar açık. Aksi ise kapalıdır. Rahatça yürür; ilahi emirleri usanmadan, üşenmeden yerine getirir.

İradesi Hakk'a (CC) bağlıdır. Onun rızasını almak, Hakk'ın (CC) rızasını kazanmak

olur. Bu makam çok yüksektir, velîlik mertebesinin en üstünüdür. Bunlar Peygamberlik derecesine kadar ulaşmış büyük sır sahipleridir.

Böylece bütün gidişatını, yolunu Allah (CC) yolunun hakiki yolcularına uydurmalıdır…

62. Makale: SEVGİ, SEVİLEN VE GEREĞİ

Acaiptir, bir mümine yakışmaz, ama yine de söyler:

- “Falan yakınlık kazandı veya uzaklaştı.”

- “Falana dünyalık verildi veya iflas etti.”

- “Şu adam zengin oldu veya fakirleşti.”

- “İşte şu adam var ya, o büyüdü yahut küçüldü.”

- “Şu insanı görüyor musun? İşte o dillere destan oldu yahut unutuldu.”

Daha bunlar gibi birçok sözler. Hepsi dedikodu cinsinden. Bu sözler, bir iman sahibinin ağzında iyi olmuyor; yakışmıyor. Herkesin kendine has bir karakteri ve yolu vardır. İman sahibinin de bir yolu olmalıdır.

Acaba iman sahibi bilmezmi ki? Allah (CC) birdir, birliği sever. Her şeyde tek olmayı diler. Sevilme babında da tek olmayı ister. Kendinden başkasının sevilmesini istemez. Zaten iki sevgi bir arada olmaz. Hakk’tan (CC) başkası sevilince Hakk (CC) sevgisi kalmaz. İnsan başka sevgilerle ve çeşitli dedikodularla uğraşınca Hakk (CC) sevgisi zedelenir.

Her iyilik edene bağlanmak olmaz. Bir başkası sevilince Hakk (CC) sevgisi kalpte azalır. Allah (CC) Gayûrdur. Orada yalnız kendi sevgisinin bulunmasını ister.

Başka şeyleri üzerinden bir yana at. Başkasını dilinden bırak. Onlara koşmaktan vazgeç, onların yaptığı iyiliği Hakk’tan (CC) gör. Eğer kuldan görürsen kulu seversin. Çünkü Peygamberimiz (SAV) şöyle buyurur:

- “Kalp, iyilik edeni sever.”

Allah’ın (CC) sevgisine layıksan o seni esirger. Her yandan halkı senden keser. Her bakımdan O’nu (CC) sevmek için halkın yolunu sana uğratmaz. İşte o zaman Hakk’a (CC) bağlanabilirsen cümle varlığın Hakk’ın (CC) olur.

Biraz kendini dene, yalnız Hakk’ı (CC) sev. Göreceksin ki yalnız hayrın ve şerrin sahibi Allah’tır (CC). Bu halinde ilahi bir cezbe gelir, nefsin de yok olur. İlahî varlığın gayrisi yok olur gider. İşte… o zaman sana hayır elleri açılır. İlk bakışta dünyalık işler senin için bol olur. Diller seni över. Herkes senin arzun olmadan yardıma koşar. Ahiret işlerin daha başka olur. Orası senin için tadına doyulmaz bir yer olur.

Hakk’a (CC) bağlan; ona karşı edepli ol. Seni gözeteni gözet. Sana yar olana sen de yar ol. Seni seveni sev. Seni çağırana koş. Senin işini yoluna koyana elindekini harca.

Seni pislikten koruyana yar ol. Ölümden beri olana borçlu ol. Kötülüklerini giderene minnettar ol. Bir sürü adi vehimlerden seni esirgeyene bağlan. Her şeytan tipinden, aldatıcı ve cahil arkadaşların elinden kurtaran senin en yakın dostundur. Onu ara! Etrafını bir sürü yol kesiciler sarmışken seni onların önünden alan, elbette ki en yakın dostun sayılır; onun yolunu gözet.

Hak ve bir sürü maddi şeyler ve heva birbirine uyabilir mi? Birtakım maddî kıymetlerin içinde sayılan şeylerle ilahi kuvvetler bir olabilir mi?Ne dünya ile ahiret birdir ne de değersiz şeylerin önünde ilahi kıymetlerin bir olur. Kendini nerede görüyorsun? Sen ve bütün varlıklar; ilk, son, iç ve dış hepsinin gidişi Hakka'dır (CC). Bütün kalpler onun için atar. Bütün ağırlıklar Hakk (CC) canibindedir. Bütün iyilikler oradan gelir.

63. Makale MARİFETTEN BİR ÇEŞİT

Rüya gördüm. Kendimce bir şeyler söylüyordum. Kime söylediğim belli değildi.

Şöyle diyordum:

- “Ey içinde nefsini, dışında halkı, amelini, isteğini, Allah’a (CC), yani Yaradanına (CC) eş tutan kimse!”

Biri yanıma geldi:

- “Bu söylediğin nedir?”

Dedi.

Bunun üzerine ona şöyle dedim:

- “Bu sözler insanı ilahi marifete götüren cinsten bazı sözlerdir.

64. Makale ÖLÜMSÜZ HAYAT, HAYATSIZ ÖLÜM

Bir gün bunaldım. Kendimde bir heyecan oldu. Bana şöyle bir sual soruldu:

- “Ne istiyorsun?”

Buna karşılık şöyle dedim:

- “Öyle bir hayat istiyorum ki onda ölmek olmaya ve öyle bir ölüm istiyorum ki onda dirilmek olmaya.”

Bunun üzerine bana:

- “Ölümsüz hayat ve dirilmesi olmayan ölüm nasıldır?”

Denince devam ettim:

- “Dirilmesi olmayan ölüm halkı unutmam, onların hayrını, şerrini görmemle olur. Bundan sonra nefsim, irademi, dünya ve ahiret arzularımın hepsi yok olmalıdır. Bu türlü hislerimin benden yok olmasıdır.Ölümü olmayan hayat ise Hakk’ın (CC) varlığı ile var olmamdır… Bu varlıkta benim hiçbir şeyim kalmamalı. Buradaki benim ölümüm var olmaktır. İradem burada Hakk (CC) iradesi ile birleşmiştir. Bu irade, iradelerin en güzelidir.”

65. Makale: ALLAH'A (C.C.) DARILMAK YASAK

Bu dargınlığın neden? Duan kabul olmadı diye Allah'a mı (CC) darılacaksın? Duanı kabul eder, ama biraz geç kalabilir. Geç kalınca darılmak yerinde bir iş olur mu?

Bazen işitiliyor:

- "Doğruyu istedim vermedi, istediğimi vermiyor", hem de:

- " 'Duanın yapılması lazım.' diye emir veriyor." diyorsun:

- "Bu sözün yerinde değil, hatalıdır."

Bu sözünden ötürü sana sormak icap eder:

- "Sen kendi başına buyruk musun? Yoksa bir sahibin ve bir efendin mi var?…"

Eğer bu söze karşı hür olduğunu, her istediğini yapmaya güçlü olduğunu iddiaya yeltenirsen sana ilk vurulacak damga:

- "Sen kafirsin. Hakk'ı (CC) inkar ediyorsun."

Olur. Aksi halde bir kul olduğunu ve bir sahibin, efendin olduğunu söylersen o zaman sana yine birçok sorular sorarlar:

- "Duanın kabulü geç kaldığı için efendini töhmet altına mı alıyorsun? Onun hikmetinden şüphe mi ediyorsun? Halbuki O (CC), seni ve bütün yarattıklarını iyi bilir. Sana ve onlara ne gerekse güzellerini seçer."

İtham etme. O'nun (CC) hikmetini sez. Hissini bu yolda terbiye et. Söylenenleri yaparsan sana düşecek vazife şükretmektir. Çünkü O (CC) , sana yarayanı daha iyi bilir. Haline uygun nimeti senden daha güzel seçer.

Şayet ithamlarına devam edersen yine sana verilecek hüküm şu olur:

- "Sen kâfirsin, hakikati gizliyorsun."

Çünkü Allah'a (CC) zulüm isnadında bulunmuş oluyorsun. Halbuki Allah (CC), kullarına zulmetmez. Zulüm sözünü de kabul etmez. Bu sözün Hakk (CC) için kullanılması muhaldir; olamaz. Sebebine gelince, bütün mülk O'nundur (CC) . Zulüm ancak başkasının hakkına tecavüz vaki olunca olur. Hakk'a (CC) darılma yolunu kendine kapa; bu yoldan ayrıl.

Şüphesiz senin Hakk'a (CC) darılman, bazı işine gelmeyen hadiselerden ileri geliyor. Nefsin bazı şeylerden hoşlanmıyor. O'nun (CC) emrini yerine getirebilmek için işin güçleşiyor… Haliyle nefis darılıyor; sen de ona uyarak Hakk'ı (CC) töhmet altında bırakıyorsun.

Dış alemine ait bir şey olursa dua et. Sabırlı ol. İlahî emirlere uymaya bak. Hakk'a (CC) darılma. Nefsin isteğini yerine getirmeye bakma. Onun boynunu eğdir. Boş şeylere uyma; çünkü boş şeyler insanı Allah (CC) yolundan alıkoyar. Allah (CC) için iyi düşün. O'nun (CC) sözlerini doğrula. Ve böylece işin sonunu bekle.

Eğer birisini mutlaka kötülemen gerekse önce kabahati kendinde gör. Daima isyan bayrağını elinde tutan nefsini itham et; onu kötüle. Nefse darılman Hakk'a (CC) darılmandan daha iyidir. Nefsine:

- "Zalim…"

Demen Allah'a (CC) zulüm isnad etmenden daha uygundur. Bütün işlerinde nefse uymaya yanaşma, yaptığı işlere boyun eğme. Çünkü nefis Allah'a (CC) düşmandır. Nefis, şeytan; bunlar ilahi ve kudsi varlıkların yokluğunu isterler. Bir gizli düşman gibi senin manevî değerini bitirmeye gayret ederler.

Allah'a (CC) sığın. Kurtuluş yollarını ara. Daima onlara:

- "Siz benim ruhumu karartıyorsunuz, sizi bağışlamam."

De. Allah'ın (CC) şu ayetini daima onlara oku:

- "Eğer şükrederseniz ve iman sahibi olursanız Allah (CC) size niçin azap etsin?"

Şunu da nefsinin kulağına oku:

- "Allah (CC) hiçbir şeyde insanlara zulmetmez, lakin insanlar kendilerine zulmederler."

Bunlara benzer birçok ayet-i kerime ve Hadis-i Şerif vardır; onları ara, bul, oku. Allah (CC) için nefsine hasım ol. Nefse karşı bir ilahi asker ol. Çünkü ilahi kuvvetlerin en büyük düşmanı nefistir. Hz. Resul (SAV), Hz. Davud'a (AS) yapılan bir hitabı bize bildirmiştir. Onun burada söylenmesini yerinde buluyoruz:- "Ya Davud (AS); hevanı, nefsini bırak. Çünkü saltanatım içinde nefis ve hevadan başka benimle çekişen yoktur."

66. Makale: DUA ETMEK

- “Ben Allah’a (CC) dua etmem.”

Deme, sonra nasıl olsa gelecek gelir; gelmiyorsa olan da gelmez gibi sözlerini de bir mazeret olarak gösterme. Bunlar boş sözdür. Daima dua et. Dua etmek bir vazifedir, görevdir; kulluk icabı sayılır. Dünya ve âhirete ait işlerin için Allah’a (CC) yalvar, dua et ve iste. Haram olmayan, ahlakına bir zarar vermeyecek olan her şeyi O’ndan (CC) talep et. Çünkü Cenab-ı Hakk (CC) bizi dua etmeye teşvik ediyor, emir veriyor:

- “Bana dua edin, icabet ederim. Allah’ın (CC) güzel nimetlerini isteyin, ama o nimetleri birbiriniz için böbürlenme vesilesi yapmayın.”

Dua üzerine Peygamber (SAV) Efendimiz havli emirler vermiştir. Ümmetini dua etmeye teşvik etmiştir. Bunların birkaçını zikretmek yerinde olur:

- “Kabul olacağına inanarak dua edin. Allah’a (CC) yalvaracağınız zaman ellerinizi açınız.”

İş bu Hadis-i Şerifler senin; “dua etmeye lüzum yok. Etsem de gelir etmesem de.”

Şeklinde söylediğin sözlerin yersiz olduğunu gösteriyor.

Daima Allah’tan (CC) iste. Kısmetinde varsa gelir; bu geliş senin imanını arttırır. Duaya alıştığın için halka yüz suyu dökmekten de kurtulursun. Şayet kısmetin değilse yine duan iyi olur, Allah’a (CC) imanın olduğu anlaşılır. Ayrıca bütün hallere karşı sende bir uysallık olur. Asabiyete kapılmadan işlerin kolaylıkla hal yolunu bulursun. Borçlu isen kolaylıkla ödeme yollarını ararsın. Sakin olduğun için herkesin itimadını kazanırsın. Çünkü imanlısın, işlerini Allah’a (CC) bırakıyorsun.

Yaptığın duaya dünyada karşılık verilmese bile ahirette bol ecir alırsın. Günahların, hataların bağışlanır. Allah (CC) kullarına bol ihsanlar yapandır. Acır, dualarını kabul eder.

Duanın kabul olunacağı muhakkaktır. Ya bu alemde ya öbür alemde karşılığı görülür.

Peygamber (SAV) Efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurur:

- “Kıyamet günü imanlı kimse amel defterinde birçok iyi işlerin mükafatı şeklinde bazı şeyler görür, hayret eder. Sonra ona sorulur:

- ‘Bunları biliyor musun?’ Haliyle bilmez ne olduğunu:

- ‘Bilmiyorum…’

Der. Buna karşılık ona şöyle anlatılır:

- ‘İşte bunlar senin dünyada dua yoluyla istediğin şeylerin karşılığıdır. Kaderinde olmadığı için orada verilmedi; burada onların mükafatını alıyorsun’.”

Her iman sahibi Allah’a (CC) dua eder… İman sahibi, Yaradanını (CC) her zaman anandır. Her hakkı yerine getiren iman sahibidir.

Sonra dua eden bilir ki her şeyi veren Allah’tır (CC).

Dua eden kibirli değildir. İşte bundan ötürü dua iman sahibinin huyları arasında olmalıdır. Ehl-i iman, duadan kaçınmamalıdır.

67. Makale: NEFİSLE CENK VE ŞEKLİ

Muhalefet kılıcı ile nefsini her öldürdükçe Allah (CC), onu yeniden diriltir. Dirilince yine senden birçok şeyler istemeye, seninle nizaa tutuşur. Kötülük kanatlarını açar; yine uçmaya başlar. İşte., bu sırada sana yine cihad düşer. Nefis ölmez; sen sağ oldukça o da olur. Yalnız o islah olur.

İşte sen, onu islah etmeye çalışacaksın. Ve bu yolda sana mükafat verilecek. İman sahibinin daimî vazifesi nefsi yenmektir… Peygamber (SAV) Efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurur:

- "Küçük cihaddan büyük cihada dönüyoruz."

Bunu bir muharebe dönüşünde söylemişti. Bu büyük sözler, nefisle mücadelenin devamlı olduğunu ve nefsin yok olmayacağını anlatmak istemişti. En büyük ibadet ve en güç iş, nefisle uğraşmaktır. Daima onunla mücadele yolunda olmak gerektir. Çünkü Allah-ü Teala (CC) da buna işaret olarak şöyle buyurdu:

- "Ölüm gelinceye kadar Rabbine (CC) ibadet et."

Emir, Peygamber (SAV) Efendimizedir. Dolayısıyla bütün ümmete… Buradaki ibadetin manası, nefse karşı olmaktır. Kaldı ki bütün hayırlar da nefse karşı olmakla başlar. Daima onun zıddını, istemediğini yapmak lazımdır.

Burada bir soru akla gelir ve söylenebilir:

- "Neden Peygambere (SAV) bu hitap vaki oluyor? Peygamberin (SAV) nefsi islah olmuştu, O'nun (SAV) hevası yoktu."

Allah-ü Teala (CC) o büyük Peygamber (SAV) için şöyle buyurdu:

- "O (SAV), boştan konuşmaz. O'nun (SAV) her sözü bir ilahi vahiydir."

Ne buyurulur?…

Buna cevap olarak şunları söylerim:

- "Allah (CC) bu emrini İslam yolunun istikrarı için buyurmuştur. Bununla dini emirler önünde Peygamberle (SAV) ümmetten birini eşit göstermek ve İslami emirler karşısında herkesin aynı olduğunu anlatmak istemiştir.

Sonra Peygamberimizde (SAV) nefse karşı manevî bir kuvvet vardır. Bunu O'na (SAV) Allah (CC) vermiştir. Bu kuvvetin varlığı önünde nefsin ve şahsi arzuların hiçbir kötülüğü Peygamberi (s.a.v.) şaşırtamaz. Fakat diğer müminler böyle değildir. Onlar daima cihadla nefse karşı gelmeye mecburdurlar. Resul (SAV) bu yolda bir gayret sarfetmese dahi işleri daima nefsin arzusu hilafına olur. İman sahibi, daima yalın kılıç olmalıdır. Taa ölünceye kadar nefsin karşısında bir muhafız gibi beklemelidir. Onun kötülüğe atılmasına meydan vermemelidir."

Her iman sahibi, Allah'ın (CC) huzuruna çıktığı zaman kılıcı nefsin kanına batırılmış olmalı. İş bu hal, o imanlı insanı cennete götürür. Allah-ü Teala (CC) Hz.leri bir ayetinde şöyle anlatır:

- "Bir kimse Yaradanın (CC) saltanatından çekinir, nefsine uymazsa onun yeri cennettir."

Cennet adıyla bildirilen mekan, kudsî bir yerdir. Oraya yalnız iman sahipleri girer.

Oraya bir defa giren sonuna kadar kalır; bir daha çıkarılmaz. Tekrar dünyaya gönderilmek, başka bir yere nakil gibi şeyler akla gelmez.

Orada güzelliklere sınır yoktur. Her an yenisi gelir. Her nefes bir ilkinin daha güzeli, daha hoşu zuhur eder. Bunların önü, sonu, tükeneceği yoktur. Bu güzellikler, dünyada her an ve her gün yapılacak nefisle mücadelenin karşılığıdır.

Kafir ve içi bozuk olan münafıklara gelince, onlar da bunun tersine en güç felaketlere uğrarlar. Çünkü onlar, hiçbir kötü işe karşı durmadılar, nefislerine uydular; şeytanlara bağlandılar. Küfür, şirk, her türlü kötülüğü işlemekten çekinmediler. Neticede küfür üzerine ölüp gittiler. Buna ceza olarak öbür alemde onlara azap çeşitleri hazırladı. Cehennem zaten bunlar için hazırlanmıştır. Cenab-ı Hakk (CC) iman sahiplerini ihtar için şöyle buyuruyor:

- "Kafirler için hazırlanan ateşten kendinizi koruyun."

İman sahipleri, cennette sonuna kadar kalacakları gibi imansızlar da bu cehennemde sonuna kadar kalacaklardır. Orada, dünyada yaptıkları kötülükler yüzünden en çetin azaplara uğrayacaklardır. Derileri dökülerek, yerine yeni deri bitecek, azapları böylece tattırılacak. Bu hususu anlatan ilahi sesi dinleyelim:

- "Onların derileri çürüdükçe-yanıp harap oldukça yeniden derilerini değiştireceğiz."

İşte bu cefa, onlara dünyada yaptıklarının cezasıdır. Her an çekinmeden dünyanın kötülüğünü yaptılar. Nefislerine, şeytanlarına kapılarak yapmadıkları rezalet kalmadı. Öbür alemin de azabını böylece göreceklerdir. Azabın, cefanın benliklerine işlemesi için her an eriyen, çürüyen derilerinin yerine yenisi getirilecektir. Cennet ehli ise her an o alemin iyi şeyini alacakları için daima güzelliklerin amiline gelince onu da:

- "Bu iman sahiplerinin dünyada yaptıkları nefse karşı cihaddır."

Deriz. Dünyada ne yapıldı ise öbür alemde o görülür.

Bu mevzu ile ilgili Hadis-i Şerif şöyledir:

- "Dünya, ahiretin ekeneğidir…"

68. Makale: HER AN BİR TECELLİ

Kul dua eder; duası kabul olunur. Bu hal, ilahi tecelli üzerinde bir etki yapmaz. Sonra yapılan dua geçmişte kader sayfalarına yazılanlara da zarar vermez. Bir anda dua edilir; edildiği zaman kader ve irade-i ilahiye de o yoldadır; hemen kabul olunur. Yoksa kader dua ile değişir; ilahi arzu bir tesir alır.

Birçok ilim sahipleri:

- “O her an yeni bir tecelli alır.”

Ayetinin manasını şöyle açıklıyorlar: Dua yapılır, kader de aynı yöndedir. Dua da bir sebep olur. İlahî tecellinin nuru hemen olacak işi bitirir. Yoksa bazı kimselerin anladığı gibi dua edildi diye hiçbir oluş olmaz. Yek başına dua ile ne bir bela def olur ne de bir yarar iş.

Bazı Hadis-i Şeriflerde şöyle bir açıklama vardır:

- “Bela, ancak dua ile gider.”

Ama bunu biraz açıklamak lazım gelir. Tefsirsiz bunu yanlış anlayanlar olur.

Bu Hadis-i Şeriften murad, belanın giderilmesi bazen duaya bağlıdır demektir. Yani: Dua yapılır, bela gider. Çünkü kader o yoldadır; dua edilmedikçe bela def olmaz. Yukarıda belirtilen Hadis-i Şerifin manasına gelen bir diğeri vardır:

- “Kul, ameliyle cennete giremez.”

- “Amelsiz cennete girer.”

Manasına gelmez. Cenneti Allah (CC) verir; kulun ameline göre orada makam. Bunu daha çok tefsir eden bir Hadis-i Şerif vardır; Hz. Aişe (RA) rivayet eder. Diyor ki:

- “Peygambere (SAV) sordum: ‘Ameliyle cennete giren olur mu?’ ”

Cevaben:

- “Hayır, yalnız Allah’ın (CC) rahmetiyle girilir."

- “Sende mi ya Resulallah (SAV)?”

- "Evet ben de… Yalnız Allah (CC), beni rahmetine daldırmıştır."

Son cümleyi söylediği zaman elini başının üstüne kaldırmıştı…

Bunlardan çıkan mana şudur: Allah (CC) hiçbir işi yapmak mecburiyetinde değildir. Ne bir dua ile kimseye bir şey vermek için ne de kimseye karşı bir taahhüt altındadır. Allah (CC) istediğini yapar. Şu ayetler anlatmak istediğimizi daha iyi

anlatır:

- “Allah (CC) dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder, dilediğini affeder.” “İstediğini yapar…” “O (CC) yaptığından sorumlu değildir; onlar hep hesap vereceklerdir.” “Allah (CC), dilediğine sayısız rızık verir.”

Yapılan işlerin hepsi bir hikmete mebnidir. Hikmeti olmayan hiçbir iş yoktur.

Her şey ilahi adalet içinde devam etmektedir.

İlahî adalet, işleri böylece yürütmektedir. Bunların böyle olmamasına bir sebep yoktur. Çünkü semaların bitiminden yerlerin zeminine kadar bütün varlık O’nun (CC) elindedir ve O’nun (CC) tasarrufundadır. O (CC), bunlarda istediğini yapar. Zaten başka bir şey akla gelmez. Yeri ve göğü Allah’tan (CC) başka yaratan olmadığı gibi onları elinde bulundurup yönetecek kimse de yoktur. Bu manalara işaret eden şu Ayet-i Kerimeler vardır:

- “Allah’tan (CC) başka yaratıcı var mıdır? Allah’la (CC) beraber bir ilah var mıdır? O’nun (CC) ismine bir eş biliyor musun?”

Sûre-i Ali İmran’ın şu ayeti anlatmak istediğimizi size daha iyi açıklar:

- “Ey Allah’ım (CC); varlık sahibisin, istediğine mülk verirsin, istediğinden de alırsın. İstediğini refaha kavuşturur, istediğini süründürürsün. İyilik elindedir. Her şeye gücün yeter. Geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye çevirirsin. Ölüden diri, diriden ölü yaratırsın; arzu ettiğine sayısız rızık verirsin.”

69. Makale: ALLAH'TAN (C.C.) MAĞFİRET İSTEMEK

Allah'tan (CC) geçmiş günahlarına mağfiret iste. Bundan sonra da o günahların üzerine başkasının gelmemesi için yalvar. İlahî emirlere uymak için Allah'tan (CC) yardım iste. Kaza ve kaderin gelişini hoş karşıla. Belalara karşı sabırlı ol. Elindekilere şükret. Elindekilerin kadrini bil. Ölüm gününü hayırla neticelendirmek için çareler aramaya bak. Son nefesin hoşluk içinde biterse öbür alemde Peygamberlere (AS), doğrulara, şehitlere ve iyi kimselere arkadaş olursun. Onlarla arkadaş olmak ne kadar hoştur.

Allah'tan (CC) dünyayı isteme… Belanın gitmesini, ihtiyaç halinin geçmesini, zenginliğin gelmesini isteme. Sana gereken sabırlı olmaktır. Elinde bulunana iyi bakarak yetinmen gerekir.

Bulunduğun hal içinde bulunan manevî değerlerin elinden gitmemesini iste. Aksi belki senin için iyi olmaz. Bilemezsin, hayır hangi yandadır. Acaba sana zenginlik mi yarar yoksa dünya rahatlığı mı? İşlerin iç yüzünü bilmek sana saklıdır. Onları yalnız Allah (CC) bilir. Her şeyin iyisini ve kötüsünü O (CC) bilir.

Hz. Ömer'den (RA) naklen şöyle rivayet edilir:

- "Ben günlerimin iyilik veya kötülük içinde geçmesini merak etmem. Çünkü bilmem hayır hangisindedir."

İhtimal ki Hz. Ömer (RA) bu sözüyle şu ayeti anlatmak istemiştir:

- "Size kıtal farz oldu, ama siz hoşlanmıyorsunuz. Bilemezsiniz, belki sevdiğiniz iyi değildir, belki de sevmediğiniz uğurludur… Halbuki Allah (CC) bilir, siz bilemezsiniz."

Hayır üzere ol. Nefsin ölsün. Hevaî isteklerin yok olsun. Şeytanın zelil ve hakir olsun. Anlattıklarımızı yaparsan bunlar olur.

Anlattığımız yola girersen yersiz iraden ölür. Boş ümitlerin ölür. Kalbine safiyet gelir. Allah'tan (CC) başka bütün varlıkları kalbinden çıkar. O'nun (CC) sevgisi ile dolarsın. Bu halden sonra sana ilahi iradeden nasip gelir. O'nunla (CC) istersin, yani dünya ve ahiret işlerini… O'nun (CC) emrine uyarsın; bütün arzuların yerine gelir.

O zaman iraden Hakk'ın (CC) iradesine ram olur. İstersin, verdikçe şükredersin. Alırsın, yersin. Verilmeyecek olursa kimseye darılmazsın. Sonra verilmeyene karşı bir şey demezsin. Çünkü senin için mühim olan yalnız ilahi emirlerdir. Böylece kalbin temiz, iraden saf hak yolda devam edersin.

70. Makale: ŞÜKÜR VE KUSURLARI İTİRAF

Amelini görme. Onlarla böbürlenme; bu hal sana yakışmıyor. Nefsi görmek, yapılan işlere karşılık beklemek iyi olmuyor. En iyisi bunları Hakk'tan (CC) görmektir. Bütün işleri O'nun (CC) yardımıyla yaptığını anla; ona göre işlerini ayarla.

Eğer bir kötülüğü yapmıyorsan düşün. Bu halin senden mi yoksa Hakk'tan (CC) mı? Elbette Hakk'tan (CC). O (CC), seni esirgedi. O (CC) , seni sakladı. Buna hamd etmek gerek. Şükür etmen lazım. Nerede şükür? Buna akılsızlık derler. Başkasının gücünü kendine mal etmen yerinde olur mu, akıl karı mı?

Şu misaller sana bir şeyler, anlatır sanırım.

Sen düşmanla çarpışıyorsun, fakat gücün yetmiyor. Öteden kuvvetli biri geliyor, düşmanın elini bağlıyor. Yere seriyor. Sen de yapacağını yapıyorsun.

Sonra her şeyi kendin yaptığını iddia ediyorsun.

Halbuki o kuvvetli adam gelmeseydi senin bir iş yapacağın yoktu. Belki de düşman seni öldürecekti.

Diğeri de şu: Biri vardır, zengindir. Herkese ödünç verir. Veyahut ihsan eder. Sen de bir şeyler almak istersin, ama sana vermez. Öteden biri gelir, sana kefil olur ve alırsın.

Sonra da:

- "Ben aldım. Benim itibarım var."

Diye söylenmeye başlarsın. Yakışır mı?

İşte bu iki misal sanadır. İşlerini düzenle. Şükret. Sana verilenle yetin. Daima Allah'ı (CC) öv; her iyiliği O'na (CC) ver. Şer işleri sana yükle. Nefsini islaha çalış. Eğer birini kötüleyeceksen nefsin yeter. Çünkü bütün şerrin yuvası odur.

Yaradanı (CC) daima bir yaratıcı olarak bil. Ona göre edepli ol… Nefsini kötülüğün yuvası gör, ona göre terbiye et.

Bazı büyük bilginler şöyle derler:

- Sana lazım olan gelir.

Buna bir Hadis-i Şerifte işaret edilir:

- "Çalışınız, birbirinize yaklaşınız. Kötü yolları kendinize kapayınız. Herkes yaratılışının gereğini" yapar.

71. Makale: MÜRİD VE MURAD

Sen ya müridsin ya murad...

Ya Allah (CC) tarafından istenilen birisin veyahut O'nu (CC) isteyen bir müridsin.

Mürid olduğunu kabul edersen bütün yüklerin merkezi olduğunu da kabul edersin yahut bütün ağırlıkları omuzunda taşıyan biri olduğunu bileceksin. Çünkü arayıcısı, arayıcı her güçlüğe katlanmalı; arzusuna ermesi, istediğini bulması için bu yükleri çekmesi gerek.

Talip için beladan kaçmak olmaz. Nefsine hastalık gelir. Çocuğun ölür, malın çalınır. Bağına bahçene afet gelir. Bunların hepsini hoş karşılayacaksın. Bunlar, seni manevî günahlardan, kirlerden koruyacaklardır. Böylece hakikati sevenlere katılacaksın; onları bulacaksın.

Bu mana demek değildir ki bu gibi afetleri arayacaksın… Hayır. Gelene razı olacaksın, yani elinde olmadan…

Eğer murad isen yine vazifelerin olacak. O zaman daha ağır bir vazife ile başbaşasın. İşte o zaman Hakk'ı (CC) sakın itham etme. Bela gelirse şikayet etme. Sonra kıymetin düşer. Hakk (CC) seni seviyor. Böyle ufak tefek işlerle seni tecrübe ediyor. Seni tam olgun mertebeye çıkarmak için bunlarla deniyor. Böylece derecen yükselir. Velîlerin derecesine çıkarsın. Senin derecen onlardan alttır. Yerinde kalmak mı istersin? Onların yeri, senin bulunduğun süfli alemden yücedir. Onların yanına varmak istemez misin? Bulunduğun durum aşağıdır. Bu aşağılık içinde kalmayı arzu eder misin? Sen bunları arzu etsen bile Allah (CC) istemez. Çünkü O (CC), seni seçmiştir. Senin için O'nun (CC) bilgisi, senin bildiklerinden çok üstündür.

O (CC), senin için iyiyi seçiyor; en güzeli hazırlıyor. En yararlı hangisi ise onu söylüyor. Sen bunları kabul etmekten çekmiyorsun.

Burada sen bazı şeyler diyebilirsin. Mesela:

- "Allah (CC) madem birini seviyor, onu istiyor neden cefa veriyor? Halbuki bu cefa, en çok sevilene oluyor."

Bu durumda sana Peygamberin (SAV) durumunu anlatmak yeter. O (SAV), en çok sevilendir. Bununla beraber en fazla cefa çekendir. Bu hali Peygamberimiz (SAV) şöyle beyan ediyor:

- "Kimsenin yapamayacağı şekilde Allah'tan (CC) korkarım. Allah (CC) yolunda kimsenin çekmediği ezayı çekerim. Öyle zaman oldu ki bir ay yiyecek bulamadım."

Yine buyuruyor:

- "Ben Allah'ı (CC) en çok bilenim ve en çok korkanım."

İşte Hadis-i Şerifler. Bunlar cefaları anlatır. Sebebi ise ilahi derecelerinin artması içindir. Onların derecesi ancak dünyada yapılan amelle yükselir. Dünya ise öbür alemin kazanç yeridir.

Peygamberlerin (AS) vazifesi, ilahi emirleri yerine getirdikten sonra sabırlı olmak ve olan işlere mukavemet etmektir.

Sonra bu dünya biter. Öbür alem başlar; ebedî saadete ererler.

72. Makale: ÇARŞI ve PAZARA ÇIKANLAR

Sokaklara ve Pazar yerlerine çıkmak birkaç bölüme ayrılır. Elbette ki bunların, yani iman sahiplerinin pazara çıkmaları dünyaya ve dine dair vazifelerini yerine getirmek için gereklidir. Bunları birkaç kısma ayırmak sureti ile anlatmak yerinde olur.

Bunlardan bir kısmı sokağa çıkar; yalnız şehevî şeylere bakar. Kötü şeylere bağlanır. Onların geçici zevkleri kalbini bozar. Devam ederse helak olur; dinini bırakır. Ahlakı bozulur. Tabiatın verdiği adi zevkleri yapar, bütün fazilet duygularını söndürür. Ancak aradan geçen devrede kötülüğünü sezer, tevbe ederse onu o kötülükten Allah (CC) kurtarır. Çarşı-Pazar işiyle uğraşanlardan diğer bir kısmı ise gördüğünü görür. Mahvolacağı sırada aklı başına gelir. Dinî inançlarını düşünür, yaptığı işin hatalı olduğunu derhal anlar; nefsiyle mücadele etmeye başlar. Buna bir mücahid payesi verilir. Yaptığı iş dolayısıyle öbür alemin bol mükafatını kazanmaya namzet sayılır. Buna dair bir Hadis-i Şerif vardır. Onda şöyle buyurulur:

- “Bir kimse, kötülük yapamayacak halde iken kötü işlere yanaşmazsa ona bir sevap; yapmaya gücü yettiği halde yapmazsa ona da yetmiş sevap verilir.”

Bu çarşı-pazarlarda dolaşanlardan diğer kimse ise gider, alır, yer, içer. Allah’a (CC) şükreder. Kötülüğe meyil etmez. Hepsini Allah’ın (CC) vermiş olduğu bir nimet olarak kabul eder.

Yine onlardan bir kısmı çarşıya çıkar, gezer; fakat ilahi hikmetlerden gayri bir şey görmez. Sanki gördüğü Allah’ın (CC) nurudur. Ve bundan gayrısına kördür, sağırdır. Bunun derecesi yüksektir. Bu dereceye erenler, Hak ‘tan gayrisini bilmezler. Söz gelişi buna:

- “Çarşı da bir şey gördün mü?” diye sorarsan şöyle der:

- “Hayır…”

Hakikatte görmüştür. Ama bu gördüğü kalbini sarmamıştır. Ani bir bakışla geçmiştir. Uzun boylu ve kötü arzularla bakmış değildir.

Bu zat, her şeye değeri kadar önem verir. Dışıyla halka bakar, ama kalbi Hakk’tadır (CC).

Bu anlattıklarımızın son kısmına dahil olanların kalbi Allah (CC) sevgisiyle doludur. Kalbinde yalnız O’nun (CC) sevgisi ve O’nun (CC) yarattıklarının sevgisi vardır. Çarşıları, pazarları dolaşır; ağzından hikmetler çıkar. Dualar okur, Allah’a (CC) yalvarır. Hamd eder.

Bu, büyük insandır. Buna kulların hamisi denir. Buna arif de denir. Bedel ismi de verilebilir. Zahid, alim ve yeryüzünde Allah’ın (CC) halifesi ismi de kullanılır, îlahî bir elçi adı da takılır… Ne dense yakışır.

Allah (CC) bunlara, bütün iman sahiplerine rahmet ve rızasını ihsan eylesin. Doğru yola Allah (CC) hidayet eder.

73. Makale: GİZLİ KUSURLARI BİLİNEN VELİLER

Allah (CC), bazı sevdiği kimseleri diğerlerinin ayıplarına vakıf kılar. Söylenen yalanları, şirki, küfür yollarım sezer. O velî bunlara dayanamaz, kızar bağırır. Bu yaptıkları haliyle Allah (CC) için olur. Evvela içten kızar, sonra dışa vurur. Bu durum onu rahatsız eder. Söylenmeye başlar. O kötülükleri bir bir sayar döker:

- "Böyle Müslümanlık olmaz."

- "Bu işleri yapanlar şeytandır, şeytan da Allah'ın (CC) düşmanıdır."

Gibi birkaç kelam sarfeder. Sonra devamla:

- "Yapılan bu işler ancak münafıkların yapacağı iştir. Münafıklar, cehennemin en dibine gireceklerdir."

Şeklinde söylenir durur…

Bu sözler, o velînin ağzından böylece çıkmaya başlar. Bu sözler, onun veliliğine bir zarar vermez. Aksine bu sözler, onun tam bir velî olduğuna delil sayılır.

O, kendiliğinden konuşmaz. İlahî tecelli onu içine almıştır. O yaptığı işi ilahi tecelli ile yapar. Kaderle hareket eder.

Sözlerini söylerken bazılarının yüzüne karşı, bazılarının da ardından söyler. Ardından söylenince hoşa gitmeyenler için dedikodu yapılır. Bu dedikoduları önlemek için o velînin aleyhine söz sarfedilir:

- "Bu bir velîdir, neden gıybet eder durur? Onların bu sesine karşılık susmak, belki daha hayırlıdır."

Sonra dışarıda insanlar gücenir. İç alemde Allah (CC) razı olmaz, darılır.

- "Zararı faydasından çoktur."

Mealinde buyurulan ayetin hükmü altına girer bu işler.

O velîye burada düşen vazife, şeriata uymaktır. Onun emrine göre hareket etmektir.

Tevbe etmeli, yaptıklarını Allah'ın (CC) ve Peygamberin (SAV) emirlerine göre yürütmeli. Bu iş o velî için biraz zor olur, ama öbür şaşkınlar için iyi olur. Çünkü bir kimsenin ne kadar kötülüğünü yüzüne vurursan fenalık o kadar artabilir.

Doğru yola ancak Allah (CC) hidayet eder.

74. Makale: AKILLIYA GEREKEN

İnsan ilk başta nefsine bakmalı; yapılışını incelemeli. Kainatta mevcut olan harikalara göz atmalı. Onları bir bir tetkik etmeli. Bundan sonra Yaradanın (CC) varlığını istidlal eylemeli. Çünkü kainatta bulunan bütün varlıklar Allah'a (CC) götüren birer yoldur. O'nun (CC) kuvvetini, kudretini belirten birer hikmettir. Güzel iş daima iyi bir ustaya delildir.

Bu manayı daha iyi anlatmak için İbn-i Abbas'ın (RA) bir açıklamasını anlatmak yerinde olur.

Önce bir avet-i kerime meali:

- "Allah (CC), yeryüzünde olanların hepsini hizmetinize verdi."

Bu ayetin tefsirinde İbn-i Abbas (RA) şöyle der:

- "Her şeyde Allah'ın (CC) isminden bir tanesi vardır. Ve her şeyin ismi Allah'ın (CC) ismidir. Sen ise, o isim ve sıfatların içindesin. Dışta olanlar onun kudretiyle olur. İç alemde olanlar onun hikmetiyle olur."

Allah (CC), Zatını sıfatlarla gizlemiştir. Sıfatını da işlerle örtmüştür. İlim, irade ile olur. İrade ise, hareketlerle ortaya çıkar. Sanat, yapanı sakladı. Sanat irade ile belirdi. O (CC) gizliliği içinde saklıdır. Nimetleri yeryüzünde zahirdir. Kudreti açıktır. Hiçbir şey O'na (CC) benzemez. O (CC), görür ve işitir."

İbn-i Abbas (RA) Hz.leri burada marifet sırlarını açıklıyor. Bunları hiçbir yerde görmek mümkün değildir; bu gibi sözlere kolay rastlanılamaz. Bu büyük insana Peygamber (SAV) şöyle dua etmiştir:

- "Ya Rabbi (CC)! Sen onu dinde, fakiri yap, tevil yollarını ona öğret…"

Allah (CC), bizi onların hayrına erdirsin; onlar arasında toplasın.

75. Makale: TASAVVUF VE OLUŞU

Sana Allah'tan (CC) korkmayı, kötülükten geri durmayı tavsiye ederim. İslam dininin zahirdeki emirlerine uy… Gönlünü geniş tut. Nefsini daraltma. Yüzünü güler eyle. Varlığını doğrulara harca.

Başkalarını üzme. Zor işleri kendin al. Fakirliğin kıymetini bil. Büyüklerin kadrini bil. Arkadaşların kıymetini bil; onlarla iyi geçin. Küçüklere nasihatta bulun. İcabında büyüklere de doğruyu söylemekten çekinme. Düşmanlık yapma. İyilik yapmaya devam et. Bol harca; hak yoldan olsun. Mal yığma. Sohbete layık olmayanlarla konuşma; gerek din gerek dünya için onlara akıl danışma.

Fakirliğin asıl manası odur ki; senin gibi birine ihtiyaç sayıp dökmeyesin… Zenginliğin manası ise, senin gibilere karşı gönlünde bir ilahi vakanın olmasıdır.

Tasavvuf dedikoduyu bırakmaktır. Yalnız açlığı gidermek için yemek, hiçbir işe yaramayan alışkanlığı bırakmakla hasıl olur. Nefse güzel gelen şeyleri bırakmak iyi olur. Fakir hali ilimle başlar; yumuşak tabiatla büyür. İlim onu korur. Yumuşaklık ise sevdirir. Tasavvuf sekiz huy üzerinedir:

1- Sahi olmak: Eli açık, cömert olmak; bu adet İbrahim Peygambere (AS) verildi.

2- Razı olmak: Bu adeti İshak Peygamber (AS) almıştır.

3- Sabır: Bu hali Eyyûb Peygamber (AS) benimsemiştir.

4- İşaret: Bu da Zekeriyya Peygamberin (AS) hususiyetidir.

5- Gurbet: Bu da Yahya Peygamberin (AS) hususiyetidir.

6- Kaim ve sade giyinmek: Bu da Musa Peygamberin (AS) meşrebidir.

7- Seyahat: Bu da İsa Peygambere (AS) nasip olmuştur.

8- Fakr: Bunu da Peygamberimiz (SAV) almıştır. Bir Hadis-i Şerifinde:

- "Fakr, benim öğüneceğim şeydir."

Buyurmuş, sevdiğini ifade etmiştir.

Allah (CC) bütün Peygamberlerine (AS) selam ismiyle tecelli eylesin. Onlara uyanlardan rahmetini eksik etmesin.

76. Makale: NASİHATLER

Sana zenginlerle konuştuğun zaman vakarlı, fakirlerle konuştuğun zamansa mütevazi olmanı tavsiye ederim. Allah-ü Teala (CC) Hz.lerinin senin bütün hallerine vakıf olduğunu düşün; daima mütevazı ve samimi ol! Birtakım sebeplere dayanarak onlara Yaradanı (CC) ithama kalkışma. Bütün hallerde o Yaratıcıya (CC) güven. Aranızdaki samimiyete güvenerek kardeşinin hakkını yeme. Gönlü, gözü tok olan Allah (CC) yolunun yolcuları ile sohbete devam et… Onlara karşı mütevazi ve terbiyeli ol… Nefsin isteklerini keserek ıslah etmeye çalış… Allah'a (CC) insanların en yakın olanı, güzel huylu ve ileri görüşlü olanıdır. Amellerin en iyisi Hakk'la (CC) olmaktır…

Sana daima hak ve sabır tavsiye ederim. Hakk'a (CC) güven, sabırlı ol.

Dünyada sana iki şey yeter; fakir ile sohbet, Allah (CC) dostlarına hizmet… Fakir yalnız Hak zenginliği ile var olandır…

Senden aşağılarla çekişme, küçük düşersin.

Senden üstün kimselerle uğraşma, gücünü boş yere sarfetmiş olursun…

Kendin gibilerle itişme; huysuz sayılırsın…

Fakr ve tasavvuf iki ciddi şeydir. Şakaya gelmezler; Allah (CC) bizi, sizi ve bütün Müslümanları bu yolun hakikî yolcuları arasına katsın, bu yolun hakikatine ermeye muvaffak buyursun. Amin!…

Ey veli! (Allah'ı CC. seven) Allah'ı (CC) hiç unutma; bu hale devam et; çünkü hayır bundadır.

Ey veli! (Allah CC. dostu) Allah'ın (CC) emirlerine iyi sarıl; çünkü bütün kötülükler bununla def olur…

Ey veli! (Allah CC. sevgilisi) Hayatla sana gelecek bazı güçlükler olur; bunları hoş karşıla: (Belki hakkında hayırlıdır…)

Şunu iyi bil ki sen bütün halinden, sükûn ve hareketinden sorumlusun; bunun için en iyi iş hangisi ise onu yapmaya çalış…

Duygularını boş yere harcamaktan sakın; Allah'a (CC) ve Resulü'ne (SAV) ve onların yolunda gidene bağlan; taat et. Üzerindeki haklarını öde; fazla bir şey isteme. Her halinde Hakk'a (CC) duacı ol!…

Müslümanlar hakkında iyi niyet besle ve güzel düşün. Aralarına hayır yapmak için gir.

Hiçbir gecen kalbinde bir Müslümana karşı şer, kuruntu, buğz olduğu halde geçmesin; sana zulmedene de islahı için dua et ve sonunu Allah'a (CC) bırak…

Daima helal yemeye çalış, bilmediğin şeyi öğrenmek için de bilgi sahiplerine müracaat et; sor… Her halde Allah'tan (CC) utan… Daima manen Hakk'ın (CC) düşüncesi ile ol; başka bir kimse ile konuşuyorsan yine O'nun (CC) için olsun…. Her sabah mümkün olduğu kadar fakirlere bir şey vermeye çalış…

Akşam namazından sonra iki rekat istihare namazı kıl. (Akşamla yatsı arasında nafile olarak kılınır. Allah'tan CC. hayır istenir…)

Ölen Müslümanların cenazesinde bulun; namazlarını kıl.

Her sabah yedi defa "Allâhümme ecirnâ minen-nâr" (Ya Rabbi CC! Bizi koru) duasını oku.

Sûre-i Haşr'in son ayetlerini şöyle başlayarak oku, hatta ezber et:

- "Eûzü billâhissemî'il 'alîmi mineş şeytânirracîm."

77. Makale: ALLAH'I (C.C.) BİLİP HALKI BIRAKMAK

Allah'ı (CC) aradığın zaman halkı yok bil. Halk arasına karıştığın zaman nefsini uzak tut. Halkı bırakıp Hakk'ı (CC) düşündüğün zaman varlığın sana yok olduğunu görürsün. Nefsini karıştırmadan halk arasına girersen adil olursun. Sana uyanlar da senden emin olurlar.

İç alemine çekildiğinde her şeyi bırak. Yalnız gir; o zaman asıl arkadaşını sır gözünle, bu gözlerden başka gözlerle hikmetten görürsün.

Nefsin erir; yerine Allah'ın (CC) emri gelir. O'na (CC) yakınlık gelir. O zaman görürsün. Bilgisizlik bilgi, uzak yakın; sessizlik huzur; korku ünsiyet olmuştur.

Ev şurada duran, sadece iki şey vardır: Yaradan ve yaradılan. Yaradanı (CC) kabul edersen geri kalanlara söyle:

- "Alemlerin sahibinden başkası benim düşmanımdır."

Bu işler kolay bilinmez. Tadan bilir. Safrası bozuk olan tad alamaz. Ancak tedavi sonunda tadabilir.

Ey karşımda duran, dinle: İman sahibi yarar iş tutarsa nefsi iyiliğe döner. Kalbin anladığını anlar. Sonra sır olur. Sonra fena bulur. Daha sonra varlık olur.Dostlara kapılar açıktır. Nefsini yola getir, dost ol, oradan gir.

Ey şurada duran, dinle: Fena şey, yaratıkları Yaratana (CC) karşı görmektir. Tabiatın melek sıfatına bürünmesidir. Bir zaman sonra bu da yok olur; ilk yaratılış şeklini bulursun. İşte o zaman suyunu Hakk (CC) verir. Varlığında filizlenen ekeneği o eker. Eğer bunu istiyorsan İslam ol; Hakk'a (CC) bağlan. Sonra bu yolumuzu arzu et. Daha sonra ilahi ilimleri öğrenmeye koyul. Marifet yollarını bundan sonra ara. Bundan vücut bul; var ol, varlığın onunla olsun.

Zahid ol, ilk iş zahidliktir. Bu, bir anlık iştir. Vefa sahibi ol, bu da az zamanda elde edilir. Sonu olmayan güzel iş ise marifet yoludur.

78. Makale: MÜCAHEDE EHLİ VE HUYLARI

Nefsiyle mücahede edenlerin, bu yolun hakikatini arayanların aşağıda belirtilen on esasa uyması gerekir. Bunlara uyanlar, nefislerine hakim kimselerdir. Bu sebeple en güzel şeylere kavuşurlar.

Birincisi: Allah (CC) adına yemin etmek.

Bu yemin, ister doğru isterse yanlış olsun; ister kasten isterse sehven olsun yapılmamalı. Yemin etmeyi adet edinmeyene nur yolu açılır; adet edinen zararını mutlaka görür. Yemini az olanın, gayreti çoktur. Arkadaşları arasında sevilir. Allah (CC) tarafından kalbine nur kapısı açılır. Bu nurla herkes tarafından seçilir. Gören sever. Düşmanları ondan korkar.

İkincisi: Yalandan sakınmak.

Yalan söylemek yakışmaz. Bilerek veya bilmeyerek söylenecek tek yalan, hayli zararlara yol açar. Yalan söylememeye alışanın kalbi nurla dolar. Bilgisi artar. İşlerine böyle devam ederse zaman olur ki sanki hiç yalan bilmezmiş gibi olur; bu yüzden herkesin sevgisini kazanır. Başkasından yalan işitse dahi ayıplamalı. Başkasının yalanına mani olmak da iyidir. Bunu yapmalı; yalan söyleyenleri bıraktırmak.

Üçüncüsü: Hiç kimseye bir vaadde bulunmamak.

Herkese vaadde bulunmak hatadır, doğru değildir. İnsan elinde olmayan sebepten vaadini yerine getiremez, yalancı olur. Herhangi bir vaadde bulunan kati söz vermemeli. Vaadini inşaAllah gibi sözlerle bitirmelidir.

Bu adeti yerine getirenler cömert olur. Allah (CC) tarafından haya perdesine bürünür. Doğru insanların yanında çok sevilir. Allah'ın (CC) sevgili bir kulu olur. Derecesi yüce olur.

Dördüncüsü: Yaratılmışlara lanet okumamak.

Lanet etmek yerinde olmaz. Ne kimseye lanet ne de bir şeye eziyet yakışmaz. Bunlar, iyilerin huyundandır. Bunun sonu çok kıymetlidir. Kimse için kötü dil kullanmayanın hayatı emniyet içindedir. Dünyası selamet, ahireti ise azıklıdır. Güçlük görmez. Çünkü kendisi kimsenin kötülüğünü istememiştir. Kulların saygısı, Allah'ın (CC) rahmeti onun için olur.

Beşincisi: Beddua etmemek.

Kendine kötülük edilse bile kimseye beddua yakışmaz. Kendisine yapılan her kötü söz veya kötü işe karşılık olarak beddua etmek hiç de iyi sayılmaz.

Beddua etmemeyi adet haline getiren en yüce makamlara erer. Huyunu bununla bezeyen dünyada sevilir, halkın kalbinde sevgisi olur. Herkes davetine icabet eder.

Halk arasında efendi olarak bilinir.

Altıncısı: İslam kıblesine yönelip namaz kılan için küfür ve nifak hükmü vermek.

Bu hali benliğine sindiren ilahı rahmete yakındır. En büyük fazilet derecesine ulaşmış olur. Bu, Peygamberimizin (SAV) sünnetine uymak için seçilen en iyi yoldur. Müslümanlardan hiçbiri için kötü hüküm vermeyenin manevî duygusu gelişir, azaptan emin olur. Allah'ın (CC) rızasına kavuşur. Bu, her iman sahibinin elde etmesi gereken en büyük fazilettir. Bütün insanlar bu huy sahibine merhamet hissi duyarlar.

Yedincisi: Kötülüklere bakmamak ve duyguları korumak.

Bunlar, iman sahibinin en başta yapması gereken iştir. Bunun mükafatı dünyada da görülür. Öbür alemde ise elde edeceği güzelliğin sonu yoktur. İnsanlar için en zor iş budur. Allah (CC) bizleri bu yolda başarıya ulaştırsın. Bu güzel huyları yapmayı bize ihsan eylesin. Kalbimizden kötü isteklerin çıkmasına bizim için yardımcı olsun.

Sekizincisi: İnsanların hiçbirine işini gördürmemek.

Bu iş veya o iş gören; ister büyük ister küçük olsun.

İnsan için asıl lazım olan insanların işini almak. Onların dertlerini bitirmek. Onlardan her türlü yardım isteğini kısmak. Bu hal Allah'a (CC) kulluk eden için en güzel iştir. İttika yolunu tutan kimse için şart ve bir yoldur. Esasen kötülüğü yasak etmek; iyiliğe teşvik için bu yolun kesin olarak benimsenmesi gerekir. Çünkü bu halde insanlar göze eşit olarak görünür. Bu yol seçilmeye niyet edilirse Allah (CC) yardım eder. Yolun tamamen Hakk (CC) tarafına döndüğünü görenin imanı daha da artar. Hakikat karşısında insanlar arasında seçme yapmaz. İman izzetini ve servetini koruma yönünden bunları yapmak zorundadır. Çünkü ihlas kapısı buradan açılır.

Dokuzuncusu: İnsanların elinde bulunan her şeyden ümidini kesmek.

Bu da insan için önemlidir. Şerefin korunmasına yardımcıdır. Bu hal özel bir gönül zenginliğidir. Bu halin benimsenmesi şereftir. Temiz bir imanı gösterir. Gönül hastalıklarına şifa olan tevekküle, Allah'a (CC) güvenmeye götürür.

Bu hal, Allah'a (CC) götürür. Bu hal, zühd yoludur. En küçük kötülük dahi olsa bu yola girenden çıkmaz. Bu, Allah'ına (CC) tam güveni olanların benimsediği adettir.

Onuncusu: Tevazu sahibi olmak.

Şimdiye kadar yazdıklarımızın en önemlisi budur. Bir adam ibadet mi ediyor, tevazu lazım. Allah (CC) katında derecesinin yükselmesini mi istiyor, tevazu yolunu tutması gerek. Halk arasında sevilmek, manevî makamının büyümesini temenni etmek için tevazu sahibi olmak icap eder.

Dünya ve ahiret işlerinin yoluna girmesi için tevazu yolunun tutulması esastır. Çünkü tevazu huyların temelidir; güzel huyların kaynağıdır. Tevazu sahibi olmayan hiçbir isteğine esmez. Kul bununla yaralı kimselerle bağdaşabilir. Ve bununla Allah (CC) rızasına kavuşması mümkün olur. İman sahibinin açıkta, gizlide tevazu sahibi olması takva derecesinin onda gelişmiş olmasına işarettir.

Tevazu esas manası ile insanın her gördüğü şeyi kendinden üstün olduğu veya olacağı inancına sahip olmalıdır. Her gördüğü kimse için:

- "Belki bu benden daha üstündür. Allah (CC) tarafından benden daha fazla sevilmiştir…"

Demeli ve bu kanaati benliğine sindirmelidir. Kendinden küçüğü gördüğünde:

- "Küçüktür, henüz Yaradana karşı gelmemiştir. Halbuki ben Allah'a (CC) isyan ettim, karşı geldim; bu benden havırlıdır."

Demeli… Büyük için de şöyle demeli:

Bir bilgini görürse;

- "Bu bilgindir, benim bilmediğimi biliyor. Bana verilmeyen ona verilmiştir. Onun bildiğini ben bilmiyorum, o bildiğiyle amel ediyor; bense cahilim, yapamıyorum."

Demeli… Cahil bir kimseyi gördüğü zaman da:

- "O bilmeyerek günah işliyor, ben bilerek yapıyorum; öldüğümüz zaman bilinir."

Şeklinde demelidir. Bir kafirle karşılaştığı zaman da şöyle demeli:

- "Belki dine gelir, imanlı olur. Belki beri günahlarım yüzünden imansız gidebilirim. Sonumuzun ne olacağı bilinmez…"

- "İşte en büyük iş bu hali almaktır. İnsanın faydalanacağı ilk ve son iş, tevazudur. Kul bu hali ruhunda duyduğu ve tevazu derecesine çıktığı zaman Allah (CC) için nasihat izni alır. Herkese nasihat vermeye koyulur. Dünya ve ahiret işlerine dair bütün üzüntüleri gider. Artık Allah'ın (CC) sevmiş olduğu insanlardan sayılır. Şeytanın da en büyük düşmanı sayılır. Rahmet kapısına varmış sayılır artık."

Son olarak birkaç söz daha söylemek gerekecek ki bu da kibir üzerine olacak. Bilindiği gibi tevazu kibrin zıttıdır. Kibirli olanda tevazu olmaz. Bu yüzden kibirli olmak iman sahibine yaramaz. İnsan bu yolun tam gerçekleşmesini istiyorsa kibir ve kendini beğenme yolunu bırakması yerinde olur. Eğer kulluk vazifesini bir yeşeren ağaca benzetirsek onun yetişmesi için kibir bırakılmalıdır. Kendini büyük bilip beğenmeyi bırakmak her iman sahibine düşen tam bir vazifedir.

İşte… bu sevimsiz hallerin ortadan kalkması için tevazu yolu seçilmelidir. Tevazu zahidlerin en büyük şerefidir. Hak yoluna girenlerin işaretidir.

Yukarıdan beri anlattığımıza şunları da eklemeyi yerinde buluyoruz: İnsan elbette ki bu kadar şeref sahibi olunca bir makama çıkarılır. İşte o zaman insanı bilmeyerek yıkacak olan şey dedikodudur. Bu tamamen icapsız ve yersiz iştir. Bilhassa cemaat önünde yersiz dedikodu yapmak zararlıdır. Allah (CC) saklasın bu durumda olan insan isterse manen en büyük dereceye yükselsin yıkılması bir an işidir.

Bunları yapmak öyle sanıldığı kadar kolay değildir. Allah (CC) fazlını, ihsanını üzerimizden eksik etmesin.

Allah (CC) cümlemizi bu iyi işleri yapmaya muvaffak buyursun. Allah (CC) cümlemizi sözü özü bir olanlardan eylesin. Ömrümüzün son deminde imanla götürecek her türlü yararlı işi yapmamız için bize yardımcı olsun. Nefsimizin ve şeytanın şerrinden hepimizi korusun.

AMİN…

Gizliden Sesler

FÜTUHU'L Gayb

Gavsü'l Azam Seyyid
Abdülkadir Geylani